

העותרת: התנועה לחופש המידע (ע"ר) (מס' 580425700)

ע"י ב"כ עוה"ד אור סדן ואו דן רוזנטל
ואו הידי נגב ואו יערה וינקלר-שליט
רח' סעדיה גאון 26, תל-אביב-יפו
טל': 03-9560146 ואו 050-2345497; פקס: 03-9560359
כתובת דוא"ל: dan@meida.org.il

- נגד -

המשיב: משרד התפוצות והמאבק באנטישמיות

באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים (אזרחי)
רח' מח"ל 7, מעלות דפנה, ירושלים
טלפון: 073-3920000; פקס: 02-6468053
כתובת דוא"ל: ez-jer@justice.gov.il

עם הגשת העתירה שולמה אגרה בסך 2,273 ש"ח, בהתאם לפרט 20 לתוספת לתקנות בתי המשפט (אגרות), התשס"ז-2007.

עתירה מנהלית

[לפי חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998]

א. פתח דבר

1. בית המשפט הנכבד מתבקש לעשות שימוש בסמכות הנתונה לו לפי סעיף 17 לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998 (להלן: "החוק" או "חוק חופש המידע") ולהורות למשיב למסור לעותרת פריטי מידע הנוגעים לקשר שבין המשיב למומחי דעת קהל והשפעה (להלן: "מומחי השפעה").
2. העותרת פנתה ביום 25.11.2024 למשיב בבקשה מידע שהוגשה בהתאם לחוק חופש המידע, וזאת על מנת לקבל פריטי מידע הנוגעים להתכתבויות שר משרד התפוצות והמאבק באנטישמיות באמצעות תוכנות מסרים מיידית וכן בנוגע להתקשרויות המשרד עם מומחי ההשפעה.
בקשת המידע של העותרת מיום 25.11.2024 מצורפת ומסומנת כנספח א' לעתירה זאת.
3. המשיב סירב למסירת ההתכתבויות האמורות בנימוק שלפיו המידע המבוקש אינו בגדר "מידע המצוי ברשות הציבורית", שכן לטענתו המידע שמור ב"מערכות מידע אישיות", כפי שיורחב להלן. באשר להתקשרויות שהתבקשו, המשיב כלל לא התייחס למידע זה בסירובו.
4. כפי שיורחב להלן, ישנו אינטרס ציבורי רב בפרסום המידע המבוקש, ומדובר במידע המצוי בלב ליבו של המשיב בכלל ושל העומד בראשו בפרט.

5. כמו כן מתבקש בית המשפט הנכבד לחייב את המשיב בהוצאות העותרת שישקפו את המשאבים שנדרשו ממנה לשם התמודדות עם מענה הרשות, וכן מבוקש לפסוק לטובת העותרת הוצאות שכ"ט עו"ד, החזר אגרת בית משפט, לרבות מע"מ וריבית כדין. יוער בהקשר זה כי כאמור לעיל, הרי שהסירוב האמור הוא סירוב חלקי – אשר לא מתייחס לכלל חלקי הבקשה (התקשרויות) וכך גם לא עומד בכללי ההנמקה שכן הוא לא מסביר הכיצד ניתן לטעון שאין מדובר במידע המצוי בידי הרשות.

ב. הצדדים להליך

6. העותרת, היא התנועה לחופש המידע, עמותה רשומה כדין, ארגון החברה האזרחי הוותיק ביותר בתחום קידום זכות הציבור לדעת והזכות למידע נגיש לציבור, וכן בשמירה על זכויות אלו. העותרת חרטה על דגלה את קידום השקיפות אצל כלל רשויות השלטון וכן לקידום ערכים של שקיפות. בימים אלה העותרת מציינת עשרים שנה להקמתה, בשנת 2004. העותרת היא שהגישה את בקשת המידע אשר זכתה לסירוב.

7. המשיב הוא משרד התפוצות והמאבק באנטישמיות, רשות ציבורית לפי סעיף 2 לחוק והוא הגוף הציבורי לו הזיקה למידע, ומי שסירב למסור את המידע בטענה כי החוק אינו חל על בקשת המידע נושא העתירה.

ג. הסמכות לדון בעתירה

8. לבית משפט נכבד זה הסמכות העניינית לדון בעתירה בהתאם לסעיף 17 לחוק ובהתאם לפרט 2 לתוספת הראשונה לחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התשי"ס-2000, וכן הסמכות המקומית לדון בה בהתאם לתקנה 2 לתקנות בתי משפט לעניינים מינהליים (סדרי דין), התשס"א-2000, שכן מקום מושבו של המשיב הוא ירושלים.

ד. רקע עובדתי נדרש

9. ביום 25.11.2024 הוגשה בקשת המידע אל המשיב, שעניינה נתונים על אודות התכתבויות השר עם מומחי השפעה וכן התקשרויות המשיב עם מומחי השפעה. לשם הנוחות, הבקשה מוצגת להלן (ומצורפת ומסומנת כאמור **כנספת א'** לעתירה זאת):

בהתאם להוראות חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998 (להלן: "החוק"), נבקש לקבל את פרטי המידע הבאים הנוגעים להתכתבות השר למשרד התפוצות והמאבק באנטישמיות (להלן: "השר" ו"המשרד" בהתאמה) עם מומחי דעת קהל והשפעה בעניינים הנוגעים לעבודת המשרד או בתחום פעילותו באמצעות תוכנות מסרים מיידיים, מחדש דצמבר של שנת 2022 ועד ליום מתן המענה לבקשה זו, כמפורט להלן:

1. פירוט מספר ההודעות שנשלחו בתוכנות מסרים המיידיים (בכל אפליקציה או תוכנה שהיא, לרבות ווטסאפ, טלגרם, סיגנל, SMS וכו') (להלן: "תוכנות מסרים מיידיים") על ידי השר למומחי דעת קהל והשפעה בפילוח לתאריכים ונמענים;
2. פירוט מספר ההודעות שנשלחו בתוכנות מסרים המיידיים על ידי מומחי דעת קהל והשפעה הנמצאים בקבוצות מסרים מיידיים יחד עם השר;
3. פירוט מספר הקבוצות בתוכנות מסרים מיידיים בהן חבר השר עם יועצים מומחי דעת קהל והשפעה בפילוח ליום פתיחת הקבוצה, שם הקבוצה ומספר החברים בקבוצה;
4. פירוט מספר החשבונות בתוכנות מסרים מיידיים השייכים למומחי דעת קהל והשפעה, החברים עם השר בתוכנות אלו ואינם משויכים לאזור חיוג ישראלי (+972), בפילוח לאזורי החיוג השונים;
5. בנוסף על האמור בסעיפים הקודמים, נבקש לפרט אודות התקשרויות אשר נעשו עם מי ממומחי דעת קהל והשפעה המוזכרים בסעיפים לעיל ומשולמים על ידי המשרד. את הפירוט נבקש לקבל בהתאם להנחיות נוהל מספר 10 של היחידה הממשלתית לחופש המידע שכותרתו 'פרסום התקשרויות ממשלה'.

10. ביום 13.03.2025 מסר המשיב את סירובו לבקשת המידע. את הסירוב נימק בטענה ש"מידע המצוי בדוא"ל פרטי של עובד/נבחר ציבור או במערכות מידע אישיות דומות כגון מערכת מסרונים, יישום WhatsApp וכיו"ב, אינו בגדר מידע 'המצוי ברשות הציבורית' כמשמעו בחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998, ולפיכך החוק אינו חל על בקשות מידע מסוג זה".

11. במסגרת סירובו, המשיב כלל לא נתן דעתו באשר לחלק הבקשה הנוגע להתקשרויות המשיב עם מומחי השפעה. זאת, אף שמוכן לכל כי מדובר במידע המצוי במחשבי המשיב ואף מהווה מידע שניתן לחלץ בנקל בהתאם לנוהל מספר 10 של היחידה הממשלתית שכותרתו "פרסום התקשרויות", המהווה נוהל מחייב. מענה המשיב מיום 13.03.2025 מצורף ומסומן **כנספח ב'** לעתירה זו.

12. יוער כבר עתה כי מענה זה עומד בסתירה למענה שמשרד הכלכלה מסר ביום 09.04.2025 – שם ניתן מענה הכולל פירוט התכתבויות WhatsApp בין שר הכלכלה לבין קמעונאים, מבלי שנדרש כל דיון בשאלה אם החוק חל על מידע מעין זה אם לאו.

מענה משרד הכלכלה מיום 09.04.2025 לבקשת חופש מידע מספר 455931 מצורפת ומסומנת **כנספח ג'** לעתירה זו.

13. לצערה של העותרת, מעת שהבקשה סורבה באופן גורף על ידי המשיב, לא נותר בידיה אלא לעתור לבית המשפט אל מול סירוב בלתי-מנומק של המשיב שאינו מסביר כיצד ניתן לראות במידע בעל אופי ציבורי מובהק – מידע שאינו מצוי בידי הרשות. כמו כן, לא נותר בידי העותרת אלא לעתור על מנת לקבל מענה לחלק הבקשה הנוגע להתקשרויות המשיב עם מומחי השפעה, כפי שהתבקש בסעיף 5 לבקשה.

14. נוכח החלטת המשיב הנעדרת בסיס בדין ובעובדות, הרי שמוגשת כעת העתירה דנן.

ה. האינטרס הציבורי במסירת המידע

15. מאתר המשיב עולה כי במסגרת פעילותו הוא "מחבר בין שלוש משימות לאומיות משמעותיות: 'האחת עוסקת בחיזוק הזהות יהודית [הטעות במקור] והקשר למדינת ישראל בתפוצות, השנייה במאבק באנטישמיות הגואה ברחבי העולם והשלישית במאבק בדה לגיטימציה כנגד מדינת ישראל ברבדים שונים".

צילום מסך מאתר המשיב מצורף ומסומן **כנספח ד'** לעתירה זאת.

16. תיאור זה משקף לא רק את תחומי האחריות שניתנו למשיב עת נוסד, אלא גם סמכויות שהועברו אליו בחודש פברואר 2023 ממשרד החוץ – בהתאם להחלטת ממשלה מספר 100 של הממשלה ה-37 מיום 05.02.2023, וכן סמכויות נוספות שהיו בידי משרד ההסברה (שנסגר בחודש אוקטובר 2023) והועברו אל המשיב בסמוך לפרוץ מלחמת "חרבות ברזל".

החלטה מספר 100 של הממשלה מיום 05.02.2023 וכן כתבה מאתר ynet מיום 13.10.2023 מצורפות ומסומנות **כנספח ה'** לעתירה זאת.

17. ברם, חרף חשיבות המשימות הלאומיות שבאחריות המשיב, הרי שבמסגרת תחקירים שונים הועלתה ביקורת נוקבת על פעילות המשיב, כאילו עשה שימוש בארגונים שונים שהיו צינור לפעילות הממשלה, מבלי ששמה יהיה מאחורי פעולות ההסברה האמורות.

18. במסגרת תחקירים שהתפרסמו בארץ ובעולם הועלה כי המשיב, בשם מדינת ישראל, הניע פעילויות השפעה סמויות ברשתות החברתיות דרך חברה מסחרית, והכל במטרה להשפיע על דעתם של מחוקקים בארצות-הברית ולרתום את תמיכתם בפעולות ישראל במלחמה. פעולות שנתפסות חתרניות עד מאוד.

מורן אזולאי "ניו יורק טיימס: משרד התפוצות קידם קמפיין השפעה חשאי על מחוקקים אמריקנים" ynet (05.06.2024). הכתבה מצורפת ומסומנת **כנסת ז'** לעתירה זאת.

19. במסגרת תחקיר של העיתונאי איתמר ב"ז, נחשף כי המשיב התקשר עם חברות נוספות אשר עוסקות בלוחמה פסיכולוגית ובהפצת דיסאינפורמציה באמצעות קמפיינים מכפיישים. התקשרויות אלו נעשו על ידי המשיב, בשם מדינת ישראל, על חשבון כספי ציבור, במטרה להשפיע לכאורה על דעת הקהל בעולם על ישראל, תוך הסתרה כי המדינה עומדת מאחורי פעולות אלו. כמו כן, לפי מידע שנמסר למבקר המדינה, לפחות בחלק מהמקרים הייתה כוונה גם להשפיע על דעת הקהל הישראלית.

איתמר ב"ז "השר מהליכוד, קבלני הצללים והמערכה על תודעת המונים" **העין השביעית** (08.07.2024) הכתבה מצורפת ומסומנת **כנסת ז'** לעתירה זאת.

20. המידע המבוקש במסגרת הבקשה מושא העתירה עוסק בעבודת המשיב, ויש בו כדי לשפוך אור על הסוגיות האמורות בתחקירים שלעיל, ובאלה לבטח ישנו אינטרס ציבורי רב. בנוסף, המידע המבוקש עוסק בבחירת המשיב להתקשר עם גורמים משפיעים ברחבי העולם, העשויים להשפיע על התודעה הציבורית בעולם כ"שלוחה" של מדינת ישראל.

21. אין זו הפעם הראשונה שבמסגרתה עלה חשש כי ממשלת ישראל עושה שימוש בארגוני צללים על מנת לפעול באופן סמוי במדינות שונות. חשש דומה עלה בהקשר למשרד לנושאים אסטרטגיים, אשר נסגר בשנת 2021 על רקע ביקורת ציבורית נרחבת. בין היתר נטען אז, כי המשרד לנושאים אסטרטגיים פעל בחוסר שקיפות ובהיעדר פיקוח ציבורי מספק, וכן באמצעות גופים חיצוניים שנועדו להסתיר את מעורבות המדינה בקמפיינים תודעתיים.

22. אחת הדוגמאות הבולטות לפעילותו של המשרד לנושאים אסטרטגיים הייתה התקשרותו עם עמותת "קלע שלמה", לימים "קונצרט", אשר הוקמה לשם קידום פעילות השפעה בזירה הבין-לאומית. העמותה פעלה כגוף חיצוני לכאורה, אך למעשה מומנה על ידי המדינה במאות מיליוני שקלים וניהלה קמפיינים שמטרתם להשפיע על דעת הקהל, הן כלפי גורמים זרים והן כלפי הציבור בישראל.

23. פעילות זו כללה שימוש ברשתות חברתיות, הפצת תוכן מבלי גילוי נאות של זהות המממן, וניסיון לגייס תרומות מגורמים פרטיים כדי להרחיב את היקף הפעולה, אם כי ללא הצלחה.

24. במסגרת כתבה נוספת של איתמר ב"ז מהעין השביעית, אשר עשה שימוש בין היתר במידע שהגיע מבקשות מידע שהגישה העותרת, נכתב כי:

"המיזם אמור היה לחלוש על תקציב עצום בסך למעלה מרבע מיליארד שקל ולבצע פעילויות תודעת המונים שישתלטו על השיח העולמי על ישראל – תוך הסתרת העובדה שממשלת ישראל עומדת מאחורי הפעילות".

וכן כי:

"המיזם נועד לשמש כמעין 'מוח' שיפעיל רשת של ארגונים זרים שישלחו למשימות תעמולה מסוגים שונים, ורוב פעילותו עדיין חסויה".

25. כמתואר לעיל, העותרת הובילה גם היא לפרסומים הנוגעים לפעילותו של המשרד לנושאים אסטרטגיים אז – וכפי שתוארה היא בתגובה לכתבה: "מהמסמכים ומהדיון שהתקיים בכנסת עולה שיקלע שלמה" הוקמה כדי לשמש כמעין מסך עשן ולאפשר לארגונים בארצות אחרות לפעול כזרוע של מדינת ישראל, וזאת מבלי לחשוף את עצמם כמי שפועלים מטעמה".

איתמר ב"ז "כך נכשל פרויקט הדגל של המשרד לנושאים אסטרטגיים" **העין השביעית** (29.07.2020).
הכתבה מצורפת ומסומנת **כנספח ח'** לעתירה זאת.

26. דפוס פעולה זה לא רק מעורר חוסר נוחות לחלק נכבד מהחברה בישראל, שכן פעולות שנעשות בשם המדינה על ידי ארגוני צללים אינם מהוות פעולות שנתפסות כמקובלות בחברות דמוקרטיות, אלא גם עורר חשש כבד להפרת החוק האמריקני לרישום סוכנים זרים (FARA – Foreign Agents Registration Act). בהתאם לחוק זה, מחייב כל גורם הפועל בשירות ממשלה זרה ומבקש להשפיע על דעת הקהל או על מקבלי החלטות בארצות-הברית, להירשם כסוכן זר ולפעול בשקיפות מלאה.

27. תחקירים שפורסמו באמצעי תקשורת בין-לאומיים, ובכללם כתבה מקיפה בעיתון The Guardian מאוגוסט 2024, חשפו כי ממשלת ישראל שקלה להפעיל קמפינים תודעתיים בארצות-הברית באמצעות עמותות או חברות מקומיות, תוך ניסיון מפורש לעקוף את הוראות החוק, וגם את אחריותו של שר התפוצות והמשיב בפעילות ההמשך של תוכניות דומות ל"קלע שלמה" שכעת נקראת "Voices of Israel".

28. במסגרת אחד התחקירים נכתבו הדברים הבאים באשר לכסף שהועבר מישראל לארגון שפעל בשמה:

"Many of the payments that Israel made to the IAF and the other American groups were delivered through an organization that was set up, an Israeli official acknowledged in a Knesset hearing this summer, to mask the money's source. But several experts said that the existence of such an intermediary does not remove the disclosure requirements".

Aiden Pink "U.S. pro-Israel groups failed to disclose grants from Israeli government"
FORWARD (31.08.2020) – הכתבה המצורפת ומסומנת **כנספח ט'** לעתירה זאת.

Lee Fang and Jack Poulson "Israel feared legal trouble over US advocacy efforts, leaked files
THE GUARDIAN (17.08.2024) "suggest". הכתבה מצורפת ומסומנת **כנספח י'** לעתירה זאת.

29. הדמיון בין הפעולות של שני המשרדים מעורר חשש הנוגע לפעילותו של העומד בראש המשרד וכן להתקשרויותיו של המשרד, והאמור מעלה על נס את החשיבות של מתן האפשרות לבצע פעולות פיקוח ציבורי אפקטיבי, גם באמצעות בקשות חופש מידע.

30. מובן שלמידע מעין זה ישנו אינטרס ציבורי רב כאשר עולה חשש שמדינת ישראל מבצעת פעולות שנתפסות כהתערבות בתודעה הציבורית במדינות שונות, בדרך של העברת מסרים ממשלתיים באמצעות "סוכנים" מקומיים.

1. המסגרת הנורמטיבית

1.1. חוק חופש המידע

31. לעמדת העותרת סירובו הגורף של המשיב מעקר את תכליתו של חוק חופש המידע ככלי להפעלת ביקורת על הרשות הציבורית. תפיסה שלפיה מידע הנוגע ללב ליבה של עבודת השר אינו נגיש לציבור היא תפיסה של הסתרה, שאינה הולמת את תפיסות השקיפות הנהוגות בשנים האחרונות.

32. חוק חופש המידע הביא לשינוי משמעותי בגישה הנוגעת לזכותו של אדם למידע, והחוק ביקש לקבוע כלל שלפיו המידע הציבורי שייך לציבור, ולא לממשלה עצמה. כפי שתראה העותרת להלן, הרי שהמבחן שמא מידע הוא מידע או מידע מצוי ברשות הציבורית הוא מבחן טכני, ואילו בחינת התוכן הוא מבחן מהותי.

זאת שכן אם יימצא שמידע לא ראוי להעברה נוכח היותו אישי או כזה שפוגע באינטרס זה או אחר, ניתן לעשות שימוש בסייגים השונים המצויים בחוק (דוגמת סייג הפרטיות המצוי בסעיף 9(א)(3) לחוק חופש המידע).

33. לא בכדי בית המשפט העליון קבע זה מכבר שהנחת המוצא של החוק היא מסירת מידע, וכי לא בנקל תסרב רשות למסור מידע למבקש. על מנת לסרב, על רשות לבצע איזון ראוי בין הזכות למידע המוקנית למבקש לבין האינטרס או הזכות המוגנים בהתאם לחוק. כך נקבע בפרשת **משרד התחבורה** :

"על הרשות מוטל הנטל להוכיח כי מתקיימת עילה לחיסוי המידע, ומקום בו מצביע העותר על כך שקיים אינטרס ציבורי לגילוי המידע, שב הנטל אל הרשות ועליה להראות כי הפעולה איזון ראוי בין השיקולים שלעניין [...]. כך, יש לבחון, בין היתר, את הפגיעה הצפויה באינטרס של הרשות הציבורית אם ייחשף המידע, לעומת העניין הציבורי במידע וחיוניות גילוי; יש לשקול, האם ניתן למתן את הפגיעה בחופש המידע באמצעות השמטת קטעים רגישים, סודיים או כאלה הפוגעים בצורה חמורה באינטרס הציבורי".

עע"ם 6013/04 **משרד התחבורה נ' חברת החדשות הישראלית בע"מ**, פסקה 31 לפסק הדין (אר"ש 02.01.2006).

34. החלכה בסוגיה דגן עולה מפסק דינו של כב' השופט עמית בעע"ם 3300/11 **משרד הביטחון נ' גישה** (אר"ש 05.09.2012), שם נקבע כי אף אם חלים אחד הסייגים המצויים בסעיפים 8 ו-9 לחוק – הרי יש לבחון אם האינטרס הציבורי בבקשה גובר על החשש מפרסום המידע, וכן יש לבחון שמא ניתן למסור מידע חלקי (סעיף 10 שעניינו בסבירות, וסעיף 11 שעניינו במידתיות).

35. ואולם, המשיב בעניינו בחר לעצור את בחינת בקשת המידע של העותרת עוד בפתח חוק חופש המידע, ולטעון טענת סף שלפיה המידע המבוקש אינו עונה להגדרת מידע לפי סעיף 2 לחוק, דהיינו "המצוי ברשות ציבורית". בחירה זו של המשיב נעשתה, חלף קיומו של סעיף 7(ה) לחוק, המורה על מסירת מידע כפי שהוא נמצא בידי הרשות, או לשון סעיף 8(3), שלפיו רשות ציבורית רשאית לדחות בקשה למידע לאחר שנקטה מאמצים והתברר לה כי אינו ברשותה.

36. החלטה זו אינה מבכרת את עקרונות חוק חופש המידע כפי שנקבעו בפסיקה כאמור, וכפי שיובהר בהמשך אינה מתיישבת אף עם חובתה לשקול מסירת מידע מקום בו זה התבקש.

2.1. מהו "מידע המצוי ברשות הציבורית"

37. כאמור, במסגרת סירובו עמד המשיב על כך שהמידע המבוקש אינו מהווה מידע "המצוי ברשות ציבורית", ובכך קבע כי אין כל חובה לבחון שמא להעביר את המידע המבוקש במסגרת העתירה.

38. סעיף 2 לחוק חופש המידע קובע כי המשיב (משרד ממשלתי) חייב בחוק חופש המידע. מובן כי השר, הנמנה על צוות המשרד, הוא חלק בלתי-נפרד מהרשות הציבורית והוא מהווה אורגן שלה. פעילותו היא פעילות המשרד. עובדי הציבור הם שמרכיבים את הרשות הציבוריות – והמידע שאלה מחזיקים, והנוגע לעבודתם, הוא מידע ציבורי השייך לרשות הציבורית. כל הבחנה אחרת תאפשר מציאות של "מקלט מידע" – מציאות שתפגע קשות בזכות הציבור למידע.

39. כפי שמידע מצוי במחשבו של כל אחד מעובדי הרשות, בין אם בדואר האלקטרוני ובין אם בקובץ word, הרי שכל מכשיר המשמש את עובד הציבור ביום-יום מהווה מכשיר אשר הוא חלק מעבודת עובד הציבור.

40. האמצעים הטכנולוגיים המשמשים דרך קבע את הציבור בכללותו הביאו לתמורות אדירות בניהול, הפצה, שמירה והיקף המידע המועבר כיום בציבור בישראל ובעולם בכלל. מגמות אלו ניכרות גם בפעילות הרשויות הציבוריות. במסגרת זו יכול ועובד ציבור עושה שימוש במכשיריו על מנת לעסוק הן בענייני האישיים והן בענייני הציבוריים, אולם אין בעובדה זו כל הצדקה לכך שהדבר ישמש לבחינה שמא מדובר במידע ציבורי אם לאו.

41. בהקשר זה יצוין כי אף אם עובד ציבור יעשה שימוש בכתובת הדואר האלקטרוני המשמשת אותו דרך קבע בעבודתו לטובת הזמנת כרטיסים להופעה, או שליחת דואר אלקטרוני לבן משפחה – אינה הופכת את התיבה לפרטית, אך זו גם אינה מחייבת אפרורית כי המידע המועבר יהיה כזה שנכון למסור.
42. בהקשר זה יוזכר כי חוק חופש המידע כולל מספר מסננות, כפי שנקבע בע"מ 8282/02 הוצאת עיתון "הארץ" נ' מדינת ישראל, משרד מבקר המדינה, פ"ד נח(1) 465 (2003). המסננת הראשונה נוגעת להכרה בכך שאדם הפונה לרשות ציבורית לטובת בקשה מידע הוא: (א) אזרח או תושב; (ב) כי הוא מבקש "מידע" בהתאם לחוק ו-ג) כי מדובר ברשות ציבורית בהתאם לחוק. רק אז תבחן רשות ציבורית שמא ניתן למסור את המידע או שמא מדובר במידע שאין למסור בשם אחד הסייגים המצויים בחוק חופש המידע.
43. המשיב, בקביעתו כי המידע "אינו מצוי" אצל הרשות הציבורית שכן הוא שוכן במכשירו האישי של השר, מעקר את חוק חופש המידע מתוכנו שעה שחלקים נכבדים מעבודתם של נבחרי ציבורי וכן עובדים ברשויות הציבוריות פועל בדרך זו.
44. נוכח העובדה שמדובר בעניין טכני, והרי שמוכן שמדובר במכשיר המצוי אצל עובד המשרד והוא עושה בו שימוש קבע, מדובר במידע שנמצא אצל הרשות. על כן, יכולה הרשות לבחון שמא למסור את המידע אם לא, בהתאם לסייגים. לשון אחר, אין מדובר בסוף פסוק. מציאות זו עולה בקנה אחד גם עם תכליות החוק – שהן כמפורט בסעיף הראשון לחוק – מתן הזכות לציבור לקבל מידע ציבורי.
45. השינויים הדיגיטליים בעידן הנוכחי נבדלים ככלל מאלו שעלו עובר לחקיקת חוק חופש המידע, ובכל זאת אינם מבטלים את הכלל בדבר מסירת מידע על ידי רשויות ציבוריות ועמידה על האינטרסים הציבוריים שבבסיסם. כפי שתרחיב העותרת בהמשך, הרי שמידע הנוגע לשיחות, גם אם בחלקן "אישיות", מועבר למבקשי מידע באמצעות חוק חופש המידע כמו גם במדינות נוספות.
46. כאמור, מטרתו של חוק חופש המידע ברורה היא וזו מוצגת בסעיף 1 לחוק, שלפיו לכל אזרח ולכל תושב ישנה "הזכות לקבל מידע, בהתאם להוראות חוק זה". בתוך כך, לשון סעיף 2 לחוק חופש המידע מגדירה מידע כ"כל מידע המצוי ברשות ציבורית, והוא כתוב, מוקלט, מוסרט, מצולם או ממחושב".
47. באשר לשאלה מהו מידע המצוי בידי הרשות – הרי שהמבחן שנקבע בפסיקה הוא טכני ופורמלי, כלומר, אם המידע נמצא פיזית ברשות. לא ניתן לטעון כי המידע אינו "מצוי בידה", גם אם המידע אינו של הרשות עצמה:

"המבחן הטכני עולה בקנה אחד עם גישתו הרחבה של החוק למסירת מידע ציבורי. הוא נובע גם מהצדקת הבעלות שביסוד החוק, שלפיה כלל המידע המצוי בידי הרשות הציבורית הוא של הציבור והוא מוחזק על ידי הרשות בנאמנות עבורו. מטעם זה, יש לאפשר לציבור זכות עיון רחבה ככל הניתן. מכאן, כי המבחן הטכני מביא לכך שבחינת האפשרות למסור את המידע תתמקד בשלבים המהותיים של בחינת התקיימות החריגים והסייגים, ולא בשלב הראשוני של עצם תחולת החוק".

(ע"מ 414/18 התנועה למשילות ודמוקרטיה נ' הנהלת בתי המשפט, פסי' 12 לפסק דינו של כבוד השופט (כתוארו אז) עוזי פוגלמן (א"י"ש 13.12.2018)).

48. באשר לתוכן המידע, הרי שבפסיקה נקבע דווקא כי מהותו של התוכן עשוי לקבוע למי הוא שייך – מבחינה מהותית כמוכן. כך, במסגרת ע"מ 4394/14 האגודה לזכויות האזרח נ' משרד ראש הממשלה (א"י"ש 3.11.2025) דן בית המשפט העליון בשאלה היכן מוחזק מידע בבחינת הרשות הרלוונטית המחזיקה במידע. במסגרת זו נקבע כי המבחן הוא מבחן מהותי, ולא רק פיזי. במילים אחרות, הרי שיש לבחון באופן מהותי למי שייך המידע ולא רק במונח הטכני. וכך נקבע בפרשה זו:

"ואולם כידוע את לשון החוק יש לפרש לאור תכליתו (ברק – חופש המידע, 102). על אף שחוק חופש המידע מתייחס למידע המצוי בפועל אצל הרשות, במקרים חריגים [...] יש

להוסיף ולבחון אם מהותו של המידע תואם לאופיו ולתכליתו של הגוף שבו הוא מצוי [...] מעמדה וחשיבותה של הזכות למידע מחייבים את בית המשפט לבחון כי החזקת המידע בגוף פלוני ולא אלמוני, אינה נעשית משיקולים הנעוצים בחוק חופש המידע – ובענייננו, כנטען, על מנת "לחמוק" מגדר חובת הגילוי שבחוק, בבחינת מציאת "עיר מקלט".

פרשת האגודה לזכויות האזרח, פסקה 14 לפסק דינה של כבוד השופטת ענת ברון.

49. לשון אחר – מחשבה כאילו העברת התכתבויות לאמצעי שהוא בעל מימד "אישי" תעלים את החובה של עובד הציבור למסור דין וחשבון במסגרת חוק חופש המידע, עשויה להפוך את מכשיריהם ה"אישיים" של עובדי הציבורי ללא פחות מ"עיר מקלט" למידע שעובד ציבור אינו רוצה שיועבר לרשות הציבור.

50. מובן שלא בכדי המילה "אישיים" נכתבה בגרשיים, שכן מכשיריו האישיים של השר, הן הטלפון הנייד והן מחשבו, אינם אישיים אלא מכשירים שקיבל הוא מן הרשות שבה הוא עובד על מנת שישמשו לו לעבודתו. נוכח כך, מובן כי יש להפעיל מבחן מהותי באשר לתוכן וזאת להבדיל ממבחן טכני בנוגע לשאלה אם מדובר במידע המצוי אצל הרשות או לא, שכן החשיבות היא בנוגע לתוכן ולא בנוגע למיקום המידע.

51. השאלה אם מידע הוא ציבורי אינה תלויה ב"מדיום" דרכו מועבר המידע אלא בשאלה הפשוטה – האם זהו מידע ציבורי שיש למסור אותו בהתאם לחוק. לא ניתן לטעון כי מידע אינו נופל בגדר מידע הנמצא אצל הרשות, למשל, כיוון שהוא מצוי בביתו של עובד הציבור.

52. הבחינה שנכון לבצע היא באיזה כובע יצר עובד הציבור מידע מסוים. יובהר כי גם בחינה זו צריך שתעשה בזהירות רבה, ודי בערבוב קל בין זה לבין זה כדי להוביל לכך שמידע שנוצר הוא במהותו מידע ציבורי, ולו בשל המשמעות והעניין הציבורי שיכול לעורר.

53. כמובן ששיחה בין שני עובדים יכולה לכלול גם נושאים פרטיים, ואולם זהו תפקידו של הממונה לבצע הבחינה בין מידע ציבורי לעומת מידע פרטי. במדינה דמוקרטית הזכות למידע היא הבסיס וברירת המחדל, ולפי בסיס זה צריכים להיקבע הכללים שיאפשרו לעובדי הציבור להתנהל באופן חופשי מחד גיסא, אולם לתת דין וחשבון באופן מלא גם לאזרח מאידך גיסא.

54. על שאלת המיקום יש להוסיף את ההוראות הנוגעות לחובת ניהול המידע בידי הרשות, למשל כפי שמופיע בסעיף 4(א) לחוק הארכיונים התשט"ו-1955, הקובע את החובה להפקיד בגנוז המדינה כל מסמך שנוצר על ידי או בתוך כל משרד ממשלתי ורשות של המדינה:

"בגנוז יופקד כל חומר ארכיוני של מוסדות ממלכתיים שקדמו להקמת מדינת ישראל, וכל חומר ארכיוני של מוסד ממוסדות המדינה או של רשות מקומית שנפסק קיומם ואין מוסד אחר יורש את מקומם, וכל חומר אחר של מוסד ממוסדות המדינה או של רשות מקומית שאינו צריך שימוש עוד ושלא ניתן לבערו לפי התקנות, או שאין בדעתם של המוסד או של הרשות המקומית לבערו אף שניתן לבערו לפי התקנות".

55. בנוסף, בהנחיות לניהול והפקדת חומר ארכיונים בלשכות שרים' מספר 001-03 של ארכיון המדינה, סעיף 1.1 להנחיה קובע: "מסמכים ומידע אחר בכל פורמט שהוא, כגון: תצלומים, הקלטות, סרטים, קבצי מחשב, הודעות דוא"ל וכו' אשר נוצרו על ידי השר או יועציו ואנשי לשכתו, או התקבלו בלשכתו של שר (להלן – הלשכה), שחדל לכהן בתפקידו ואשר קשורים במישירין או בעקיפין לפעולותיו כשר – שייכים למדינה".

נוהל 'הנחיות לניהול והפקדת חומר ארכיונים בלשכות שרים' של ארכיון המדינה (יוני 2021) מצורף ומסומן כנספח יא' לעתירה זאת.

56. לכך יש להוסיף שהוראות התקשי"ר בסעיף 62.141, גם כך מחייבות את עובד הציבור לתעד מידע במערכות המשרד – ובנוסף גם הוראות נוספות של גנז המדינה, המטילות חובה לשמור תכתובות מייל לטובת תיעוד עתידי בארכיון המדינה. אלה ואלה יוצרים מציאות שבמסגרתה לא ניתן להתעלם מתכתובות שאינן נמצאות במערכות ה"רשמיות" של הרשות הציבורית.

נוהל 'הנחיות לניהול מסמכים דיגיטליים ודוא"ל של ארכיון המדינה (אוגוסט 2021) מצורף ומסומן **בנספח יב' לעתירה זאת**.

57. הרי כך או כך על ממונה על יישום החוק לפנות לעובד רלוונטי כדי לקבל מידע מסוים הנוגע לפעילותו של אותו העובד. כל עוד המידע צריך היה, באופן מהותי ובבחינת כללי התקשי"ר והכללים הנוספים שהוזכרו לעיל, להיות שמור אצל הרשות בשל טיבו של המידע, או שמדובר במידע בעל ערך ציבורי, על העובד להמציא את המידע לא בשל שיקול דעתו האישי – אלא כי כך קובע חוק חופש המידע.

58. נכון יהיה להתעכב גם על 'הנחיות ארכיון המדינה לניהול מידע' אשר פורסמו בשנת 2015, שם מבהירים שניים: ראשית, בנספח ג' שם ישנה הבהרה שלפיה 'על עובד המדינה לנהל את הדוא"ל הארגוני שלו בתיבת הדואר הארגונית ולא בזו הפרטית' וכן כי 'על עובד המדינה ליצור הפרדה ברורה בין דוא"ל פרטי לדוא"ל ארגוני. העובד יפתח ב outlook ספרייה שתוגדר 'אישית' או 'פרטית' ובה ישמור את כל הודעות הדואר הפרטיות שלו במידה שישן. מטרת הנחיה זו לשמור על צנעתו ופרטיותו של העובד ועל כן יש להקפיד בה הקפדה יתרה'. שנית, מצוין כי 'בתום תקופה שתוגדר על-ידי ארכיון המדינה יועברו תיקיות הדוא"ל המקצועיות להפקדה לצמיתות בארכיון המדינה'.

נוהל 'הנחיות ארכיון המדינה לניהול מידע' (אוקטובר 2015) מצורף ומסומן **בנספח יג' לעתירה זאת**.
59. מובן שניתן לעשות היקש בענייננו לכל דרך התקשרות בין עובד ציבור לבין גורמים שונים במשרד, ולכן על חובות לשימור המידע ומסירתו לטובת תיעוד בידי המדינה.

60. כפי שתואר לעיל, הרי שאך לאחרונה מסר משרד הכלכלה התכתבות whatsapp של השר עם ראשי קמעונאים – שכן מובן היה לרשות שם שמדובר במידע ציבורי (נספח ג' לעתירה זאת).

61. יתרה מכך – לו עובד ציבור ישמור קלסרים בביתו, האם אין מדובר במידע ציבורי שחייב בחוק חופש המידע כיוון שאלה נלקחו לביתו? האם אי-עמידה בכללי התקשי"ר ובכללים נוספים עשויה להוביל לכך שמידע ציבורי מובחן, שנמצא אצל עובד ציבור השייך לרשות ציבורית אליה הופנתה בקשת מידע, לא יוכל להימסר? תשובות לשאלות אלו לעמדת העותרים צריכות להיענות בשלילה, כפי שכבר תואר.

62. כמתואר, לו פונה ממונה אל עובד בדרישה לקבל מסמכים כלשהם – לא לממונה ולא למבקש המידע חשוב אם המידע מצוי בכיסו, בביתו, במכוניתו או במערכות המשרד - המידע צריך וחייב לעבור אל הממונה. החלטה כזו היא, כאמור, החלטה מקצועית שצריכה להתקבל על ידי גורם מוסמך, ובמקרה דנן הרי הוא הממונה על חופש המידע, אשר מעצם תפקידו אמון מקצועית על מלאכת הסינון והוא שצריך לבחון, בדרכו ובסמכותו המקצועית, אם יש עילה שלא למסור את המידע והכל בהתאם לחוק והפסיקה, כאשר האינטרס הציבורי בחשיפת המידע הוא שעומד לנגד עיניו.

63. עם זאת, אם מדובר במידע שנכון היה לתעד במשרדי הרשות כי אלה הוראות החוק – ואם נכון היה שהמידע מצוי אצל עובד הרשות ולא הועבר לגוף אחר – אזי שלא נראה שיכול להיות חולק שעל המידע לעבור למבקש המידע או לכל הפחות לממונה, לטובת בחינתו.

64. הטלפון שממנו נשלחים מסרונים, הוא אותו טלפון שממנו סביר שנשלחים מיילים מהשרת המשרדי – ובמציאות הטכנולוגית הנוכחית, לא ניתן באמת לייצר הפרדה בין המכשירים, וכל ניסיון ליצר כזו הפרדה הוא הלכה למעשה פגיעה משמעותית בהוראות חוק חופש המידע.

65. כך גם בענייננו – העובדה שבחר עובד ציבור להתכתב שלא בדרכים המקובלות, ולעסוק בענייני עבודה באופן בלתי-פורמלי, לא הופך את המידע למידע שאין לחשוף במסגרת חוק חופש המידע. מצב מעין זה עשוי להוביל, כמובן, להסתרת מידע, בין אם במכוון ובין אם לאו, מהציבור.

66. בהינתן חובות ניהול המידע המנהליות האמורות, וכפי שניתן לראות בנספח ג' כאמור, עמדת המשיב אינה ברירת המחל המתחייבת. רשויות ציבוריות שונות במדינה, יכולות לראות במידע הנוגע להתכתבות שר בתוכנת מסרים מיידית כמידע המצוי ברשותן, וככזה הוכח שניתן לאתרו במידת הצורך ולמסור למבקש בהתאמות הנדרשות.

1.3. משפט משווה

1.3.1. א. עמדות ונהלי נציבויות חופש מידע בעולם בעניין מידע "הממוקם" על מכשיר "פרטי"

67. עיון בהחלטות של נציבויות חופש מידע בעולם מצביעות כי ברירת המחדל במרביתן היא הפוכה מזו שהציג המשיב בסירובו לבקשת העותרת. בעולם מצאו נציבויות מטילות חובות של חיפוש והגשת תצהיר בגין אי איתור של מידע שהתבקש – דווקא כאשר מדובר במכשירים "פרטיים" לגביהם נטען של גביהם מאוחסן המידע.

68. כך, למשל, ניתן ללמוד ממדריך חופש המידע של נציבות המידע הבריטית (ICO), כי "מידע" שניתן לבקשו לפי החוק הבריטי כולל גם מיילים, הקלטות של שיחות טלפון, ואף מידע שלא נמצא במערכות הרשות הרלוונטית אלא נשמר בנפרד מהן (ראו עמ' 8–9 לדו"ח).

דו"ח נציבות המידע הבריטית מצורף ומסומן בנספח יד' לעתירה זאת.

69. בנוסף, לפי נוהל מספר 21-01 של סוכנות חוק חופש המידע האמריקני, הרי שיש לאסוף מכשירים אישיים אשר התבקש מידע המצוי עליהם ורלוונטי לעבודת עובדי הציבור, לצורך בחינה של מסירתו למבקש מידע.

נוהל 21-01 של סוכנות חוק חופש המידע האמריקאי מצורף ומסומן בנספח טו' לעתירה זאת.

70. כך גם העמדה הרשמית של נציב מידע האוסטרלי מכירה בתחולת חוק חופש המידע שם, כך שגם אם מסמך נמצא במכשיר "אישי" של שר, כל עוד מדובר במסמך רשמי במהותו הרי שהוא מחויב בבחינה למסירה למבקש על פי חוק.

צילום מאתר נציב המידע האוסטרלי מצורף ומסומן בנספח טז' לעתירה זאת.

71. מדיניות נציבות המידע הבריטית באה לידי ביטוי בפועל בקשות חופש מידע, אשר משתרעות על מידע דיגיטלי נוסף ומפותח יותר כמו שימוש בבינה מלאכותית שנעשית בידי שרים, בצד בקשות שהתקבלו בעניין התכתבויות בכירים במסגרת שירותם הציבורי.

72. כך, במסגרת כתבה של ה'New Scientist', נסקרו תמלילי הוראות של שר המדע, החדשנות והטכנולוגיה הבריטי לבינה מלאכותית עמה התייעץ בעניין משרדו, ונמסרו לעיתונאי בעקבות בקשת חופש מידע. המידע שנמסר כלל התכתבויות שביצע השר עם בינה מלאכותית במסגרת תפקידו, כלומר נמצא על גבי פלטפורמה מפותחת יותר מהודעות דואר אלקטרוני או WhatsApp, חרף שימוש פרטי שנעשה בו במקביל.

Chris Stokel-Walker "Revealed: How the UK tech secretary uses ChatGPT for policy advise" New Scientist (13.03.2024). הכתבה מצורפת ומסומנת בנספח יח' לעתירה זאת.

73. ברוח זו, ריבוי בקשות דומות לבקשה נושא העתירה במדינות המשפט המקובל, ניתן למצוא במסמך שפרסם משרד היזמות, המסחר והתעסוקה האירי, אשר ריכז את תוצאותיהן של בקשות חופש מידע שהוגשו אליו, ובהן בקשות הנוגעות לתוכנות מסרים מיידיים וכן שימוש בבינה מלאכותית, מיילים, פגישות זום וכדומה.

מסמך המרכז בקשות מידע שהוגשו למשרד היזמות, מסחר ותעסוקה האירי מצורף ומסומן בנספח יט' לעתירה זאת.

74. הנה כי כן, נציבויות חופש מידע במדינות המשפט המקובל, התוו כעניין של מדיניות כלפי הרשויות הציבוריות, כי אם התבקש מידע והוא נמצא על גבי "מכשיר פרטי", יש לבחון את מהות המידע ולא לפסול אפירורית בקשות רק בשל מיקומן הטכני – ובכך מחייבות את הרשויות הציבוריות במדינותיהן.

3.1.ב. פסיקות בתי משפט והחלטות נציבויות מידע בעולם בעניין מידע "הממוקם" על מכשיר "פרטי"

75. במסגרת *Nissen v. Pierce County* 183 wn.2d 863 (2015) (להלן: "פרשת Nissen"), דן בית המשפט העליון של מדינת וושינגטון בארצות הברית בבקשת מידע, שם נמסרו בהשחרה רישומי שיחות הודעות טקסט מטלפון סלולרי פרטי של תובע מחוזי וכן תוכן ההודעות עצמן, בטענה שהן פרטיות.

76. בהחלטתו בפרשת *Nissen*, בית המשפט העליון של מדינת וושינגטון קבע, כי עובד ציבור הפועל במסגרת תפקידו, פעולותיו הן למעשה פעולות הרשות עצמה, ואם הרשות לא תאסוף מסמכים שנוצרו באופן עצמאי בידי עובדיה הציבור יהיה חסר במידע. על כך הוסיף בית המשפט העליון בושינגטון, כי המקום או האמצעי בו נוצר המסמך אינו קובע את מעמדו כ"מסמך ציבורי" (פרשת *Nissen*), פסקאות 17-19 לפסק הדין).

77. פרשנות דומה התקבלה בבית המשפט העליון של מדינת קליפורניה בארצות הברית גם באשר לנבחר ציבור, במסגרת *City of San Jose v. Superior Court of Santa Clara County* ct.app 6 H039498 (2017) (להלן: "פרשת San Jose"), שם התבקשו אימיילים והודעות טקסט של חברי מועצת העיר בעניינים ציבוריים.

78. העירייה בתשובתה למבקש הבחינה בין מידע שנאסף על גבי טלפונים וחשבונות אימייל של העירייה, אך סירבה לגלות תכתובות שנעשו בחשבונות פרטיים. בית המשפט העליון של קליפורניה שדן בערעור של החלטת העירייה, הדגיש כי תכלית חוק חופש המידע האמריקאי היא שקיפות ממשלתית, וזו תסוכל אם פקידים יוכלו להסתיר תכתובות ציבוריות, ולכן סוג המידע שהמחוקק לא החריג על פי חוק חשוף לבחינה על פי החוק (פרשת *San Jose*, עמ' 4-5 לפסק הדין).

79. בית המשפט העליון של קליפורניה הדגיש שפרשנות העירייה הייתה מאפשרת לעקוף את הוראות החוק פשוט על ידי שימוש בחשבונות פרטיים (פרשת *San Jose*, עמ' 15-16 לפסק הדין), ובסופו של דבר הכריע כי כתיבה של עובד ציבור בנושאים ציבוריים אינה מוחרגת מהחוק רק משום שנשלחה או אוחסנה בחשבון פרטי (פרשת *San Jose*, עמ' 20-21 לפסק הדין).

80. במדינת הולנד דנה ערכאת הערעור העליונה של מועצת המדינה במסגרת ECLI:NL:RVS:2019:899 (להלן: "פרשת שר הבריאות"), בעניין סירוב לבקשת מידע שהוגשה אל התכתבויות השר ההולנדי. בפרשת *שר הבריאות* הוחלט כי הודעות WhatsApp ו-SMS במכשירים פרטיים של עובדי ציבור או בעלי תפקידים, נכללות תחת המונח "נמצא ברשות" תחת חוק חופש המידע ההולנדי, זאת כאשר הן עוסקות בעניין מנהלי (פרשת *שר הבריאות*, פסקה 5 לפסק הדין).

81. הקביעה בפרשת *שר הבריאות* התבססה על תוכן ההודעות, ולא על השאלה האם המכשיר בו הן נשלחו או נשמרו הוא פרטי או שייך לרשות. כך או כך, רשות ציבורית, בהתאם להחלטת הערכאה העליונה בהולנד, צריכה לצפות כי מידע המאוחסן מחוצה לה יתבקש לאור העניין הציבורי בו, ולכן מצופה כי תעשה כל שביכולתה כדי לאתר אותו (פרשת *שר הבריאות*, פסקה 5 לפסק הדין).

Anne-Marie Klijn and Pieter Van der Woerd, "Text and WhatsApp messages accessible under Dutch Government information act. What to do?" 11.04.2019 מצורף ומסומן **בנספח כ'** לעתירה זאת.

82. והנה, למרות שהדין במדינת ישראל מחייב ניהול ושימור מידע בידי הרשות הציבורית, ומידע הדומה לזה נושא העתירה נמסר לא פעם מחוצה לה, הרי שהמשיב לא פירט במענו אודות הימצאו. לכן, לא ניתן לומר האם המידע המבוקש נמצא על מכשיר "פרטי" של שר התפוצות, על גבי מכשיר שהועמד לרשותו והמדינה נושאת בעלות השימוש בו, או על גבי מערכות של משרד התפוצות ודרך קיים הקשר עם מומחי ההשפעה.

83. עמדת המשיב כי המידע המבוקש אינו מצוי בידי הרשות בהינתן שפורמט החזקתו "אישי", אינה יכולה להוביל בצורה אוטומטית לדחיית בקשת מידע בטענה כי חוק חופש המידע אינו חל עליו ללא פירוט. חוק חופש המידע כולל סייגים, אשר יוכלו למנוע פגיעה בזכות או באינטרס כתוצאה ממסירת מידע זה או אחר, ותכליתו מחייבת בחינה של מסירת המידע בטרם קבלת החלטה אוטומטית בדבר אי תחולת החוק.
84. נוסף על כן, אף שהמסגרת הנורמטיבית שונה, מפסיקה של בית המשפט הפדרלי בדרום ניו-יורק, ניתן ללמוד על הגישה הרחבה לאחריות נבחר או משרת ציבור על מידע מסוים – ובכלל על פעולות מסויים.
85. בתיק המדובר, סופר על אודות חשבון הטוויטר של נשיא ארצות-הברית דונלד טראמפ, כשצוין כי היות החשבון שייך לחברה פרטית לא משנה את העובדה כי די בכך שהתוכן נשלט על ידי מי מעובדי המדינה (במקרה שם, הנשיא ועוזרו) הופך את המידע לבעל ערך ציבורי וממשלתי – היינו – הפעלת מבחן מהותי (ראו **Knight First Amendment Institute at Columbia v. Trump** 302 F. Supp. 3d 541 (2020)).
86. ובמילים אחרות, מעת שפעל נשיא ארצות הברית באופן אקטיבי ופעל במסגרת חשבון זה – הרי שלחשבון "מוטיביים" שלטוניים ולכן, כך נקבע, שם יש להחיל על החשבון שנוצר וקיים על ידי חברה פרטית אך מופעל על ידי גורם שלטוני – הנשיא – את ההוראות החוקתיות הנוגעות לשימוש המרחב ציבורי כמקום למימוש חופש הביטוי נשוא התיקון הראשון לחוקה. (להלן: פרשת טראמפ).
87. בפרשת אחרת בארצות הברית, שם התבקש נבחר ציבורי אמריקני למסור מידע שהיה קיים בדוא"ל האישי שלו, קבע בית המשפט שעל נבחר הציבור להצהיר שאכן הועבר כל המידע הרלוונטי **לפעילותו הציבורית שהייתה במחלוקת:**

"Thus, we hold that it was proper for the superior court to require Vermillion to produce to the City e-mails in his personal e-mail account that meet the definition of a public record under RCW 42.56.010(3) and to submit an affidavit in good faith attesting to the adequacy of his search for the requested records".

88. ובהמשך גם הובהר כי אין סכנה כי תחול פגיעה בפרטיות בעת העברת מידע מסוג זה, העונה על המינוח "Public Record". כלומר, בארצות-הברית ברי לכל כי המידע הוא **מידע ציבורי** ואין עוררין על כך.
89. ואולם, הפרוצדורה לקבלת המידע עוברת גם כן אצל העובד הרלוונטי – שצריך לא רק לתעד ולמסור את המידע שמהווה public record, אלא גם להגיש **תצהיר כי כלל פרטי המידע הרלוונטיים – הועברו**. וראו **West v. Vermillion**, 196 Wash. App. 627 (2016).
90. יישום דומה של פסיקת בתי המשפט בארצות הברית, בממלכה המאוחדת ובהולנד, עולה גם כאשר נציב המידע הסקוטי עצמו זך בסירוב רשויות ציבוריות למסירת מידע שמאוחסן על גבי "מכשיר פרטי". כך במסגרת החלטה 045/2024 של נציב המידע הסקוטי (להלן: "**החלטת הנציב 045**"), שם התבקשו הודעות WhatsApp וטקסט שנשלחו או התקבלו על ידי שרים בממשלת סקוטלנד בענייני הממשלה.
91. בהחלטת הנציב 045, ביקר הנציב את הממשלה על כך שטענה כי המידע לא נמצא ברשותה, אולם התברר בהמשך ההליך כי לא נעשה חיפוש נאות, דוגמת הודעת המייל שנשלחה לעובדים בה נכתב כי סביר שלא ימצא המידע המבוקש, ולכן הפרה את חוק חופש המידע הסקוטי (פסקאות 22-24 **להחלטת הנציב 045**). עקב מסירת מידע נוסף, החליט בסופו של דבר הנציב בהחלטתו לא להורות על פעולה נוספת, חלף כישלון הממשלה בעמידה בהוראות החוק.
- החלטת הנציב הסקוטי לחופש מידע מספר 045 מצורפת ומסומנת **כנספח כא'** לעתירה זאת.

92. החלטה אחרת של נציב המידע הסקוטי מספר 065/2024 (להלן: "החלטת הנציב 065"), עסקה בהתכתבויות שנעשו בין שרי הממשלה, גם במכשירים ניידים אישיים, בעניין תיק שהתנהל בבית המשפט הסקוטי, שם הרשות סירבה למסור את המידע בטענה דומה כי זה אינו מוחזק בידיה, ובנוסף כי מוחל עליו חיסיון משפטי המונע למסרו.

93. בהחלטת הנציב האמורה נקבע כי גם WhatsApp בצד אמצעי תקשורת פרטיים אחרים עשויים להכיל מידע ציבורי חשוב (החלטת הנציב 065 פסקאות 33-36), ולכן יש לבצע חיפושים במכשירים אישיים של פקידים העוסקים בעניינים ציבוריים (החלטת הנציב 065 פסקאות 37-38). למעלה מכך, בהחלטת הנציב 065 נקבע כי כאשר פקיד מתכתב בענייני עבודה, עליו להציג תצהיר המפרט באופן מספק מדוע מידע מסויים לא נמסר, ולא ניתן להסתפק בטענה של הרשות כי אין ברשותה את המידע (שם, פסקה 38).

94. החלטת הנציב הסקוטי לחופש מידע מספר 065 מצורפת ומסומנת **כנספח כב'** לעתירה זאת.

95. בהינתן החלטות אלו של בתי המשפט השונים ונציבויות חופש המידע, הרי שלעמדת העותרת לא ניתן לומר כי החלטתו של המשיב עומדת בקנה אחד עם הפרשנות האפשרית ואף המסתברת בעת הנוכחית, למסירת מידע הנמצא על גבי "מכשיר אישי" לפי הוראות חוק חופש המידע.

96. הבסיס לקביעה זו מעוגן בדין הישראלי, כמו גם פסיקה ובהחלטות הנציבויות במדינות המשפט המקובל כאמור, בהינתן שהשימוש במכשירים נעשה כחלק מעבודתו של נבחר ציבור או פקיד במסגרת תפקידים – דהיינו, עסקינן בנסיבות אלו במידע ציבורי, ויש לתת טעמים של ממש לאי מסירתו, גם אם הוא מאוחסן בנפרד ממערכות המשיב או כל רשות ציבורית אחרת.

3.1. סעיף 9(א)(3) – פגיעה בפרטיות

97. אף שהמשיב לא ציין זאת במפורש ולמען הסר ספק, תטען העותרת כנגד כל טענה הנשענת על החרג הקבוע בסעיף 9(א)(3) לחוק, המסייג את מסירתו של "מידע שגילוי מהווה פגיעה בפרטיות, כמשמעותה בחוק הגנת הפרטיות", ודינה יהיה דחייה.

98. יוער כי העותרת תרחיב על האמור להלן, אולם היא שומרת לעצמה את הזכות להתייחס לכל טענה שתעלה על ידי המשיב לעניין זה.

99. בדברי ההסבר להצעת החוק הממשלתית מ-1997¹ בואר שהחוק המוצע מגן על פרטיותו של אדם כהגדרתה בחוק הגנת הפרטיות, ומשום שזו זכות חוקתית אין לפגוע בה על פי כל דין.

100. במסגרת המענה של המשיב, לא הוסבר כיצד הוחלט כי התכתבויותיו של השר במסגרת עבודתו דרך תוכנות מסרים מיידיות בהכרח נמצאות ב"מערכות מידע אישיות", כלומר כי אינו עושה שימוש בתוכנה זו במסגרת עבודתו ובמערכות הרשות או כי מדובר במערכת מידע הממוקמת על מכשיר של המדינה.

101. בנוסף, לא נטען כי פרסום המידע שהתבקש עשוי לפגוע בפרטיות או אסור לפרסום בהתאם לדין, ולבטח שלא הוצג האיזון בין הזכות הציבורית למידע בהינתן האינטרס הציבורי שפורט כאמור – כעולה בין היתר מסעיף 10 לחוק – לבין האפשרות הלא מנומקת לפגיעה בפרטיותו של אדם.

102. המשיב, הלכה למעשה, קבע כלל גורף ולא מנומק הנוגע למיקום ומדיה בה מצוי המידע, מבלי שיש ביכולתו של המשיב לבחון את הנושא לאשורו ולטעון כנגדו בהתבסס על הפעולות שביצעה הרשות הציבורית.

¹ הצעת חוק חופש המידע, התשנ"ז-1997, ה"ח ממשלתית 2630.

103. לעמדת העותרת, ממילא המשיב איננו טוען כי לא הייתה ביכולתו למסור את המידע, אלא שהוא בחר לא לעשות כן. כך, ניתן לומר גם כן כי כוונת מנסחי הצעת החוק הממשלתית הייתה לאפשר מסירת מידע שהחוק מתיר, ובתוך כך דובר הן על חוק הגנת הפרטיות והן על כל דין אחר. פירוש זה מתיישב עם לשון הסעיף וכן עם התכלית החקיקתית של חוק חופש המידע, שהיא חשיפה של מידע ציבורי (ראו בעניין זה עת"ם 1171/00 **דוידוב נ' משרד האוצר** (ארי"ש 31.05.2001)).

104. בהתאם לדברי החסבר לחוק, לצורך תחולת סעיף 9(א)(3) לא די בכך שמסירת מידע תהווה פגיעה בפרטיות כהגדרתה בסעיף 2 לחוק הגנת הפרטיות, אלא יש להוסיף ולבחון אם מדובר ב"פגיעה שאין בה ממש" במשמעות סעיף 6 לחוק זה; אם בפגיעה יש עניין ציבורי המצדיק אותה בנסיבות העניין, כלשון הגנת סעיף 18(3) לחוק זה ואם מדובר במסירת מידע שלפי סעיף 123 לחוק זה, לא תהווה פגיעה בפרטיות מלכתחילה – ובכלל זה היכן שהמידע המבוקש פורסם ברבים או הועמד לדיון הרבים על פי סמכות כדן (סעיף 23ב(א)), והיכן שניתנה הסכמת מושא המידע למסירתו, במפורש או במשתמע (סעיפים 1 ו-3).

105. לצד בחינה זו של חוק הגנת הפרטיות, יש להוסיף ולראות האם הרשות עמדה בחובות ההנמקה שבדין המנהלי במעניה, זאת בהתחשב בחובתה כלפי האזרח, אך גם באשר לביקורת השיפוטית על החלטתה שכן זו יכולה לבחון את הסירוב לפי סעיף 9 כמו בעניינו, וגם בהינתן תקינות הסירוב רשאי בית המשפט להורות על מסירת המידע לפי סעיף 17(ד) לחוק (רי' ע"מ 9135/03 **המועצה להשכלה גבוהה נ' הוצאת עיתון הארץ**, פסקה 23 לפסק דינה של השופטת אי' חיות (ארי"ש 19.01.2006)).

106. בהתחשב בהנחת המשיב לפיה בעניינו מערכת המידע של השר כולה היא "אישית", לא ניתן לומר האם משרד התפוצות בחן דה פקטו האם חלות על המידע המבוקש ההגנות הקבועות בסעיפים 6, 18(3) או 23 לחוק הגנת הפרטיות וזאת בניגוד לאופן שבו יש ליישם את חוראות חוק חופש המידע, כפי שפורט בעמדת העותרת כפי שהוגשה בחליף לעיל (דני"מ 6602/17 **נתניהו נ' משרד ראש הממשלה ואח'**, (ארי"ש 07.08.2017)).

107. הגנות אלו בחוק הגנת הפרטיות רלוונטיות בעניינו מהטעמים שפורטו לעיל, הן לעניין מהות המידע שהוא עוסק רק בעבודת שר התפוצות ולא בעניינו הפרטיים, והן מאחר ויש עניין ציבורי באופן מפורש בקשריו עם מומחי דעת קהל והשפעה.

108. המידע המבוקש נוגע אך למעטפת המידע ולא להתכתבות השר עצמה, ולכן יש לבחון את הפגיעה אל מול הפילוחים המבוקשים שהם נתונים טכניים וסטטיסטיים, להבדיל מתוכן התכתבות היכול לכלול עניינים העונים לעניין פרטי לפי הגדרת חוק הגנת הפרטיות.

109. גם טענה כזו, לפיה מידע סטטיסטי מאפשר זיהוי של מאן דהוא ולכן פגיעה בפרטיותו, היא טענה שיש להוכיח אותה וממילא לא נטענה, ובמקרה כזה הנטל מוטל על הרשות הציבורית (ראו עת"ם (מרכז) 53722-03-20 **בצלם – מרכז המידע הישראלי לזכויות אדם בשטחים נ' שירות בתי הסוהר** (ארי"ש 01.08.2021)).

110. אך גם אילו היה מוכיח המשיב חשש בדבר פגיעה בפרטיות – הרי שלא בוצע האיזון הנדרש, האופקי והאנכי, במקרה זה. על המשיב היה להראות כיצד ביכר את החשש הלא מובן מאליו כלל לפגיעה בפרטיות, אל מול הזכויות המתנגשות והאינטרסים המתנגשים שבפעולות פיקוח על עבודת משרד התפוצות והשר העומד בראשו, בעוד עולה חשש כי פעולותיהם נעשות במחשכים ורחוק מן העין הציבורית.

111. על כך ראוי להוסיף כי במסגרת עע"מ 7678/16 **דרוקר נ' הממונה על יישום חוק חופש המידע במשרד ראש הממשלה** (להלן: "פרשת דרוקר"), קבע בית המשפט העליון שעל משרד ראש הממשלה למסור את תיעוד יומן השיחות של ראש הממשלה עם מו"ל ועורך עיתון, חרף הטענה שמדובר במידע פרטי.

112. בפרשת דרוקר, עמד בית המשפט העליון על כך שבדומה למידע נושא העתירה מידע **אודות** שיחות בתפקיד ציבורי אינו דומה למידע שהוא **תוכן** שיחות פרטיות (שם, פסקה 22 לפסק דינו של כבוד השופט מני מזוז), ולכן הראשון אינו נופל תחת ההגדרה של "ענייניו הפרטיים של אדם".

113. יתרה מכך, במסגרת פרשת **דרוקר** נתן בית המשפט העליון משקל משמעותי לעובדה כי מושא השיחה אינו אדם פרטי, אלא בצד תפקידו המניסטרילי קיים שיחות עם בעלי זיקה והשפעה:

"לא הרי שיחות פרטיות של נושא המשרה עם אדם פרטי מן השורה (חבר אישי, בן משפחה וכיו"ב) כהרי שיחות שהן אמנם פרטיות מבחינת תוכן אך הצד האחר לשיחה הוא "שחקן בזירה הציבורית", בעל זיקה או השפעה ברשות הציבורית או בזירה הציבורית. הכוונה היא לאדם אשר בשל מעמדו או עסקיו ועיסוקיו, הוא עשוי להיות מושפע מהחלטותיהם של גורמי השלטון, ועל כן קיים אינטרס ציבורי מובהק לחשיפת עצם קשריו עם גורמי השלטון, כמו גם מהותם והיקפם של קשרים אלה."

פרשת **דרוקר**, פסקה 22 לפסק דינו של כבוד השופט מני מזוז.

114. עם כן, נוכח חובות האיזון הנדרשות על ידי הרשות הציבורית בבקשות מידע, בהינתן האינטרס הציבורי הספציפי והכללי כפי שהוצג לעיל, אל מול טענה אפשרית של המשיב כי פרסום מידע אגרסיבי יפגע בפרטיות, ובהיעדר ראיה לסתור, הרי שעל משרד התפוצות היה לבכר את שקיפות המידע המבוקש במקרה שלפנינו ולכל הפחות לפעול למסירה אופטימלית של המידע המבוקש.

4.1. סעיפים 10 ו-11 לחוק חופש המידע, והיעדר הנמקה

115. היות שהמשיב לא הציג בחינה של מסירת מידע חלופי, חלקי או בתנאים אחרים באשר להתכתבות שר התפוצות עם מומחי השפעה, דומה כי הוא מפר בפועל את חובותיו לפי סעיפים 10 ו-11 לחוק חופש המידע.

116. כידוע, על מענה לבקשת מידע להיות מנומק בהתאם לכללי המשפט המנהלי בכלל, וכללי ההנמקה החלים בחוק חופש המידע (סעיף 7(ו) לחוק), נהלי היחידה הממשלתית לחופש המידע והפסיקה – שאלה מחייבים, כמובן, את המשיב.

117. כך, נוהל 3.1 של היחידה הממשלתית שכותרתו "דרישת המענה בדחיית בקשת מידע" (להלן: "נוהל 3.1") קובע כי סירוב במסגרת מענה חייב "להיות מנומק ולשקף את מכלול השיקולים בגינם החליטה הרשות הציבורית לדחות את בקשת חופש המידע, כולה או חלקה.", וכי נדרש מהממונה "להבחיר מדוע נבצר ממנה [הרשות] להעביר לידי המבקש את המידע באופן חלקי או בתנאים".

118. לשם עמידה על חשיבות ההנמקה של ההחלטה המנהלית בדחיית בקשה לפי חוק חופש המידע, מופיעים בנוהל 3.1 דבריו של בית המשפט העליון בהקדמה לנוהל:

"חובה נוספת המוטלת על הרשות מכוח הדין המינהלי בכל הנוגע לטיפול בבקשה למסירת מידע לפי חוק חופש המידע, היא החובה לנמק את הסירוב למסירת המידע שנתבקש, כולו או חלקו, ככל שכך החליטה. חובת ההנמקה מקטינה את החשש מפני החלטות שרירותיות או שגויות והיא תורמת לבניית האמון במערכת היחסים שבין הרשות לאזרח במדינה דמוקרטית... אכן, רשות ציבורית אינה רשאית להסתפק בסירוב לקוני לבקשה למסירת מידע ועליה לפרט את הטעמים לכך, על מנת לאפשר למבקש המידע לעמוד על טעמים אלה ולשקול את מהלכיו. פירוט הטעמים לסירוב מאפשר גם לבית המשפט לעמוד על השיקולים ששקלה הרשות ועל האיזון הפנימי שערכה לגביהם, בהעבירו את ההחלטה תחת שבת ביקורתו."

(ע"מ 9135/03 **המועצה להשכלה גבוהה נ' הוצאת עיתון הארץ**, פ"ד (4) 217, סעיף 23 לפסק הדין, (אר"ש 19.01.2006).

119. הנה בענייננו, הגם שהמשיב טוען במענו כי הסיבה לסירובו לבקשה נובע מאי הימצאותו של המידע בידי הרשות, לא ניתן לומר שאכן פורטו הנסיבות שבגינן מנוע משרד התפוצות ממסירת המידע בפועל, בוודאי בהתחשב ברלוונטיות המידע לעבודתו שלו.

120. כאמור לעיל, סעיף 10 מעגן את חובתה של הרשות הציבורית לאזן בין האינטרס הציבורי הטמון במידע ובין הזכות עליה מנסה הרשות להגן. יתרה מכך, מקום בו המבקש הצביע על אינטרס ציבורי לטובת גילוי המידע, הנטל להראות כי הופעלו איזונים ראויים בשקילת כלל השיקולים שעל הפרק חוזר אל הרשות (ר' עע"ם 6013/04 משרד התחבורה נ' חברת החדשות הישראלית בע"מ, פסקה 31 (פורסם באר"ש, 02.01.2006) (להלן: "פרשת משרד התחבורה").

121. סעיף 10 לחוק נועד לחייב את הרשות בשקילת שיקולים ציבוריים, ונדמה כי לאור לשון הסעיף ותכליתו הרי שבקשות המידע מושא עתירה זו טומנות בחובן שיקולים אלו, דוגמת כלי לביקורת על פעולות המשיב ושמירה על מנהל תקין. שיקולים אלו מקבלים משנה תוקף, בעוד עולות טענות בדבר ניסיונות השפעה סמויים שנעשות מטעם מדינת ישראל – רחוק מן העין הציבורית, במטרה להשפיע על קהלים שונים.

122. בכוחו של המשיב היה גם לעשות שימוש בסעיף 11 לחוק, ולמסור מידע חלקי למענה. כנזכר לעיל, פרשת משרד התחבורה דנה גם בכך שהחלטה מנהלית הנוגעת לבקשת מידע לא יכולה להתקבל אלמלא נשקלה האפשרות למסירת מידע חלקי.

123. עמדת העותרת היא שאין כל הצדקה למסור בענייננו מידע חלקי, אולם אם יימצא שיש טעמים ראויים לכך, הרי שזוהי חובתו של המשיב לבחון את האפשרות למסירת מידע באופן חלקי, כפי שנקבע כאמור בפרשת משרד התחבורה:

"יש להביא בחשבון, כפי שצוין לעיל, את סעיפים 10 ו-11 לחוק חופש המידע, המורים כי גם בהתקיים הנסיבות המנויות בסעיף 9, על הרשות הציבורית ליתן את הדעת, בין היתר, לענייניו של המבקש במידע ולעניין הציבורי שבגילוי המידע, וכן לשקול גילוי המידע תוך השמטת פרטים, עריכת שינויים או התניית תנאים".

פרשת משרד התחבורה, פסקה 27 לפסק דינו של כבוד השופט (כתוארו אז) אליעזר ריבלין.

ז. סוף דבר והסעדים המבוקשים

124. הנה כי כן, הוגשה עתירה נגד סירובו של המשיב למסור מידע על אודות התכתבויות השר עם מומחי השפעה, והכל במסגרת עבודתו כאמון על משרד התפוצות והמאבק באנטישמיות.

125. כפי שהובא לעיל, העותרת עומדת על בקשתה לקבל את המידע עקב האינטרס הציבורי המשמעותי בפיקוח על פעולות משרדי הממשלה, וכן, נוכח העובדה שנתונים אלו יכולים להצביע על פעילות אשר אינה גלויה לציבור למרות שנעשית במסגרת מינסטריאלית.

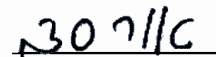
126. מעבר לאמור, מתבקש בית המשפט הנכבד להורות למשיב למסור לידי העותרת את ההתקשרויות של המשיב עם גורמים שונים כאמור בסעיף 5 לבקשת המידע, שניכר שלא נענה עד למועד עתירה זו.

127. על כן, בית המשפט הנכבד מתבקש להורות למשיב לשנות החלטתו ולמסור לעותרות את המידע המבוקש בבקשת המידע נושא העתירה.

128. כמו כן, בית המשפט הנכבד מתבקש לחייב את המשיב בהוצאות בגין הליך זה, לרבות שכ"ט עו"ד ומע"מ כדין.

129. לעתירה זו מצורף תצהיר מטעם מנכ"ל התנועה לחופש המידע.

דן רוזנטל, עו"ד
ב"כ העותרת

אור סרון, עו"ד
ב"כ העותרת

רשימת נספחים: תוכן עניינים

עמוד	שם הנספח	
19	תצהיר מנכ"ל העותרת, התנועה לחופש המידע	תצהיר
21	בקשת המידע של העותרת מיום 25.11.2024	א
24	מענה המשיב מיום 13.03.2025	ב
26	מענה משרד הכלכלה מיום 09.04.2025 לבקשת חופש מידע מספר 455931	ג
30	צילום מסך מאתר המשיב	ד
32	החלטה מספר 100 של הממשלה מיום 05.02.2023 וכן כתבה מאתר ynet מיום 13.10.2023	ה
37	מורן אזולאי "ניו יורק טיימס: משרד התפוצות קידם קמפיין השפעה חשאי על מחוקקים אמריקנים" ynet (05.06.2024)	ו
41	איתמר ב"ז "השר מהליכוד, קבלני הצללים והמערכה על תודעת ההמונים" העין השביעית (08.07.2024)	ז
47	איתמר ב"ז "כך נכשל פרויקט הדגל של המשרד לנושאים אסטרטגיים" העין השביעית (29.07.2020)	ח
57	Aiden Pink "U.S. pro-Israel groups failed to disclose grants from Israeli government" FORWARD (31.08.2020)	ט
63	Lee Fang and Jack Poulson "Israel feared legal trouble over US advocacy efforts, leaked files suggest" THE GUARDIAN (17.08.2024).	י
69	נוהל 'הנחיות לניהול והפקדות חומר ארכיונים בלשכות שרים' של ארכיון המדינה (יוני 2021)	יא
76	נוהל 'הנחיות לניהול מסמכים דיגיטליים ודוא"ל' של ארכיון המדינה (אוגוסט 2021)	יב
86	נוהל 'הנחיות ארכיון המדינה לניהול מידע' (אוקטובר 2015)	יג
118	דו"ח נציבות המידע הבריטית	יד
122	נוהל 01-21 של סוכנות חוק חופש המידע האמריקאי	טו
129	צילום מאתר נציב המידע האוסטרלי	טז
134	Chris Stokel-Walker "Revealed: How the UK tech secretary uses ChatGPT for policy advise" New Scientist (13.03.2024)	יח
139	מסמך המרכז בקשות מידע שהוגשו למשרד היזמות, מסחר ותעסוקה האירי	יט

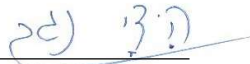
161	Anne-Marie Klijn and Pieter Van der Woerd, "Text and WhatsApp messages accessible under Dutch Government information act. What to do?" 11.04.2019	כ
165	החלטת הנציב הסקוטי לחופש מידע מספר 045	כא
174	החלטת הנציב הסקוטי לחופש מידע מספר 065	כב

**תצהיר מנכ"ל העותרת,
התנועה לחופש המידע**

תצהיר

אני הח"מ, הידי נגב, ת"ז 201591484, לאחר שהוזהרתי כי עליי לומר את האמת וכי אם לא אעשה כן אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק, מצהיר בזה כדלקמן:

1. הח"מ משמש כמנכ"ל התנועה לחופש המידע (ע"ר), היא העותרת בעתירה דנן, ועושה תצהיר זה כתמיכה בעתירה נגד משרד התפוצות והמאבק באנטישמיות כתמיכה ולאימות האמור בה.
2. העובדות המפורטות בעתירה הן בידיעתי האישית והן אמת למיטב ידיעתי.
3. הטענות המשפטיות שבעתירה נכונים הם לפי מיטב ידיעתי ואמונותי, והמקור לידיעתי ולאמונותי הוא ייעוץ משפטי שקיבלתי מיועצי המשפטיים וכן מהשכלתי המשפטית.
4. אני מצהיר כי השם דלעיל הוא שמי, החתימה דלמטה היא חתימתי, וכי תוכן תצהירי זה אמת.

הידי נגב, עו"ד

אישור

אני הח"מ, עו"ד דן רוזנטל, מ.ר. 87822 מאשר בזאת כי ביום 05.05.2025 עו"ד הידי נגב, המוכר לי אישית ועל פי ת"ז 201591484, חתם על התצהיר דלעיל ואישר את תוכנו לאחר שהזהרתי כי עליו להצהיר את האמת וכי אם לא יעשה כן יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק.

דן רוזנטל, עו"ד

מ.ר. 87822

ב"כ העותרת

נספח א'

התנועה לחופש המידע (ע"ר)
 الحركة لحرية المعلومات
 The Movement for Freedom of Information

25/11/2024

לכבוד

הודיה שטיגליץ

הממונה על חוק חופש המידע

משרד התפוצות והמאבק באנטישמיות

הוגש באמצעות טופס מקוון

הנדון: בקשה לפי חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998

שלום רב,

בהתאם להוראות חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998 (להלן: "החוק"), נבקש לקבל את פרטי המידע הבאים הנוגעים להתכתבות השר למשרד התפוצות והמאבק באנטישמיות (להלן: "השר" ו"המשרד" בהתאמה) עם מומחי דעת קהל והשפעה בעניינים הנוגעים לעבודת המשרד או בתחום פעילותו באמצעות תוכנות מסרים מיידיים, מחודש דצמבר של שנת 2022 ועד ליום מתן המענה לבקשה זו, **כמפורט להלן:**

1. פירוט מספר ההודעות שנשלחו בתוכנות מסרים המיידיים (בכל אפליקציה או תוכנה שהיא, לרבות ווטסאפ, טלגרם, סיגנל, SMS וכו') (להלן: "תוכנות מסרים מיידיים") על ידי השר למומחי דעת קהל והשפעה בפילוח לתאריכים ונמענים;
2. פירוט מספר ההודעות שנשלחו בתוכנות מסרים המיידיים על ידי מומחי דעת קהל והשפעה הנמצאים בקבוצות מסרים מיידיים יחד עם השר;
3. פירוט מספר הקבוצות בתוכנות מסרים מיידיים בהן חבר השר עם יועצים מומחי דעת קהל והשפעה בפילוח ליום פתיחת הקבוצה, שם הקבוצה ומספר החברים בקבוצה;
4. פירוט מספר החשבונות בתוכנות מסרים מיידיים השייכים למומחי דעת קהל והשפעה, החברים עם השר בתוכנות אלו ואינם משויכים לאזור חיוג ישראלי (+972), בפילוח לאזורי החיוג השונים;
5. בנוסף על האמור בסעיפים הקודמים, נבקש לפרט אודות התקשרויות אשר נעשו עם מי ממומחי דעת קהל והשפעה המוזכרים בסעיפים לעיל ומשולמים על ידי המשרד. את הפירוט נבקש לקבל בהתאם להנחיות נוהל מספר 10 של היחידה הממשלתית לחופש המידע שכותרתו 'פרסום התקשרויות ממשלה'.

נדגיש כי ככל שחלקים מהמידע המבוקש יושחרו או יושמטו או שמסירתם תסורב על פי הוראות החוק יש לציין ולנמק זאת בהתאם להנחיות נוהל 3.1 של היחידה הממשלתית לחופש המידע.

את המידע המבוקש לעיל אבקש לקבל בפורמט מתאים לעיבוד מחשב כמו לדוגמה גיליונות נתונים (XLS, XLSX, CSV וכדומה).

להזכירכם, על פי חוק חופש המידע עליכם להשיב לבקשה זו בהקדם האפשרי ולא יאוחר משלושים יום מעת קבלת בקשה זו. כמו כן, לפי סעיף 6א לתקנות חופש המידע (אגרות), חריגה מהמועדים הקבועים בחוק לא תאפשר גבייה של אגרת טיפול והפקה.

התנועה לחופש המידע (ע"ר)

الحركة لحرية المعلومات

The Movement for Freedom of Information

בברכה,

דן רוזנטל, עו"ד
התנועה לחופש המידע

נספח ב'

משרד התפוצות והמאבק באנטישמיות

ירושלים, 13 במרץ 2025
י"ג אדר התשפ"ה

בדוא"ל: dan@meida.org.il

לכבוד
דן רוזנטל, עו"ד
התנועה לחופש המידע

שלום רב,

הנדון: התכתבות השר עם מומחי דעת קהל והשפעה

סימוכין: פנייתך מיום 25.11.24

להלן מענה לבקשתך שבסימוכין, שהוגשה למשרד התפוצות והמאבק באנטישמיות, בנוגע להתכתבות השר למשרד התפוצות והמאבק באנטישמיות עם מומחי דעת קהל והשפעה בעניינים הנוגעים לעבודת המשרד או בתחום פעילותו באמצעות תוכנות מסרים מיידיים, מחודש דצמבר של שנת 2022 ועד ליום מתן המענה. לאחר בחינת בקשתך, נבקש להבהיר כי מידע המצוי בדוא"ל פרטי של עובד / נבחר ציבור או במערכות מידע אישיות דומות כגון מערכת מסרונים, יישום WhatsApp וכיו"ב, אינו בגדר מידע "המצוי ברשות ציבורית" כמשמעו בחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998, ולפיכך החוק אינו חל על בקשות לקבלת מידע מסוג זה.

בברכה,

הודיה שטיגליץ

ממונה על יישום חוק חופש המידע
משרד התפוצות והמאבק באנטישמיות

נספח ג'

משרד הכלכלה והתעשייה
הממונה על חופש המידע

י"א ניסן תשפ"ה
09 אפריל 2025
סימוכין : 455931

לכבוד : התנועה לחופש המידע

שלום וברכה,

בהתאם לבקשתכם לפי חוק חופש המידע, להלן המידע המבוקש אודות קבוצת הוואטסאפ של שר הכלכלה עם בכירי רשתות השיווק :

1. מועד פתיחת הקבוצה : 13/3/2024

2. מספר החברים בקבוצה : 25 משתתפים

3. פרטי המשתתפים : בקבוצה מופיעים מספרי טלפון ולא שמות

4. מספר ההודעות בקבוצה : 5 הודעות

5. המועד האחרון שבו הייתה התכתבות בקבוצה : 17/3/2024

6. כלל ההתכתבויות בקבוצה :

"[13.3.2024, 13:47:55] שר הכלכלה- קמונעאים : ההודעות והשיחות מוצפנות מקצה לקצה. לאף אחד מחוץ לצ'אט הזה, גם לא ל-WhatsApp, אין אפשרות לקרוא אותן ולהאזין להן.

[13.3.2024, 13:47:55] שר הכלכלה- קמונעאים : יצרת את הקבוצה "שר הכלכלה- קמונעאים"

[13.3.2024, 13:48:25] הצטרף/הצטרפה דרך ההזמנה שלך [REDACTED] :

[13.3.2024, 13:49:44] IG: ~ IG ~ הצטרף/הצטרפה דרך ההזמנה שלך

[13.3.2024, 13:52:21] צירפת את [REDACTED] [REDACTED]

[13.3.2024, 14:24:08] ניר ברקת : שלום רב, כאן ניר ברקת, שר הכלכלה והתעשייה,

כאיש ליברל בתפיסת עולמי, אני מאמין גדול בכלכלת שוק חופשי ובתחרות.

עם זאת, עמדתי היא שבעת חירום ומלחמה בה אנו מצויים כעת אין להעלות מחירים וזאת מתוך אחריות וסולידריות כלכלית - חברתית והתחשבות באזרחי ישראל בהתמודדות עם המחירים הכבדים שכפתה עלינו המלחמה.

משרד הכלכלה והתעשייה
הממונה על חופש המידע

בהתאם לכך אני פועל בכל דרך כדי למנוע התייקרויות והעלאות מחירים של הספקים והקמעונאים בעת הזו.

על כן, אני פונה אליכם, שלא לאשר בעת החרום, את העלאת מחירי המוצרים הנמכרים ברשתות הקמעונאות ע"י הספקים והיצרנים וקורא לכם לפנות לממונה על התחרות בבקשה למתן פטור מהסדר כובל שיאפשר לכם שלא לאשר את העלאות המחירים שמבקשים לבצע חלק מהיצרנים והספקים במשק.

בטוחני שגם אתם מבינים את גודל השעה ואת ההכרח בנקיטת צעדים משמעותיים, כגון זה כדי להביא בשורה לאזרחי ישראל בתקופה מורכבת זו ותצטרפו למהלך זה.

לנוחותכם, מצ"ב טופס בקשה לפטור מהסדר כובל.

אבקשכם למלא בו את הפרטים הרלוונטיים (המסומנים ב-X) ולהשיבו אלי בווטסאפ באופן פרטי ישירות אלי (כאמור לא בקבוצה זו שממילא אינה מאפשרת לחבריה להגיב). לכשתשיבו כמות משמעותית של טפסים חתומים אעבירם לרשות התחרות להמשך הטיפול בבקשה.

יובהר, כי קבוצה זו מיועדת לניהול - על פי דין את פניתי וקריאתי אליכם. בקבוצה זו חברים 24 בעלי/מנהלי רשתות הקמעונאות הגדולות בישראל, והקבוצה אינה מאפשרת שליחת הודעות על ידי משתתפיה אלא רק על ידי.

בברכה, חה"כ ניר ברקת שר הכלכלה והתעשייה

[13.3.2024, 14:24:40] ניר ברקת: מסמכי בקשת הפטור לחתימה. 2 • pdf דפים מסמך הושמט

[13.3.2024, 14:24:40] ניר ברקת: מסמכים מצורפים לבקשת הפטור. 5 • pdf דפים מסמך הושמט

[17.3.2024, 13:12:09] ניר ברקת: מכובדי,

אבקש להפנות אתכם לעמדת ועדת הפטורים והמזוגים המדברת בעד עצמה הן לגופו של עניין (תמיכה במתן הפטור לעת חירום) והן לעניין המתווה של פנייה לממונה,

בברכה,

חה"כ ניר ברקת שר הכלכלה והתעשייה

[17.3.2024, 13:12:45] ניר ברקת: זירוקס 3 • Scan_17032024110241.pdf דפים מסמך הושמט

[7.4.2024, 20:12:21] יצא/ה: [REDACTED]: [REDACTED] "

משרד הכלכלה והתעשייה
הממונה על חופש המידע

7. לעניין רשימת החברות ושמות המנכ"לים שצורפו לקבוצת הוואטצ אפ, הריני לעדכנך כי המשרד פונה, בהתאם להוראות סעיף 13 לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998, אל החברות כצד שלישי בהליך, על מנת לקבל את עמדתן בנוגע למסירת החלטות שהתקבלו בעניינן. החברות רשאיות להגיש התנגדות מנומקת תוך 21 ימים מיום קבלת הפנייה.

הננו לעדכנך כי משך הטיפול בבקשה הוארך בהתאם לסעיף 7(ב) לחוק, עקב הצורך בביצוע הליך פניה לצד שלישי.

אנו עומדים לרשותך בכל שאלה או הבהרה נוספת.

בברכה,

אליהו דיין הממונה על חוק חופש המידע משרד הכלכלה והתעשייה

העתקים:

- עו"ד מורן הרשקוביץ, ממונה, הלשכה המשפטית
- ברק טייכמן יועץ בכיר לשר

נספח ד'

משרד התפוצות והמאבק באנטישמיות

עמוד הבית פרסומים חדשות מידע משפטי

אודות משרד התפוצות והמאבק באנטישמיות

משרד התפוצות אמון על הקשר בין יהדות העולם למדינת ישראל, הקשר מתבצע באמצעות פעילות משותפת ודיאלוג משותף עם יהדות התפוצות בראייה כי ממשלת ישראל אחראית לכל יהודי בעולם, בין אם הוא מתגורר בישראל או בתפוצות.

תאריך פרסום: 07.09.2020 • תאריך עדכון: 28.11.2024

משרד התפוצות והמאבק באנטישמיות מחבר בין שלוש משימות לאומיות משמעותיות: האחת עוסקת בחיזוק הזהות יהודית והקשר למדינת ישראל בתפוצות, השנייה במאבק באנטישמיות הגואה ברחבי העולם והשלישית במאבק בדה לגיטימציה כנגד מדינת ישראל ברבדים שונים.

כינוס שלוש המאמצים תחת קורת גג אחת אינו מקרי. קיים קשר אדוק בין המאמצים השונים ועל אף שהאסטרטגיה לכל אחד המאמצים הנה ייחודית לו, לכולם מצפן וחזון אחד השואף לבסס את מדינת ישראל כמעצמה יהודית-דמוקרטית, בעלת מעמד בינלאומי איתן, המהווה ביטחון ומקור השראה וגאווה ליהודי העולם.

האתגרים בתחומים אלו עצומים. מחקרים ודו"חות רבים מצביעים על המשך ואף החרפה של תופעות אנטישמיות במדינות רבות. בנוסף לכך, גם החרם כנגד מדינת ישראל מתמשך ביתר שאת ומשפיע על צעירים יהודים בעולם, אשר מצניעים לעיתים את היותם יהודים ציונים כדי לשמור על מעמדם החברתי בקרב חבריהם הלא-יהודים. זאת לצד מגמות מתמשכות של התרחקות מהזהות היהודית בקרב רבים מהעם היהודי ותופעת התבוללות אשר הולכת ומחריפה.

לצד זאת, יש גם הזדמנויות לחיזוק הקשר בין מדינת ישראל לקהילות היהודיות בתפוצות ולשיפור החוסן שלהן. כך למשל, ניכר כי יש התאמה בין הקשר למדינת ישראל לזהות היהודית וכי מי שמגיע לארץ וחווה חוויה מעצימה ומשמעותית - מחזק את זהותו היהודית והציונית. בנוסף, קיימת הזדמנות יוצאת דופן בהגדלת מספרי התלמידים אשר לומדים בחינוך היהודי באמצעות חיזוק "הציר החינוכי" על ידי הכשרות, מהלכים פדגוגיים משמעותיים וסיוע ביכולת הכלכלית.

על כל אלה עומל המשרד על אגפיו השונים באמצעות שותפויות עם הקהילות היהודיות והארגונים הפרו-ישראלים בעולם.

נספח ה'

משרד ראש הממשלה

אודות יחידות המשרד חדשות מזכירות הממשלה החלטות ממשלה סדר יום לישיבת הממשלה פרסומים קישורים נוו

מזכירות הממשלה

שינוי שם משרד התפוצות ל"משרד התפוצות והמאבק באנטישמיות"; העברת שטח פעולה ממשד החוץ למשרד התפוצות והמאבק באנטישמיות ותיקון החלטות ממשלה

החלטה מספר 100 של הממשלה מיום 05.02.2023

סוג: החלטות ממשלה • מספר החלטה: 100 • יחידות: מזכירות הממשלה • תאריך תחולה: 05.02.2023 • ממשלה: הממשלה ה-37 • תאריך פרסום: 05.02.2023

נושא ההחלטה:

שינוי שם משרד התפוצות ל"משרד התפוצות והמאבק באנטישמיות"; העברת שטח פעולה ממשד החוץ למשרד התפוצות והמאבק באנטישמיות ותיקון החלטות ממשלה

מחליטים:

- שינוי שם המשרד
  - לשנות את שם משרד התפוצות כך שייקרא מעתה "משרד התפוצות והמאבק באנטישמיות".
  - בהתאם לפקודת פקידי הממשלה (שינוי תארים) - 1940, תפורסם הודעה ברשומות שלפיה ישונה תוארו של "שר התפוצות" ל"שר התפוצות והמאבק באנטישמיות".
- העברת שטח הפעולה של המערכה נגד תופעת הדה לגיטימציה:
  - בהתאם לסעיף 31(ד) לחוק יסוד: הממשלה, להעביר ממשד החוץ למשרד התפוצות והמאבק באנטישמיות את שטח הפעולה: הובלת המערכה נגד תופעת הדה לגיטימציה והחרמות נגד ישראל, כאמור בהחלטות ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי מס' ב/30 מיום 13.10.2015 ומס' ב/188 מיום 08.03.2017 (להלן - המערכה).
  - בהתאם לסעיף 9(א)(11) ו-(ב) לחוק הממשלה, התשס"א-2001, למסור הודעה ליושב ראש הכנסת על העברת שטח הפעולה ולהביאה לידיעת הכנסת.
- תיקון החלטות ממשלה:

לתקן את החלטות הממשלה שבהן ניתנו סמכויות או תפקידים למשרד החוץ בהתאם לתיקון בהחלטת הממשלה מס' 136 מיום 19.7.2021 כמי שממונה על שטח הפעולה

- של הובלת המערכה במישור הגלוי ובמישור החשאי כך שבכל מקום שבו נכתב "חוץ" יבוא במקומו "תפוצות והמאבק באנטישמיות" כדלקמן:
1. החלטת הממשלה מס' 3299 מיום 28.12.2017.
  2. החלטת הממשלה מס' 566 מיום 22.11.2020.
  3. החלטת הממשלה מס' 1017 מיום 23.1.2022, למעט סעיפים ד' ו-ה' שבהם לא תתוקן החלטת הממשלה והמשרד האחראי יהיה משרד החוץ.
  - ד. בכל הנוגע לשטח הפעולה האמור לעיל, למשרד התפוצות והמאבק באנטישמיות יועברו כלל רכיבי התקציב מתוך תקציב משרד החוץ אשר יוחדו בתקציבו לטיפול בשטח הפעולה כאמור וכן יתר המשאבים ששימשו את שטח הפעולה, לרבות התשתיות, הפרויקטים וההתקשרויות, לרבות ההתקשרות עם חל"צ 'קולותיה של ישראל בע"מ' (בשמה הקודם: קונצרט) שנערכו או חודשו על ידי משרד החוץ או הועברו אליו במסגרת שטח פעולה זה וכן כל התקנים וההיקף של כוח אדם ונלוות. ה. למען הסר ספק יובהר, כי סעיף 17 להחלטת ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי מס' ב/30 מיום 13.10.2015 ביחס לקליטת העובדים ותנאי העסקתם יעמוד בתוקפו גם ביחס לתקנים המפורטים לעיל.
  - ו. להקים צוות בראשות מנכ"ל משרד התפוצות והמאבק באנטישמיות או מי מטעמו ובהשתתפות עובדי משרד התפוצות והמאבק באנטישמיות, שימונו על ידי ראש הצוות ונציגים מטעם משרד ראש הממשלה, משרד החוץ, אגף התקציבים ואגף החשב הכללי במשרד האוצר ונציבות שירות המדינה, שיגיש לשר התפוצות והמאבק באנטישמיות, בתוך 30 ימים, את המלצותיו בכל עניין, ככל שנדרש לטובת העברת שטח הפעולה.
  - ז. עד להשלמת ההיערכות המנהלית לקליטת שטח הפעולה דלעיל במשרד התפוצות והמאבק באנטישמיות ולמשך תקופה שתסוכם בין המשרדים, ימשיך משרד החוץ לתת את מלוא השירותים שנתן לשטח הפעולה עובר להחלטה זו לטובת המשך הפעילות הסדירה של שטח הפעולה האמור.

1 הנוסח המחייב של החלטות הממשלה הינו הנוסח השמור במזכירות הממשלה.
הנוסח המחייב של הצעות חוק ודברי חקיקה הנזכרים בהחלטות הינו הנוסח המתפרסם ברשומות.
החלטות תקציביות כפופות לחוק התקציב השנתי.

מידע שימושי

סיוע למפוני ולמתפני מלחמת חרבות ברזל - מערכת "יחד"
חרבות ברזל - מידע לציבור ממשרדי הממשלה
לכל השירותים
RSS
צרו קשר עם משרדי הממשלה
תנאי שימוש

השרה דיסטל התפטרה מהממשלה: "משרד ההסברה - בזבוז כסף"

התפטרות ראשונה מהממשלה מאז תחילת המלחמה. שרת ההסברה הודיעה על התפטרותה בשל החלטה למנות את משרד התפוצות לאחראי על פעילות ההסברה של מדינת ישראל בזירה הבינלאומית. "כל יום שבו הוא מופעל מעתה ואילך מהווה בזבוז של כספי ציבור", כתבה דיסטל. גורמים בליכוד: זו לא ההתפטרות האחרונה

1k תגובות

איתמר אייכנר, מורן אזולאי | עודכן: 13.10.23 | 02:18
תגיות: חרבות ברזל, הסברה, ממשלה, גלית דיסטל-אטבריאן

פרישה ראשונה ממשלת נתניהו: שרת ההסברה, גלית דיסטל-אטבריאן, הודיעה אמש (יום ה') על התפטרותה מהתפקיד, לאחר שראש מערך ההסברה החליט למנות את משרד התפוצות לאחראי על פעילות ההסברה של מדינת ישראל בזירה הבינלאומית, לצד הפעילות השוטפת של משרד החוץ.

[ישאל במלחמה | כל העדכונים](#)

1k

2 צפייה בגלריה

גלית דיסטל-אטבריאן (צילום: עמית שאבי)

Promoted Links by Taboola

מבצ : שווים עכשיו בשופרסל Online באש"ף בחרו: זה הסגן של אבו מאזן - ויורשו העתידי

חדשות

שופרסל

שופרסל

מידע נוסף

דיסטל הסבירה מדוע החליטה להתפטר מהמשלה: "קיים כבר שר מוכשר מאוד לענייני חוסן לאומי, יש את פיקוד העורף, יש ארגונים אזרחיים שעושים עבודת קודש ואם לומר בכנות - אני לא מצליחה למצוא כעת שום הצדקה לכפל הסמכויות הזה. הפעלת משרד ממשלתי היא עניין יקר ועם ישראל זקוק לכל שקל".

- אפס ראיונות לתקשורת הזרה, ופורום מסבירים בלעדיה: לאן נעלמה דיסטל?

השרה המתפטרת הוסיפה: "כשאני רואה את משרד ההסברה שהתרוקן מהסמכויות שניתנו לו מלכתחילה - אין לי אלא להודות ביושר שכל יום שבו הוא מופעל מעתה ואילך מהווה בזבז של כספי ציבור. בקונסטלציה הנוכחית המשרד הזה לא יכול לתרום למדינה תרומה משמעותית וטובת המדינה חשובה לי יותר מהכול. בשל כל אלה החלטתי להתפטר מתפקידי כשרת ההסברה".

דיסטל איחלה בהצלחה לשר התפוצות, עמיחי שיקלי. "אני מאחלת לידידי הטוב הצלחה גדולה בהסברת מדינת ישראל בעולם ומשוכנעת שהוא ימשיך לעשות עבודה מצויינת. אני מודה לראש הממשלה על האמון שנתן בי ומפצירה בו להעניק את תקציב המשרד כולו ישירות לאזרחים בדרום".

כבר לא תגיע לשיבות ממשלה. דיסטל (צילום: שריה דיאמנט)

השרה המתפטרת אמרה כי תמשיך לכהן כחברת כנסת. כיוון שהתפטרה בשל החוק הנורבגי, ח"כ אביחי בוארון יסיים את תפקידו כחבר כנסת.

גורמים בליכוד כי דיסטל ממורמרת מהתנהלות הדברים בממשלה, והיא לא היחידה. הגורמים הוסיפו כי יש לא מעט שרים מתוסכלים מההתנהלות ולכן הם שוקלים את דרכם.

פורסם לראשונה: 12.10.23, 23:20

נספח ו'

ניו יורק טיימס: משרד התפוצות קידם קמפיין השפעה חשאי על מחוקקים אמריקנים

גורמים ישראלים סיפרו לעיתון האמריקני כי משרד התפוצות הקצה כשני מיליון דולרים לטובת הפעילות ושכר את שירותי חברת סטואיק, שהושעתה ממטא בשבוע שעבר. מטרת הקמפיין – לגרום למחוקקים בארה"ב לתמוך בפעילות צה"ל ברצועה ובהעברת תקציבים ביטחוניים לישראל

213 תגובות

מורן אזולאי | 05.06.24 | 12:25

תגיות: ניו יורק טיימס מלחמה ישראל חמאס

בחודשים האחרונים מאז פרוץ המלחמה קידמה ישראל קמפיין חשאי רחב ברשתות החברתיות, שנועד להשפיע על מחוקקים בארה"ב ועל הציבור האמריקני לתמוך בפעילות צה"ל ברצועת עזה. כך דווח ב"ניו יורק טיימס", מפי גורמים המעורים בנושא שחשפו מסמכים הקשורים לקמפיין. לפי הדיווח, משרד התפוצות הישראלי ניהל את הקמפיין, תוך קידום חשבונות מזויפים ברשתות שהעבירו מסרים פרו-ישראליים.

Promoted Links by Taboola

עוברים לביטוח ישיר וחוסכים בכסף, בזמן ובעצבים

לקבלת הצעה

ביטוח ישיר

העיתונאי העזתי שדיווח עבור BBC קרא לשריפת יהודים: "כמו שעשה היטלר" עוברים בקלות ובמהירות לאינטרנט הסיבים של 5G.

019mobile

תרבות ובידור

בדיווח ציון, מפי ארבעה גורמים ישראלים, כי משרד התפוצות, בראשות השר עמיחי שיקלי, הקצה כשני מיליון דולרים לטובת הפעילות ושכר את שירותיה של חברה ישראלית בשם סטואיק (STOIC), [שאף הושעתה מהפלטפורמות של מטא בשבוע שעבר](#).

לפי המסמכים, הקמפיין החל בחודש אוקטובר ברשת X, והשתמש בשיאו במאות חשבונות מזויפים ברשתות החברתיות השונות, שהתחזו לאמריקנים ופרסמו תגובות פרו-ישראליות. לפי ה"ניו יורק טיימס", החשבונות התמקדו במחוקקים אמריקנים, בעיקר דמוקרטים, וקידמו פוסטים שקוראים להמשיך לממן את צה"ל. כמו כן, הקמפיין יצר שלושה אתרי חדשות מזויפים באנגלית שכללו כתבות פרו-ישראליות, והשתמש בבוט של ChatGPT ליצירת פוסטים רבים.

גורמים ישראלים סיפרו ל"ניו יורק טיימס" כי לאחר פרוץ המלחמה הוזמנו עשרות חברות סטארט-אפ ישראליות להיות "להילחם למען ישראל" ולנהל "קמפיין דיגיטליים" מטעם המדינה. הדברים נמסרו להן ב"מפגש דחוף" שנערך בנושא בחודש אוקטובר, אליו הן הוזמנו במיילים והודעות – שנשלחו לעיתים מגורמים ממשלתיים בישראל.

דיווח בארה"ב: משרד התפוצות הפעיל קמפיין השפעה חשאי על מחוקקים אמריקנים (צילום: דוברות הכנסת, Chip Somodevilla/Getty Images)

לדברי מומחים, הקמפיין הנוכחי מהווה את הפעם הראשונה שבה נחשף כי ממשלת ישראל פעלה להשפיע על הממשלה האמריקנית ברשתות החברתיות. משרד התפוצות הכחיש מעורבות בקמפיין, ואמר ל"ניו יורק טיימס" כי אין לו כל קשר לחברת סטואיק.

ארגון פייק ריפורטר מצא כי החשבונות המזויפים צברו יותר מ-40 אלף עוקבים ברשתות החברתיות, אך במטא ציינו שבוע שעבר כי לקמפיין לא הייתה השפעה רחבה, וייתכן כי עוקבים רבים הם בוטים. הקמפיין הישראלי עשה שימוש בהרבה מאוד דפים וחשבונות כדי להפיץ את מסריו, 510 חשבונות פייסבוק, 11 דפים, קבוצה אחת ו-32 חשבונות באינסטגרם פעלו בשמו.

במטא הוסבר כי "מקורה של רשת זו בישראל, והיא פנתה בעיקר לקהלים בארצות הברית ובקנדה". היו לה כ-500 חשבונות שעקבו אחרי אחד או יותר מהדפים הללו, פחות מ-100 חשבונות הצטרפו לקבוצה זו, וכ-2,000 חשבונות עקבו אחרי אחד או יותר מחשבונות האינסטגרם. במטא מצאו שהרשת גם הפיצה את מסריה ב-X וביוטיוב והפעילה "אתרים ממותגים שהתמקדו במלחמת ישראל-חמאס ובפוליטיקה של המזרח התיכון".

במטא אמרו שהחשבונות שמעורבים ברשת התחזו לחשבונות מקומיים במדינות שאליהן כיוונו, כולל כסטודנטים יהודים, אפרו-אמריקנים וכ"אזרחים מודאגים". הם פרסמו בעיקר באנגלית על מלחמת ישראל-חמאס, כולל קריאות לשחרור חטופים; שבחים לפעולות הצבאיות של ישראל; ביקורת על אנטישמיות בקמפוסים ועל אונר"א, ומוסלמים הטוענים שהאיסלאם הרדיקלי מהווה איום על ערכים ליברליים בקנדה.

בפייק ריפורטר ציינו כי לצד תכנים נגד אונר"א, שהתבססו על גופי תוכן וחדשות פיקטיביים, הרשת החלה לקדם מחודש אפריל כמה אתרים ונכסים דיגיטליים: האתר uc4canada הפונה לקהל קנדי ומפרסם תכנים איסלאמופוביים המזהירים מפני עליית האיסלאם בקנדה. לארגון הפיקטיבי הזה יש גם חשבונות בטוויטר, יוטיוב, אינסטגרם ופייסבוק; האתר "Arab Slave Trade" המתמקד בהיסטוריה של עבדים מאפריקה במאה ה-18 וה-19 בידי ערבים מוסלמים; האתר "Serenity Now"! המציג תכנים אנטי-ממסדיים ומרבה לבקר את התנועה הפרוגרסיבית בארה"ב ואת יחסה העוין לישראל; והאתר "The Human Fellowship".

מנכ"ל פייק ריפורטר, אחיה שץ, אמר כי "הפעלת רשת ההשפעה הזרה נגד מחוקקים אמריקנים היא מעשה חובבני, חסר אחריות ואנטי-דמוקרטי. במשך שנים חשפנו עשרות רשתות זרות שנועדו לפורר את החברה הישראלית, להעמיק את הקיטוב ולזרוע כאוס - אך מעט מאוד נעשה על ידי המדינה כדי להגן על האזרחים מפני כל אלה". לדבריו, "כפי שאנו בפייק

ריפורטר קוראים לממשלה לפעול ביד קשה נגד רשתות ההשפעה הזרות הפועלות במרחב הישראלי, כך מצופה מממשלת ישראל להימנע מביצוע פעולות דומות, במיוחד כלפי שותפות דמוקרטיות משמעותיות של ישראל.

“את הכסף שהושקע במבצע ההשפעה מוטב היה להשקיע בהגנה על הציבור הישראלי מפני התערבות זרה”, הוסיף שץ. “כדי לשמור על הדמוקרטיה, עלינו לשמור על שיח אותנטי מבוסס עובדות ונקי ממניפולציות. אם אנחנו לא מעוניינים להיות קורבן להתערבויות זרות, עלינו להימנע מלבצע אותן בעצמנו”.

נספח ז'

השר מהליכוד, קבלני הצללים והמערכה על תודעת המונים

איתמר ב"ז
08.07.2024

השר עמיחי שיקלי העביר מאות אלפי שקלים למומחים ללוחמה פסיכולוגית, הכפשות ודיסאינפורמציה • הכסף מגיע ממשרד התפוצות ונועד לממן "מבצעי השפעה" בחו"ל, וגם בחזית הבית • כל המעורבים מסרבים לדבר על העסקאות • "לא מתייחסים ללקוחות", אמר היועץ האסטרטגי ליאור חורב • "אני לעולם לא מתראיין", מסר יואב קלינר, מפקד "המרכז למבצעי תודעה" בצה"ל לשעבר • חשיפת "העין השביעית"

השר מהליכוד, קבלני הצללים והמערכה על תודעת המונים

Share

שר התפוצות, עמיחי שיקלי, הקצה מאות אלפי שקלים מתקציב ההסברה של מדינת ישראל למפקד היחידה ללוחמה פסיכולוגית בצה"ל לשעבר ולחברה שמתמחה בניהול קמפיינים מכפיישים והפצת דיסאינפורמציה. הפעילות נועדה להשפיע על קהל בינלאומי, אך מידע שהועבר לידי מבקר המדינה מעלה שלפחות במקרה אחד הוצע להשפיע גם על קהל ישראלי.

עמיחי שיקלי ומשרדו סירבו להתייחס לפניית "העין השביעית" בנושא, וכך גם בעלי החברות שקיבלו את התקציבים.

שר התפוצות שיקלי הוא השר שאחראי למאבק באנטישמיות ובדה-לגיטימציה של מדינת ישראל. לאחר מחדל 7 באוקטובר, ועם סגירת **משרד ההסברה נטול הפעילות** של גלית דיסטל-אטבריאן, משרדו של שיקלי הפך לשחקן מרכזי במאמצי ההסברה הלאומיים. דרך הפעולה שנבחרה היא הזרמת עשרות מיליוני שקלים לגופים חוץ-ממשלתיים, בהתאם לאסטרטגיה ותיקה שמתעדפת תעמולה סמויה על פני שימוש בנציגים רשמיים של המדינה.

לצד פעילים וגופים ללא כוונות רווח שקיבלו תמיכה כדי שיוכלו להמשיך בפעילות הסברה שביצעו עוד קודם לכן, במשרד הקצו תקציבים גם לגופים מהמגזר העסקי. זהותם של שניים מהגופים הללו מעלה חשד שחוץ מלהסביר את העמדה הישראלית, להציף לתודעה העולמית את מצוקת החטופים וזוועות הטבח, המשרד עוסק גם בתעמולה מהסוג המלוכלך.

אחד משני הגופים הללו הוא חברת "ל.ר. פרספסן אינטרנשיונל" של ליאור חורב ורועי בורשטיין, ששמה המסחרי הוא "פרספטו". חורב, יו"ר החברה, הוא יועץ אסטרטגי מהבכירים בישראל. חורב מתחזק קשרים עמוקים בזירה הפוליטית ובצמרת המגזר העסקי, והוא נחשב לסדין אדום בליכוד, מפלגתו של השר שיקלי, מאז ייצג את מפכ"ל המשטרה רוני אלשיך בתקופת חקירתיו הפליליות של ראש הממשלה, בנימין נתניהו.

דמותו של השר עמיחי שיקלי על שלטים בהפגנה נגד ההפיכה המשטרית שנערכה מחוץ לאירוע שבו נאם. תל-אביב, יוני 2023 (צילום: מרים אלסטר)

הבעלות על "פרספטו" מתחלקת שווה בשווה בין חורב ובורשטיין, שמכהן כמנכ"ל החברה. בורשטיין ניהל בעבר חברת השפעה אחרת, Psy Group, שהתפרסמה עקב חלקה ב**שערוויית קיימברידג' אנליטיקה**, קשריה עם אוליגרכים רוסים וחקירת ה-FBI סביב קמפיין הבחירות הראשון של דונלד טראמפ. עובדי החברה נחלצו מהחקירה ללא כתבי אישום, אך פעילותה חטפה מכה קשה והיא נסגרה. לאחר מכן הקימו בורשטיין וחורב את "פרספטו".

שיטות הפעולה של "פרספטו" נחשפו ב-2023 בתחקיר ש**פרסמו** גור מגידו ועומר בן-יעקב בעיתון "דה-מרקר". במקרה אחד שמוזכר בכתבה, לקוח זר שכר את שירותיהם של חורב ובורשטיין כדי לנהל קמפיין הכפשה נגד ארגון הצלב האדום הבינלאומי.

לפי התחקיר, ארגז הכלים של "פרספטו" כולל "כתבות מכפישות, שימוש בשירותיו של משפיען רשת אנטישמי שסומן על-ידי משרד החוץ האמריקאי כזרוע ארוכה של הקרמלין, והקמת עמותות מדומות ו'סוכנות ידיעות' שהיא למעשה מכשיר תעמולה בתחפוש". אל כל אלה הצטרפה "עיתונאית חוקרת" מצרפת שהתגלתה כ"אווטאר המופעל על-ידי עובדי החברה ברמת-גן".

חורב ובורשטיין הקימו מפעל להונאה וזהויות בדויות

תחקיר בינלאומי פרספטו אינטרנשיונל, שבבעלות יועץ התקשורת ליאור חורב ואיש אמ"ן לשעבר רועי בורשטיין, מנהלת מבצעי זיוף ופייק ניוז באפריקה • החברה אינה בוחלת באמצעים: מפעילה אתר "תחקירים" בראשות עיתונאית פיקטיבית, פתחה "סוכנות ידיעות" בבעלות אוטאר ואין לה בעיה להשתמש בשירותיו של משפיען אנטישמי לצרכיה • פרספטו: "החברה פועלת רק במסגרת החוק" • גור מגידו ועומר בן יעקב 8-4

ליאור חורב (מימין) ורועי בורשטיין (שמאל) בפני המצלמה

התחקיר על חברת "פרספטו" בותרת הראשית של "דה-מרקר", 16.2.2023

האם אלו היכולות שבזכותן נשכרה החברה על-ידי משרד התפוצות? "פרספשן לא מתייחסת לענייני לקוחותיה. זה נקרא אתיקה", מסר חורב בשיחה עם "העין השביעית". חורב סירב למסור פרטים נוספים בטענה שהחווה שהוא חתום עליו מול

המשרד אוסר זאת.

המשרד עצמו הצהיר על העסקה עם "פרספטו" בחודש פברואר, כש**פרסום** רשימה של למעלה מ-50 גופים חוץ-ממשלתיים שיחלקו ביניהם תקציב בסך 10 מיליון שקל. לפי מסמך זה, הנתח שהוקצה ל"פרספטו" עומד על 126,700 שקל. המסמך לא כולל פירוט לגבי טיב השירותים, ובמשרד כאמור מסרבים להרחיב בנושא – ואפילו לא מוכנים לאשר שההתקשרות יצאה לפועל.

לפי מידע שנמסר למבקר המדינה, מתניהו אנגלמן, התקציב נועד לממן "קמפיין השפעה" מקוון שיטרגט קהל בינלאומי אך גם ישפיע על דעת הקהל בישראל וברצועת עזה.

לוחמה פסיכולוגית, גרסת האזרחות

העסקה השנייה גדולה בהרבה, ונעשתה עם גוף אנונימי לחלוטין. חברת "מדיה לאפ" הוקמה ב-2020 על-ידי יואב קלינר, ששירת קודם לכן כמפקד "המרכז למבצעי תודעה", יחידת הלוחמה הפסיכולוגית של צה"ל. באתר אינטרנט שבו משווקים הרצאות מפי קלינר נכתב שהוא השתחרר מצה"ל בדרגת סגן אלוף ושכיום הוא "מומחה בינלאומי בתחום ההשפעה במגזר הפרטי והציבורי".

לחברה של קלינר אין אתר אינטרנט, והיא ככל הידוע לא סוקרה מעולם בעיתונות. קלינר עצמו, שמחזיק בכל מניותיה, מעדיף להתנהל בחשאיות. "פחות מתאים לי להתראיין וכאלה, לא עשיתי את זה עד היום", מסר בשיחה עם "העין השביעית".

לפי מידע שהגיע לידי מבקר המדינה, החברה של קלינר קיבלה את אחד הפרויקטים היקרים ביותר בפורטפוליו של משרד התפוצות. ב"מדיה לאפ" ביקשו תקציב בסך 1.5 מיליון שקל – סכום שחציו אמור היה להגיע מתקציב המדינה, והחצי השני מתורמים ישראלים וזרים. במשרד התפוצות סירבו להתייחס לסכום שהועבר בפועל או לספק פרטים על תוכן הקמפיין.

סא"ל במיל' יואב קלינר

לשעבר מפקד היחידה ללוחמה
פסיכולוגית בצה"ל, מומחה בינלאומי
בתחום ההשפעה במגזר הפרטי והציבורי

יואב קלינר, מתוך אתר האינטרנט של חברת ההכשרות Kanibal (צילום מסך)

לפי המידע שבידי מבקר המדינה, הפרויקט של קלינר ו"מדיה לאפ" כולל "מחקר מודיעיני רב-תחומי" שמורכב מ"עבודה מול גורמים בשטח" לצד איסוף מודיעין ממקורות גלויים (OSINT). על בסיס מידע זה גובשו המסרים, שמופצים ב"שטח" ובמדיה חברתית. הכינוי שניתן לפרויקט הוא "עץ אדר".

בניגוד להתקשרות עם חברת "פרספטו", ההתקשרות עם "מדיה לאפ" לא פורסמה בפומבי. גם הכסף אמור היה לעבור כך שיוסתר מעיני הציבור: דרך ארגון [Voices of Israel](#), שמשמש כמעין צינור של ממשלת ישראל להזרמת כספים לגופים פרטיים שמבצעים עבודה מבצעי תעמולה לא רשמיים. כמו משרד התפוצות, גם בארגון סירבו למסור פרטים על ההתקשרות עם "מדיה לאפ".

צינור הכסף: ארגון צללים כושל

ארגון [Voices of Israel](#) הוקם ב-2016 כחברה לתועלת הציבור בשם "קלע שלמה", ובהמשך החליף את שמו ל"קונצרט". הסנדק הפוליטי של "קלע שלמה" היה גלעד ארדן, כאשר כיהן כשר לנושאים אסטרטגיים. בשיאו אמור היה הארגון לנהל תקציב עתק של **258 מיליון שקל**, שיושקע במה שמייסדיו כינו "פעולות תודעת המונים" שישפיעו על דעת הקהל המערבית. ואולם, בתום שלוש שנות פעילות הוכתר המיזם ככישלון.

בתחילת הדרך, ארדן ואנשי המשרד לנושאים אסטרטגיים ניסו להסתיר את פעילות הארגון. הם קידמו יוזמה להחרגת המשרד כולו מתחולת חוק חופש המידע, אך המהלך עורר ביקורת ציבורית ולבסוף בוטל. הקמת המיזם החשאי נחשפה בסדרה של כתבות תחקיר של "העין השביעית", וכך גם הזרמה של **מיליוני שקלים לגופי תקשורת ישראליים** שהעניקו במה וסיקור חיובי לגופים שנכללו ב"רשת ההשפעה" של המשרד.

גלעד ארדן, בעת שכהן כשר לנושאים אסטרטגיים, נואם בכנס של קבוצת "ידיעות אחרונות" שקיבל מימון ממשרדו. ירושלים, 2016 (צילום: מרים אלסטר)

השימוש ב"קלע שלמה" נועד לטשטש את הקשר הכלכלי והתוכני בין המדינה והגופים הישראליים והזרים שקיבלו כסף כדי לבצע את אותן "פעולות תודעת המונים". ובכל זאת, מבצע המימון הסודי נכשל. סדרת כתבות של המגזין היהודי-אמריקאי [Forward](#) חשפה שארגונים יהודיים בארצות-הברית [נרתעו](#) מקבלת הכסף משום שהדבר היה מחייב אותם להירשם כ"סוכנים זרים" מטעם מדינת ישראל.

במקרה כזה, החוק האמריקאי היה מחייב את הארגונים להצהיר בפומבי על התיוג המחשיד, והם היו נדרשים למסור לשלטונות דין וחשבון מפורט על פעילותם. לנוכח הקשיים שנוצרו, בשלב מסוים שקלה מנכ"לית המשרד דאז, סימה וואקנין-גיל, להקים עמותה שתירשם בארצות-הברית – וכך להרחיק את הארגונים עוד יותר ממקור הכסף, ולמעשה להסתירו מהשלטונות.

בעלי הון יהודים, שאמורים היו להזרים חצי מתקציב הארגון לפי מודל של מאצ'ינג, התרחקו גם הם מ"קלע שלמה". במשרד לנושאים אסטרטגיים קיוו למשוך תורמים שהונם נאמד במיליארדים דוגמת פול סינגר ומשפחת אדלסון, אך לבסוף הסתפקו

סימה וואקנין-גיל, מנכ"לית המשרד לנושאים אסטרטגיים לשעבר (צילום מסך)

בתורמים קטנים יותר. הבולט מביניהם הוא אדם מילשטיין, איש נדל"ן ישראלי-אמריקאי שריצה עונש מאסר על עבירות מס ונחשב למקורב של האדלסונים. הקושי לגייס תורמים כבדים הוביל לכך שהפרויקטים שיצאו לפועל היו מוגבלים בהיקפם – והתקציב המקורי, שעמד כאמור על למעלה מרבע מיליארד שקל, לא מומש.

כמו "קלע שלמה", גם המשרד לנושאים אסטרטגיים **הלך והתפורר**. בקיץ 2021, אחרי הקמת "ממשלת השינוי" וההרחקה הזמנית של נתניהו והליכוד מהשלטון, הוחלט לסגור את המשרד. אף שכל המעורבים במלאכה הסכימו על כך שמזם התעמולה הסמויה של ארדן כשל – בתחילת 2022 **החליט** שר החוץ דאז יאיר לפיד להחזיר לחיים את "קלע שלמה". לפיד העביר את הארגון לאחריות משרד החוץ ומיתג אותו מחדש כ-Voices of Israel, אך גם שם הוא לא הותר חותם.

ב-2023, לאחר שנתניהו עלה מחדש לשלטון, הועבר הארגון למשרד התפוצות בראשות השר שיקלי. היחס לארגון המשיך להיות כאל סרח עודף, מנגנון היסטורי שמתבסס על שאריות תקציביות, ואף הוחלט לנתק את ההתקשרות עמו באוגוסט 2024. ובכל זאת, אחרי פרוץ המלחמה וההחלטה להשקיע מיליונים במאבק ההסברתי, במשרד התפוצות הפכו את "קלע שלמה" לצינור העיקרי שדרכו הועבר הכסף למימון תעמולה סמויה בארץ ובחו"ל.

משרד התפוצות: "תמכנו בעשרות מיזמי תודעה"

השר שיקלי ומשרד התפוצות סירבו להשיב לשאלות שהופנו אליהם. בתגובה כתובה שנמסרה מטעמם נמסר כך: "מתחילת המלחמה משרד התפוצות והמאבק באנטישמיות תמך בעשרות מיזמים תודעתיים של חברה אזרחית בהיקף כולל של 32 מיליון שקל. ההחלטות על בחירת המיזמים התקבלו במסגרת ועדה מקצועית ומשיקולים ענייניים ומקצועיים. המשרד גאה להיות זה שתמך תקציבית ביוזמות אזרחיות שפעלו למאבק בדה-לגיטימציה ונלחמו על שמה של ישראל בעולם".

גרסת האודיו של הכתבה הוקלטה באולפני המרכז לתרבות מונגשת

עוד על עמיחי שיקלי וההסברה הישראלית

כך הובסה ישראל במלחמת ההסברה

עם פרוץ מלחמת עזה, משרד ממשלתי קטן בראשות השר עמיחי שיקלי אמור היה להציע אל שדה הקרב צבא צללים של אסטרטגים, לוחמים פסיכולוגיים ומעצבי תודעה שיכריעו את המערכה על התודעה הגלובלית • עשרות מיליוני שקלים נשפכו על מיזמים חוץ-ממשלתיים, חלקם בעלי אוריינטציה פוליטית, שאמורים היו להפיץ תעמולה סמויה מטעם הממשלה • כמעט כולם, מאנשי הסברה ליכודניקים ועד האיש שמאחורי "קומנדו פורנהאב", מסכימים שבדרך משהו השתבש • מה קורה במשרד התפוצות? תחקיר

איתמר ב"ז | 20.08.2024

"כיס נפוח של הון ושלטון"

"ערוך טוב" של איש העסקים ישראל זעירא, שהתבלט כבימה של הסתה וקונספירציות ביביסטיות והצהיר שאינו לוקח כסף מ"שום גוף ציבורי", ביקש מהמדינה 1.2 מיליון שקל • האמתלה: הסברה • צינור הכסף: גוף צללים שנקרא בעבר "קלע שלמה", שהוקם כדי לממן "פעילויות תודעת המונים" באופן שיטטש את הקשר שלהן לממשלה • במשרד התפוצות בראשות השר עמיחי שיקלי דחו את הבקשה

איתמר ב"ז | 02.07.2024

נספח ח'

כך נכשל פרויקט הדגל של המשרד לנושאים אסטרטגיים

איתמר ב"ז
29.07.2020

ארגון "קלע שלמה" אמור היה לחלוש על תקציב עצום ולהפעיל מכונת תעמולה מתוככמת שתבצע "פעילויות תודעת המונים" מטעם הממשלה • מסמכים חדשים חושפים: התורמים חששו להפוך ל"סוכנים זרים" של ישראל, יעדי גיוס הכספים הוחמצו, פעילויות בוטלו והיחסים עם המשרד לנושאים אסטרטגיים הגיעו אל סף פיצוץ • עם החלפת השר גלעד ארדן, במשרד מצהירים על הגברת השקיפות – אך חלק מהפעולות עדיין חסויות

תזם התעמולה "קלע שלמה", פרויקט הדגל של המשרד לנושאים אסטרטגיים, נכשל במשימה המרכזית שלו: גיוס עשרות מיליוני שקלים מבעלי הון זרים. המיזם אמור היה לחלוש על תקציב עצום בסך **למעלה מרבע מיליארד שקל** ולבצע "פעילויות תודעת המונים" שישתלטו על השיח העולמי על ישראל – תוך הסתרת העובדה שממשלת ישראל עומדת מאחורי הפעילות. המיזם נועד לשמש כמעין "מוח" שיפעיל רשת של ארגונים זרים שישלחו למשימות תעמולה מסוגים שונים, ורוב פעילותו עדיין חסויה.

על אנשי "קלע שלמה" הוטל לגייס 128 מיליון שקל תוך הבטחה שהמדינה תעמיד לרשותם סכום זהה, אם יצליחו בגיוס. ואולם, מסמכים שנמסרו בעקבות בקשת חופש מידע משותפת של התנועה לחופש המידע ו"העין השביעית" מעלים שגיוס הכספים נכשל ונקלע למבוי סתום. במשרד לנושאים אסטרטגיים הודו שאנשי "קלע שלמה" נכשלו במשימת גיוס הכספים, ואילו ב"קלע שלמה" מאשימים את המשרד באי-העברת תקציבים ובגרימת נזק קשה לפרויקט.

קיומו של מיזם התעמולה השאפתני נחשף **בתחקיר** שפורסם באתר "העין השביעית" בסוף 2017. במשרד לנושאים אסטרטגיים סירבו אז בתוקף לחשוף פרטים על "פעילויות תודעת המונים" ש"קלע שלמה" אמורה היתה לבצע, וזהותם של בעלי ההון שאמורים היו לקחת חלק במיזם נשמרה בסוד. עוד קודם לכן ניסה השר דאז, גלעד ארדן, להחריג את המשרד מחוק חופש המידע – מהלך שעורר **ביקורת חריפה** והסתיים **בהתקפלות**.

בחודש מאי השנה, אחרי הקמת הממשלה הנוכחית, הוחלף השר ארדן בשרה אורית פרקש-הכהן. היא והמנכ"ל החדש, דובר צה"ל לשעבר רונן מנליס, הודיעו שבכוונתם לטפל בבעיית השקיפות במשרד החשאי. אחד הצעדים הראשונים שביצעו היה מסירת המסמכים בנוגע להתנהלות סביב "קלע שלמה".

המסמכים שנמסרו הם פרוטוקולים של ועדת ההיגוי של "קלע שלמה", מעין דירקטוריון שבו יושבים נציגי המיזם ונציגי הממשלה. תחת השר ארדן סירב המשרד לחשוף את הפרוטוקולים. כעת, תחת השרה החדשה, הוחלט למסור אותם – אם כי חלקים מהתוכן נמחקו.

במשרד לנושאים אסטרטגיים הודו שאנשי "קלע שלמה" נכשלו במשימת גיוס הכספים. ב"קלע שלמה", מנגד, מאשימים את המשרד

באי-העברת תקציבים ובגרימת נזק קשה לפרויקט

חלק מהמידע שנמחק נוגע לזהותם של ארגונים ואישים שפועלים מטעם "קלע שלמה" והמשרד לנושאים אסטרטגיים. לפי המשרד, הסתרת הקשר לממשלת ישראל היא רכיב מהותי מהפעולות הללו. "זיהוי של הפעילות עם גורם המקושר באופן מובהר למדינת ישראל יפגום עד מאוד באפקטיביות הצפויה של פעילותם", מסרה נציגת המשרד, עו"ד אירנה צפלביץ'.

עם זאת, גורם במשרד חשף בפני "העין השביעית" את זהותם של כמה ארגונים שפרטיהם נמחקו מהמסמכים: ארגון הימין "מילואימניקים בחזית", [ארגון Our Soldiers Speak](#), שמטיס חיילים ישראלים להרצאות בחו"ל, ועמותה בשם "הצד השני". חלק ניכר מתקציב "קלע שלמה" מוזרם לארגון-אח בשם "קשת דוד", שמבצע את פעילות המחקר של המיזם.

בהתקשרות מעוררת עניין שלא הושחרה הוחלט להקציב כ-1.3 מיליון דולר לארגון הנוצרי הגדול Christians United for Israel בראשותו של הכומר ג'ון הייגי, מהמנהיגים האוונגליסטים המשפיעים בעולם, [שתרם סכומי כסף גדולים](#) לארגון "אם תרצו". הסכום הוקצה ל-CUFI כדי להטיס ארצה "מנהיגים נוצרים בכירים".

ראש ממשלת ישראל, בנימין נתניהו, עם הכומר האוונגליסטי ג'ון הייגי. משרד ראש הממשלה, ספטמבר 2014 (צילום: קובי גדעון, לע"מ)

המסמכים שהתקבלו מצביעים על כישלון מובהק של המיזם: ארגון "קלע שלמה", שאחרי הפרסומים הראשונים על אודותיו החליף את שמו ל"קונצרט", אמור היה לגייס מתורמים 128 מיליון שקל במשך שלוש שנות הפעילות הראשונות שלו, מ-2018 ועד סוף 2020. פרק הזמן הזה אמור להסתיים עוד חמישה חודשים. ואולם, מנתוני המשרד לנושאים אסטרטגיים עולה שעד כה גויסו רק כ-13 מיליון שקל – כעשירית מסכום היעד.

חלק ניכר מהסכום גויס באמצעות "הקרן המרכזית לישראל" (The Central Fund of Israel), קרן אמריקאית שמזוהה עם מימון [גופי ימין ישראליים](#), שמעורבת בין היתר במימון של ארגונים דוגמת "אם תרצו", "נשים בירוק" ו"חננו", עמותה שמעניקה סיוע כלכלי ומשפטי למחבלים יהודיים וחשודים בביצוע פשעי שנאה נגד ערבים. "הקרן המרכזית לישראל" העבירה ל"קלע שלמה" כ-7.3 מיליון שקל בשנתיים הראשונות לפעילותו, אם כי לא ידוע מי הם התורמים הספציפיים שהשתמשו בקרן כדי להעביר כסף למיזם התעמולה הממשלתי.

בדיון שהתקיים אתמול (28.7) בכנסת, בוועדה לביקורת המדינה, אמר מנכ"ל המשרד מנליס כי אם אנשי "קלע שלמה" יעמדו בתוכניות הביצוע והגיוס יועבר להם עד סוף השנה סכום נוסף של כ-5 מיליון שקל. במקרה כזה, המימון הממשלתי של "קלע שלמה" יסתכם ב-18 מיליון שקל בשלוש שנים – כ-14% בלבד מהסכום שאמור היה לעמוד לרשות הארגון.

התורמים חששו להפוך ל"סוכנים זרים"

כבר מראשית דרכו **התקשה** מיזם "קלע שלמה" לעמוד ביעדי הגיוס. מהמסמכים החדשים עולה כי אחת הסיבות המרכזיות לכך היא החשש של גופים מחוץ לישראל – בעיקר אמריקאים – להפוך ל"סוכנים" של הממשלה הישראלית. לפי החוק האמריקאי, כל גוף שמקדם בארצות-הברית מדיניות של ממשל זר מחויב להצהיר על כך בפומבי, להירשם במאגר של "סוכנים זרים" ולמסור דין וחשבון על פעילותו.

אור סדן, התנועה לחופש המידע: "מהמסמכים ומהדין שהתקיים בכנסת עולה ש'קלע שלמה' הוקמה כדי לשמש כמעין מסך עשן ולאפשר לארגונים בארצות אחרות לפעול כזרוע של מדינת ישראל, וזאת מבלי לחשוף את עצמם כמי שפועלים מטעמה"

ב-2015, אחרי מינוי ארדן לתפקיד השר לנושאים אסטרטגיים, החל משרדו לפנות לארגונים בחו"ל ולהציע להם לבצע בארצותיהם משימות הסברה שונות – מארגון כנסים, הרצאות ומשלחות ועד פרסום תעמולה במרחב המקוון. בתמורה הוצע להם לקבל מימון ממדינת ישראל. לפי **דיווח** שפורסם באתר "פורוורד", ארגונים אמריקאיים סירבו לקבל את הכסף מחשש שיידרשו להירשם כסוכנים זרים.

השימוש שעושה המשרד לנושאים אסטרטגיים ב"קלע שלמה" היה אמור לספק מנגנון עוקף שיסתיר את העובדה שמדובר בכסף ממשלתי. "ההבנה היתה שיהיה להם יותר קל לבוא מול חל"צ [חברה לתועלת הציבור] אזרחי מאשר מול פעולה שממשלת ישראל עומדת מאחוריה", הסביר המנכ"ל מנליס בכנסת. "בסוף אתה רואה העברה בנקאית מחל"צ, ולא העברה בנקאית ממשלת ישראל. זה הרעיון".

הקמת גוף ביניים שיתווך בין הכסף הממשלתי לגופים האזרחיים מבטאת את אחד **מעקרונות הפעולה הבסיסיים** של המשרד לנושאים אסטרטגיים: במשרד מאמינים שכדי שהתעמולה תהיה אפקטיבית, יש להסתיר את העובדה שהיא בוקעת מפה ממשלתי ולהליבש אותה בבגדים אזרחיים. "מהמסמכים ומהדין שהתקיים בכנסת עולה ש'קלע שלמה' הוקמה כדי לשמש כמעין מסך עשן ולאפשר לארגונים בארצות אחרות לפעול כזרוע של מדינת ישראל, וזאת מבלי לחשוף את עצמם כמי שפועלים מטעם המדינה", מסביר עו"ד אור סדן מהתנועה לחופש המידע.

השר גלעד ארדן בהשקת הקמפיין של המשרד לנושאים אסטרטגיים בניו-יורק, בפוסט שפרסם בעמוד הפייסבוק שלו ב-5 ביוני 2017. משמאל: הדוגמנית טיטי איינאו, אחת הפרזנטוריות של הקמפיין הממשלתי (צילום מסך)

מהמסמכים שנמסרו מתברר שכבר ביולי 2018, בישיבה הראשונה של ועדת ההיגוי, הועלו לדיון הבעיה התזרימית של "קלע שלמה" והחששות בקרב התורמים הפוטנציאליים. כדי להתגבר על הבעיה נקבע שהמדינה תעביר לארגון מקדמות בסך כמיליון שקל. בישיבה הבאה, שהתקיימה בנובמבר, התברר שתורמים פוטנציאליים עדיין מסרבים לשתף פעולה עם המיזם.

מנכ"לית "קלע שלמה", איילת שילה-תמיר, מסרה לוועדה שהעבודה בארצות-הברית התבררה כ"סוגיה בעלת מורכבות גבוהה", שהצריכה קבלה של יעוץ משפטי מעורך-דין אמריקאי. שמו הושחר, אך לפי המסמך מדובר בעורך-דין עם ניסיון בתחום הארגונים הפרו-ישראליים. מהדיון עלה כי בשלב זה, במשרד לנושאים אסטרטגיים וב"קלע שלמה" עדיין לא הצליחו לפתור את סוגיית סימון השותפים האמריקאים כ"סוכנים זרים" של ממשלת ישראל.

היו גם תרומות שנדחו על-ידי "קלע שלמה". אחד הפרוטוקולים כולל פרט מעורר עניין על כך שבעבר סירב הארגון לקבל "תרומות שבצדן צי"חים לא מקובלים". "צי"ח" הוא מונח צבאי שמשמעותו "ציון ידיעות חיוניות". למה הכוונה במקרה זה? פנינו

ל"קלע שלמה" ולמשרד לנושאים אסטרטגיים, אך שם בחרו שלא לבאר.

מהמסמכים עולה שאתגר ה-FARA (חוק הסוכנים הזרים האמריקאי) המשיך להטריד את אנשי "קלע שלמה" והמשרד הממשלתי לכל אורך 2019. המחסור במשאבים אילץ אותם לדחות ולצמצם באופן ניכר את תוכנית הפעולה, והתורמים שאמורים היו להזרים למיזם עשרות מיליוני שקלים לא הגיעו. שתיים מהסיבות לקושי בגיוס כספים, כך הוסבר, הן "המצב הפוליטי בארצות-הברית" ומערכת הבחירות בישראל.

בנקודה הזאת על ציר הזמן, ב"קלע שלמה" אמורים היו להפעיל ולממן רשת מסועפת של ארגונים שיפעלו בסתר ובגלוי מטעמה של ממשלת ישראל. במקום זה, הארגון עדיין עסק בענייני הקמה. באחד הפרוטוקולים אף צוין במפורש שהוועדה מודעת ל"יחס הגבוה" בין המשאבים שהוקצו לבניית הארגון לבין המשאבים שהוקצו לפעילות ממשית.

בישיבה שהתקיימה במאי 2019, מנכ"לית "קלע שלמה" מסרה לנוכחים שאחת הזרועות המרכזיות של המיזם, זרוע הפרויקטים, נתקלת בקשיים. לדבריה, הזרוע אמורה היתה להתבסס על מימון מ"תורמים גדולים", אך "מתווה זה התגלה כמורכב, וקשה להתייחס אליו כרגע כציר מרכזי". מהמסמכים עולה שהוועדה אישרה התקשרויות עם שורה של ארגונים – אבל רבות מהן בוטלו לפני שיצאו לפועל.

מסך העשן לא היה מספיק סמיך

כפי שאמר מנכ"ל המשרד לנושאים אסטרטגיים, אחת הסיבות להקמת "קלע שלמה" היתה הרצון להסתיר את המימון הממשלתי שמאחורי "פעילויות תודעת ההמונים" שמתבצעות בחו"ל. ואולם, כפי שהתחוויר לאנשי הארגון, מסך העשן לא היה סמיך מספיק. כדי לפתור את הבעיה הוחלט להציע לתורמים מתווה שירחיק אותם עוד יותר מהכסף הממשלתי: במקום שהתורמים יעבירו את הכסף ל"קלע שלמה", הם יעבירו את הכסף ישירות לארגונים שפועלים בארצם, אלו שאמורים להוציא לפועל את מדיניותה של ממשלת ישראל.

מנכ"לית המשרד לנושאים אסטרטגיים לשעבר, סימה וואקנין-גיל (צילום מסך)

אך הבעיה התזרימית עדיין לא נפתרה. בדיון שהתקיים באפריל 2019 הודיעו נציגי "קלע שלמה" שהחברה עומדת להיכנס לגירעון תקציבי שעשוי להגיע למיליון דולר. יו"ר הארגון, איש הפיננסים מיכה לייקין-אבני, טען שהבעיה התזרימית נובעת לא רק מהקושי לגייס תרומות, אלא גם מכך שהמדינה התחייבה להעביר את הכסף ל"קלע שלמה" רק אחרי ביצוע כל פרויקט ופרויקט. לדבריו, אם לא יגויסו תורמים גדולים, ואם הממשלה לא תיחלץ למען הארגון, הוא ייקלע ל"סיכון קיומי גבוה מאוד".

מנכ"לית המשרד לנושאים אסטרטגיים דאז, סימה וואקנין-גיל, ניתחה את המצב באופן דומה, ואמרה של"קלע שלמה" יש בעיה תזרימית כרונית שצפויה לחזור על עצמה מדי שלושה חודשים – עד שיימצאו משאבים. לנוכח המצב הבעייתי הוחלט להקפיא זמנית את ההתקשרויות החדשות של "קלע שלמה", עד שהנושא יעלה לדיון בפני החשב הכללי במשרד האוצר. בהמשך, כאמור, גם בוטלו חלק מהפעילויות שהארגון אמור היה לממן.

לקראת סוף 2019 נמצאה דרך חדשה להעביר כסף ממשלתי לרשת הארגונים של המשרד לנושאים אסטרטגיים: פרס בראשית. המוסד, שהוקם על-ידי קבוצה של בעלי הון רוסים ממוצא יהודי, מעניק מדי שנה פרס לדמות יהודית מפורסמת. בין זוכי הפרס בעבר: מייקל בלומברג, מייקל דגלאס, נתן שרנסקי ואחרים. אנשי מנכ"ל אותו "פרס הנובל היהודי". בשנה שעברה זכה **בו** רוברט קראפט, מיליארדר ונדבן אמריקאי שעומד לדין באשמת שידול לזנות – עובדה שהובילה לפרישת אחת מחברות הוועדה המייעצת לפרס.

קראפט בחר לתרום את הפרס הכספי שקיבל – מיליון דולר – ל"תחרות מענקים" של קרן בראשית שבה השתתפו שורה של ארגוני הסברה מהרשת של המשרד לנושאים אסטרטגיים. "קלע שלמה" והמשרד הזרימו ל"תחרות" 5.7 מיליון שקל – תמרון יצירתי שאפשר להם לתמוך בארגונים בלי לשלם להם ישירות. דוברת המשרד, ליפז דה-גרוט, מסרה ל"העין השביעית" שקראפט לא תרם כספים ל"קלע שלמה" מעבר לתרומת כספי הפרס.

המיליארדר חברט קראפט (במרכז) בעת טקס הענקת פרס בראשית, עם ראש הממשלה בנימין נתניה וראש קרן הפרס סטן פולובץ. ירושלים, יוני 2019 (צילום: פלאש 90)

חלק ניכר מ-26 הגופים שזכו במימון הם כאלה שעומדים בקשר עם המשרד ומעורבים בדרך כלשהי בקמפיין התעמולה העולמי של: StandWithUs וישראליז (ISRAELis), שמפיצים הסברה ממשלתית במרחב המקוון; קבוצת ראות, שסייעה בגיבוש התפיסה האסטרטגית של המשרד לנושאים אסטרטגיים; ארגון ביקורת התקשורת האמריקאי Honest Reporting; ארגון אירופי בשם ELNET שמטיס ארצה פוליטיקאים ומשפיענים; גופים ממוסדים דוגמת הסוכנות היהודית והוועד היהודי-אמריקאי (AJC); וארגון האחריות התאגידית מעלה.

גוף אחר שמופיע ברשימת הזוכים הוא Act.il – אפליקציית הסברה שמשתמשה מקבלים הנחיות כיצד לתקוף ברשת גופי תקשורת ומשפיענים "אנטי-ישראליים" ולהפיץ פרסומים שמציגים את המדיניות הממשלתית באור חיובי. ארגון נוסף שזכה בפרס הוא NGO Monitor, שמנטר את ההתנהלות הכספית של ארגוני שמאל וגופים פלסטיניים.

הפרסים חולקו בחודש יוני האחרון, בעיצומו של משבר הקורונה. הסגר הממושך והמעבר של פעולות רבות למרחב המקוון אמורים היו להאיץ את קמפיין התעמולה המקוון של "קלע שלמה" והמשרד הממשלתי – אך במובנים רבים המיזם כבר עמד בפני שוקת שבורה.

בישיבה שהתקיימה בחודש ינואר האחרון, לפני משבר הקורונה, היחסים בין אנשי המשרד הממשלתי לנציגי "קלע שלמה" הגיעו אל סף פיצוץ. סמנכ"ל הכספים של הארגון, שגיא בלשה, טען ש"קלע שלמה" עברה "תהליך התנעת פעילות יוצא דופן" שכלל "פתיחת מחסומים" ו"בניית תשתיות". תוך זמן קצר, לדבריו, "הפכה החברה מאנונימית למוכרת בקרב הארגונים והתורמים", ו"כיום יותר ויותר ארגונים פונים ל'קונצרט' לפעילות משותפת, כולל ארגונים שחששו מסוגיית ה-FARA". מנכ"לית הארגון, איילת שילה-תמיר, חיזקה את דבריו.

לדבריהם, בעיית גיוס התרומות לא נפתרה לגמרי, אך ב-2020 הארגון כבר ערוך ומוכן לבצע פעילות בהיקף של 20 ואף 30 מיליון שקל – עדיין הרבה פחות מהתוכנית המקורית, אבל פי כמה וכמה מההוצאה בכל אחת מהשנתיים הקודמות. לפיכך, בארגון ביקשו מהוועדה להרחיב את המסגרת התקציבית שלהם, ולהעמיד אותה על סכום גבוה של 62 מיליון שקל – 50 מיליון שקל עבור 2020, והיתר ב-2021.

במשרד לנושאים אסטרטגיים שפכו על התחזית הזאת חבית של מי קרח. לפי פרוטוקול הישיבה, נציגי המדינה הודיעו שאין ביכולתם להעמיד לרשות "קלע שלמה" סכומים כאלה. רצף מערכות הבחירות שאליו נקלעה מדינת ישראל – שבשלב ההוא עדיין לא נראה סופו – גרם לממשלה לפתוח את שנת 2020 ללא תקציב. לפיכך, למשרדים הוקצו תקציבים מוגבלים שנגזרו מתקציביהם בשנה הקודמת. הבקשה של "קלע שלמה" סורבה.

יו"ר "קלע שלמה", מיכה לייקין-אבני (צילום: יונתן זינדל)

יו"ר "קלע שלמה", מיכה לייקין-אבני, הגיב בדברי ביקורת חריפים: הוא טען שהתקציבים שהקצתה המדינה לטיפול בתופעת הדה-לגיטימציה אינם מספיקים כדי לייצר "פעילות אחידה, מתואמת ורחבת היקף של החברה האזרחית". לדבריו, המשאבים הנוכחיים לא יאפשרו ל"קלע שלמה" לבנות מנגנון יעיל שיצליח להכווין את פעילותם של הארגונים הזרים שמיישמים את מדיניות הממשלה ברחבי העולם.

"זה יהרוס את כל מה שכבר נבנה: מומנטום, אמון ותודעה", טען היו"ר. "ההחלטה לא לעמוד בהתחייבות של הממשלה לפי החלטת הממשלה היא הרסנית. זה מראש כסף קטן לתופעה כה רחבה ולערך שיהיה לממשלה והסכום ביחס לתקציב האמיתי שנדרש לטיפול בתופעה". מנכ"לית "קלע שלמה" הוסיפה כי בהיעדר התחייבות להקציב לפרויקטים כסף ממשלתי לא ניתן יהיה לגייס תורמים חדשים. "מצב זה ישתק את יכולת הצמיחה של המיזם, שכאמור ביצע פריצה מרשימה בשנת 2019", טענה שילה-תמיר.

חרף דברי הביקורת, במשרד לנושאים אסטרטגיים לא ביטלו את רוע הגזירה, ואנשי "קלע שלמה" נאלצו להשלים עם תקציב מצומק. בשלב הזה, המנכ"לית הדומיננטית שארדן העמיד בראש המשרד, הצנזרית הצבאית הראשית לשעבר סימה וואקנין-גיל, כבר עזבה את תפקידה. את מקומה תפס ממלא מקום, צחי גבריאלי. השר ארדן עצמו היה כבר טרוד בהכנות למערכת הבחירות השלישית, והדרג המקצועי במשרד התקשה להציג הישגים. "קלע שלמה", הפרויקט שאמור היה לרכז כספים אדירים ולעמוד במרכז של מכונית תעמולה כלל עולמית מתוחכמת, נדחק הצדה.

המשרד החשאי נעשה מעט יותר שקוף

ההחלטה של אנשי המשרד לנושאים אסטרטגיים למסור מסמכים שמציגים את המשרד ואת שותפיו באור פגיע אינה דבר של מה בכך. לאורך ארבע השנים האחרונות, עיתונאים ופעילי שקיפות מנסים להבין מה בדיוק מתרחש בין כותלי המשרד הממשלתי אפוף החשאיות, שדאג לעטוף את פעילות ההסברה במונחים מהעולם הצבאי ו**שילם מאות אלפי שקלים לכלי תקשורת** כדי לפרסם כתבות חיוביות על אנשיו ועל הארגונים שמסייעים לו – ובראשם חברת קשת וקבוצת "ידיעות אחרונות".

בתקופתו של ארדן, המשרד לא עמד בחובות השקיפות המוטלות עליו, ובמשך זמן רב הסתיר את רשימת ההתקשרויות שלו עם גופים חיצוניים. אנשיו של ארדן סירבו למסור תגובות לעיתונאים, לא נענו לבקשות חופש מידע והסתירו את פעילותם אפילו מחברי-הכנסת שביקשו מהם מידע בדיונים שנערכו במסגרת ועדת השקיפות.

בתנועה לחופש המידע, שמילאה תפקיד מרכזי במאמצים לחשוף את הנעשה במשרד לנושאים אסטרטגיים, בירכו על שינוי המגמה המסתמן כעת עם מסירת מסמכי "קלע שלמה". "לאורך השנים התנועה ניסתה ללמוד על התקשרות המשרד בסכום חסר תקדים של למעלה ממאה מיליון שקל עם חברת 'קונצרט', או בשמה הקודם 'קלע שלמה'. צריך להדגיש כי מדובר בסכום המהווה אחוז נכבד מתקציב המשרד", מסר עו"ד אור סדן מהתנועה. "לשמחתנו, לאחר מאמצים רבים, המשרד חשף סוף-סוף מידע שצריך היה להיות חשוף חודשים רבים קודם לכן. לפי התבטאויות של המשרד, וכן מידע שפורסם לאחרונה, נדמה שאכן מדובר במגמה חיובית – ולנו נותר לקוות שזו תימשך.

"לא לשווא התנועה לחופש המידע עוקבת אחר פעילות המשרד לעניינים אסטרטגיים מזה שנים. בקדנציה הקודמת, המשרד החל לפעול תחת מעטה חשאיות ותוך ניסיון להחריג עצמו מתחולת החוק, כאילו מדובר היה ביחידה בטחונית מסווגת. הניסיון הזה כשל, בין היתר לנוכח לחצים שהופעלו על-ידי גופי החברה האזרחית, וכן פיקוח של ועדת השקיפות דאז, שבראשה עמדה סתיו שפיר. לא זו דרכו של משרד ממשלתי במדינה דמוקרטית, וטוב שהשינוי החל.

"לצד חשיבות השקיפות, יש להעיר כי העברת עשרות מיליוני שקלים לגופים חיצוניים, בארץ ובחו"ל, שחלקם אף הוקמו רק לצורך פעילות המשרד, פוגעת באופן אינהרנטי ביכולתו של הציבור ללמוד על אופן הפעולה של המדינה בכלל, ושל המשרד בפרט. השימוש שעושה המדינה בגופים חיצוניים כדי שאלה יפעלו בשמה מעורר שאלות ופוגע באפשרות של הציבור לפקח על פעילות המדינה – במקום שבו ראוי שהמדינה תעמוד מאחורי מסע ההסברה שלה".

אורית פרקש-הכהן, השרה לנושאים אסטרטגיים (צילום: הדס פרוש)

במשרד לנושאים אסטרטגיים ובארגון "קלע שלמה" מסרו תגובה כללית משותפת: "המיזם המשותף למדינת ישראל ו'קונצרט' הוקם בשנת 2018 בעקבות החלטת ממשלה כחלק מהמאבק בדה-לגיטימציה של מדינת ישראל. המיזם, המוגדר כחברה לתועלת הציבור, הקדיש את שנת פעילותו הראשונה בעיקר לביסוס תשתיות ידע וגיבוש אסטרטגיית פעולה.

"בשנה וחצי האחרונות, על רקע שלוש מערכות בחירות, הקפאת תקציבים ומשבר הקורונה הגלובלי, לא מומשו יעדי המיזם באופן שתוכנן. יצוין כי תוכנית עבודה פרטנית בסכום של כ-60 מיליון שקל שאושרה לא יצאה לפועל כתוצאה ממעבר לתקציב המשכי. על אף הקשיים חלה עלייה ברורה ועקבית בנפח פעילות המיזם, לרבות יזום פרויקטים משותפים עם כ-50 ארגונים, עשרות סדנאות ומשלחות והכשרת כאלף צעירים ישראלים לפעילות הסברה ברחבי העולם.

"למיזם פוטנציאל גדול לקידום האינטרסים של מדינת ישראל, על רקע אתגרי הדה-לגיטימציה הצפויים לישראל. עם כניסתה לתפקיד הנחתה השרה לנושאים אסטרטגיים, אורית פרקש-הכהן, ללמוד לעומק את פעילות המיזם ולהפיק לקחים שיאפשרו מיצוי מיטבי מתוך כוונה ש'קונצרט' ימשיך לפעול למען מדינת ישראל ויעדיה".

מסמכי המשרד לנושאים אסטרטגיים ו"קלע שלמה" זמינים לעיון והורדה בגנר, מדור חופש המידע של "העין השביעית" ועמותת הצלחה

* * *

לעיון במסמכים החדשים שהתקבלו במענה לבקשת חופש המידע של התנועה לחופש המידע ואתר "העין השביעית"

מדינת ישראל
המשרד לנושאים אסטרטגיים

לכבוד:

התנועה לחופש מידע.

הנדון: מענה לפניית הת

בהמשך לפנייתכם מיום 10.3.2020, ולאחר

כללי

קונצרט הינה חברה לתועלת הציבור אשר מידע ודיווחים של החברה ניתן למצוא באח

מענה לשאלות שבפניה

סכום הכסף שהועבר בפועל מה

שלמה"// רחל עמית מהשירות מנה

דף 1 מתוך 67

להורדת הקובץ (PDF, 4.23MB)

עוד על מיזם התעמולה "קלע שלמה"

הממשלה תעביר 128 מיליון שקל לביצוע "פעילויות תודעת המונים"

המשרד לנושאים אסטרטגיים יעביר תקציבי עתק לגוף פרטי שייצר "שיח חוץ ממשלתי" • מייסד הגוף: מנכ"ל המשרד לשעבר • השר האחראי, גלעד ארדן, מסרב לפרט מה ייעשה בכסף • חוק חופש המידע לא יחול על הגוף החדש, שהוקם במיוחד כדי לשמש כזרועו הארוכה של המשרד הממשלתי

08.01.2018 | [איתמר ב"ז](#)

צבא האמת של מדינת ישראל

בזמן שנתניהו מתריע מפני התערבות של ממשלות זרות בפוליטיקה הישראלית, ממשלת ישראל משקיעה מיליונים רבים כדי לטוות רשת של ארגונים שמתפקדים כזרועה הארוכה ברחבי העולם • השר לנושאים אסטרטגיים, גלעד ארדן, מסרב לחשוף את רשימת הגופים המלאה • מידע בלעדי ומסמכים פנימיים שהגיעו לידי "העין השביעית" משרטטים את דמותה של מכונת התעמולה

24.12.2017 | [איתמר ב"ז](#)

הכסף האמריקאי שמאחורי "פעילויות תודעת ההמונים" של ממשלת ישראל

התורמים הראשונים של מיזם התעמולה "קלע שלמה" נחשפים: שתי קרנות אמריקאיות שמזוהות עם הימין וממנות בקביעות את עמותת אם-תרכז • יו"ר המיזם: "שומרים על דיסקרטיות בכל מה שקשור לתורמים" • במשרד לנושאים אסטרטגיים בראשות גלעד ארדן טענו לאחרונה שכלל לא קיבלו תרומות – כעת מתברר שמדובר בהצהרה כוזבת

26.09.2018 | [איתמר ב"ז](#)

"אין פעילות ממשית"

מאחורי מסך החשאיות: פרויקט הדגל של המשרד לנושאים אסטרטגיים, "קלע שלמה", הולך ומסתבך • סתירות מהותיות בגרסה שנמסרה למשרדי המשפטים והאוצר לצורך אישור המיזם • כישלון בגיוס תמיכתם של פילנתרופים וארגונים יהודיים בארה"ב • כעת מצהירים במשרד: "לא נכנס כסף לחשבון הבנק"

24.10.2018 | [איתמר ב"ז](#)

שיטה די רקובה

זכותנו לדעת ולהבין איך קורה שהמדינה מחליטה להקצות סכומים אדירים של כסף ציבורי לטובת הפצה סמויה של תעמולה ממשלתית ברשת

18.01.2018 | [רחלי אדרי-חולתא](#)

ארגונים יהודיים דוחים כסף ממשלתי של ממשלת ישראל

"פורורד": המשרד לנושאים אסטרטגיים של גלעד ארדן הציע מימון לגופים יהודיים מובילים בארה"ב – אך אלו ויתרו • הארגונים חוששים בשל האופי הלא-שקוף של פעילות המשרד והרגישות סביב התערבות ממשלתית זרה

31.05.2018 | [איתמר ב"ז](#)

"בואו נשכתב את ההיסטוריה יחד"

המשרד לנושאים אסטרטגיים מסרב לחשוף מי יהיו בעלי ההון שיממנו "פעילויות תודעת המונים" בעשרות מיליוני שקלים • למיליארדרים הזרים יינתנו סמכויות בקשר לתכני התעמולה הממשלתית

23.05.2018 | [איתמר ב"ז](#)

פעילות רדיקלית

עתירה לבג"ץ: המשרד לנושאים אסטרטגיים בראשות גלעד ארדן מפר זכויות אדם ומאציל סמכויות דרקוניות לגופים פרטיים • העותר, עו"ד בן-מאיר: "המדינה לא יכולה להקים מנגנון תעמולה מוסווה"

30.04.2018 | [איתמר ב"ז](#)

שאלה של שיקול דעת

המשרד לנושאים אסטרטגיים מכיחש בפני בג"ץ כי הוא אוסף מידע על ישראלים, אך מוכן לחשוף את הפעילות המסווגת רק בפני שופט במעמד צד אחד

10.12.2018 | [איתמר ב"ז](#)

ללא סמכויות, ללא פוליטיקה

ארגון הסתרים "קלע שלמה" דוחה בפני בג"ץ את הטענות לפוליטיזציה ופגיעה בזכויות הפרט • נציגי הארגון: כל הפעילות מתבצעת בפיקוח והכוונה של המשרד לנושאים אסטרטגיים בראשות גלעד ארדן

05.12.2018 | [איתמר ב"ז](#)

תחקיר ה"פורוורד": ארגוני הסברה בארה"ב הסתירו קבלת מימון מממשלת ישראל

חלק מהגופים האמריקאיים המוזכרים בתחקיר קיבלו תקציבים ישירות מהמשרד לנושאים אסטרטגיים • אחרים תוקצבו דרך ארגון "קלע שלמה", שהוקם בתיאום עם המשרד

31.08.2020 | [איתמר ב"ז](#)

נספח ט'

ISRAEL NEWS

U.S. pro-Israel groups failed to disclose grants from Israeli government

By [Aiden Pink](#)

August 31, 2020

More than half of all American states have passed laws designed to combat the Boycott, Divestment and Sanctions movement against Israel. No advocacy group was more important to this push than the Israel Allies Foundation, an American non-profit that supports a network of pro-Israel legislators across the globe.

It was the IAF that in 2014 [connected](#) a South Carolina politician with an Israeli legal scholar who drafted the first bill to ban state agencies from contracting with entities that boycott Israel.

After that law passed in South Carolina in 2015, the IAF successfully lobbied for nearly-identical anti-BDS bills in 25 other states, including Florida, Pennsylvania and Arizona. Now the group is backing another bill, which has already passed in South Carolina and Florida and been introduced in six more states, which would change civil-rights codes to define antisemitism to include anti-Zionism.

Public records obtained by The Forward show that the Israeli government approved a grant of more than \$100,000 to the Israel Allies Foundation in 2019. The IAF has not disclosed this or any previous Israeli grants to the United States government, in possible violation of laws requiring American political advocacy groups to disclose foreign-government contributions.

The IAF, which reported \$1.4 million in revenue in 2018 and features a testimonial on its website from Vice President Mike Pence, did not respond to four emails seeking comment.

It is one of 11 American groups that received Israeli government funds, according to the documents, which show that the Israeli Ministry of Strategic Affairs and a quasi-governmental organization it created have given at least \$6.6 million to U.S. organizations since 2018. These grants, along with millions more that went to groups in Europe, Latin America, Africa and Israel itself, were to further the country's public diplomacy efforts, particularly against BDS.

The Israeli government's gifts to pro-Israel American entities — including more than \$1 million each to Christians United for Israel and Aish Hatorah's Hasbara Fellowships — were publicly unknown until the last few weeks, after a politician not from Prime Minister Benjamin Netanyahu's party took over the ministry and dropped its longstanding stance against releasing its public records.

According to the Israeli documents, most of the grants to the American organizations were intended to send those groups' members — and selected guests — on chartered trips to Israel, which often included meetings with Israeli officials. Spending these funds abroad, rather than inside the United States, may have allowed them to avoid onerous federal disclosure requirements designed to thwart foreign influence campaigns.

But documents also suggest that some of those trips included instructions for pro-Israel advocacy back home — in statehouses and on college campuses — which legal experts say may expose not just the recipient groups but also anyone who went on their trips to fines and even prosecution for violating disclosure rules.

The documents, which include financial spreadsheets, government memoranda and the minutes of official meetings, were released after a Freedom of Information Act request by the Israeli Freedom of Information Movement and the Israeli news website The Seventh Eye, and shared with the Forward.

Many foreign countries try to influence U.S. policy and public opinion, and Israel is no exception. But lobbyists paid by foreign governments are required to register with the Department of Justice and disclose whom they work for, whom they meet with or write to, how much they're being paid, even what's printed on their pamphlets.

The law that governs this activity is the Foreign Agents Registration Act, or FARA. It was passed in the 1930s to thwart pro-Nazi propaganda conducted by Americans who were secretly supported by the Third Reich. It exists so

that the public can know “whose benefit people are acting on behalf of,” said Amos Jones, a Washington lawyer who specializes in FARA cases.

Many American political advocacy groups reject foreign-government donations, both to avoid accusations of foreign influence and to avoid the cumbersome FARA disclosure process.

FARA — which experts said was designed to be intentionally broad — governs “any person who acts as an agent, representative, employee, or servant, or otherwise acts at the order, request, or under the direction or control of a foreign principal.” The law calls for up to five years in prison and fines up to \$250,000 for failure to disclose.

While the law was once rarely enforced, there have been [several prominent FARA cases](#) in the past few years. As part of their plea deals, former Trump campaign chairman Paul Manafort and former National Security Advisor Michael Flynn both admitted to improper compliance with FARA.

Many of the payments that Israel made to the IAF and the other American groups were delivered through an organization that was set up, an Israeli official [acknowledged in a Knesset hearing this summer](#), to mask the money's source. But several experts said that the existence of such an intermediary does not remove the disclosure requirements.

“They can have all the shell companies they want or whatever you want to call it,” said Jones, one of three FARA lawyers who were interviewed for this article. “If that is a foreign organization or group of people, then they can be a foreign principal, thereby requiring persons acting under their direction inside the United States to have to register.”

The other two FARA lawyers concurred with Jones' assessments.

The ministry's workaround: a company called Concert

Israel's Ministry of Strategic Affairs was once a [backwater agency with unclear purpose](#). That changed in 2015, when it was placed under the control of the hard-charging, hawkish Gilad Erdan, who convinced Netanyahu, a fellow member of the Likud Party, to quintuple the ministry's budget and add fighting BDS to its portfolio.

Ever since, the ministry has been tasked with waging war in the battle of public opinion against Israel's critics, especially on social media. It has fought in court to keep some of its activities classified, but it has also [published dossiers](#) on pro-BDS activists and [hired](#) an Israeli influencer popular on the U.S. college-lecture circuit as a consultant.

But as the Forward [previously reported](#), Erdan found that when the ministry offered money to Jewish-American groups in 2017, it was often rebuffed — out of concern about the FARA disclosure requirements, that they'd be accused of “dual loyalty,” or that the grants would complicate their claims that they represent American Jewish interests, which are often similar but not identical to Israeli ones. Such refusals included several prominent American Jewish groups like the Jewish Federations of North America and the Jewish Council of Public Affairs. A spokesperson for the Anti-Defamation League said this month that it, too, had turned down a grant. One official whose organization was solicited, speaking on the condition of anonymity, said that the Israelis were “anxious and frustrated” by the rejections.

A ministry spokesperson declined to answer questions for this article. Instead, the official sent a three-sentence statement saying that its activities “are done in a legal and professional manner, including informing the relevant authorities on issues such as FARA, and is conducted according to the letter of the law.”

By December 2017, the ministry largely stopped trying to directly give money to major Jewish advocacy organizations. Instead, it [helped create](#) a “public-benefit company” to fight BDS — and put a buffer between itself and the American groups. The company was originally called Kela Shlomo, or Solomon's Sling, but less than a year later, its name was changed to Concert. In keeping with their penchant for secrecy, [officials in the ministry and the company refused to explain the name change to journalists](#).

The ministry pledged to match private donations to Concert, up to \$37.5 million over four years. The company's sole purpose was to provide grants to Israeli and Diaspora advocacy groups. It had an independent board, but its steering committee was chaired by the ministry's director-general.

This approach meant potentially doubling the amount of money available for the cause, by consolidating private and public funds, and creating an entity much nimbler than the Israeli government to quickly respond to BDS victories or social media spats.

Ronen Manelis, the ministry's new director, also said this summer that the strategy was designed in part to make it easier for American groups to accept the grants, because Concert's ties to the Israeli government, while not secret, were also not well known.

"The understanding was that it would be easier for them to come to terms with a public-benefit company than with an action that the Israeli government is behind," Manelis testified in July at a Knesset oversight hearing. "In the end, you see a bank transfer from a non-profit organization, and not a bank transfer from the Israeli government. That's the idea."

Gilad Erdan, seen observing a military drill in 2013. *Image by Ilia Yefimovich/Getty Images*

In the end, Concert granted around \$10.5 million, a little more than half of which went to American groups. Several groups got more than \$1 million each; the smallest grant was \$15,000.

A spokesperson for Concert also refused to answer The Forward's questions, but said in a statement that the organization "conducts all of its activities with its partners according to FARA regulations and the law, and as such reports to the relevant authorities and entities."

The company's internal documents identify some organizations it funded, but others are redacted. The language describing those beneficiaries' activities is vague: "defensive and offensive" campaigns, research on "corporate responsibility," "amplification units" that would provide "support for organizations in a pro-Israeli network."

But Concert's internal communications also show frustration that many American pro-Israel groups still refused to take its money, seeing it as essentially a pass-through for government funds.

That refusal made sense to several lawyers interviewed who help clients comply with FARA. "That entity would count as a foreign principal," said Jones, using the language of the disclosure law.

None of the American organizations known to have taken money from Concert, or from the ministry directly, have filed FARA paperwork with the Department of Justice. At first glance, most are able to avoid this disclosure because the payments were designated for activities outside the United States — but in some cases, the details raise questions.

There is also one unusual situation, in which a well-known pro-Israel group, StandWithUs, was apparently granted Concert funds unknowingly — and now plans to reject the money rather than potentially be exposed to a FARA investigation.

That situation began in June 2019, when Robert Kraft, the owner of the New England Patriots, won the \$1 million Genesis Prize, which honors individuals for their "accomplishments and commitment to Jewish values." Kraft, who at the time was fighting charges of soliciting prostitution, said that he would donate the money to organizations fighting antisemitism and BDS.

Robert Kraft gives a speech on stage during the Genesis Prize ceremony at The Jerusalem Theater on June 20, 2019 in Jerusalem, Israel. *Image by Lior Mizrahi/Getty Images for Genesis Prize Foundation*

The Genesis Prize Foundation solicited applications and, in June 2020, announced 26 groups to receive part of the prize, including StandWithUs, which is based in California. The Seventh Eye, the Israeli journalism outlet, reported that Concert had added \$1.6

million to Genesis' \$1 million to expand the pie.

Told of Concert's involvement, Roz Rothstein, chief executive of StandWithUs, said earlier this month that the group might have to turn down its grant, which it had not yet received.

"We thought the funds were coming from Robert Kraft, so we will need to look into it," Rothstein said in a statement. "We have not accepted any funds from the Israeli government so there is no reason for us to register" under FARA.

Delegations to Israel

One of the most prominent beneficiaries of Concert funds — and of the foreign-travel disclosure loophole — was Christians United for Israel, the largest pro-Israel group in America, which was awarded nearly \$1.3 million in February 2019 for 10 week-long pilgrimages to the Holy Land, each containing 30 of what Concert documents call “influential Christian clerics from the U.S.” Concert’s board also approved hundreds of thousands in subsidies for trips run by smaller groups, such as the America-Israel Friendship League.

CUFI did not respond to a request for comment. AIFL executive director Wayne Firestone said that Concert had given them approximately \$33,000 for one of its trips — around a third of the amount the Israeli company approved. Firestone also said that he didn’t know Concert was a subsidiary of the ministry, that no amount of the grant was spent inside the United States, and that his group didn’t believe it needed to register under FARA.

FARA experts said those groups needn’t have disclosed the grants if they were indeed solely for travel. But minutes of Concert’s board meetings suggest that some groups’ activities in Israel were closely tied to the politicking on American soil that is the heart of FARA.

For example, in discussing the Israel Allies Foundation in January 2019, Concert’s board noted with approval that the group “has many achievements in promoting pro-Israel policy and legislation,” specifically citing the anti-BDS state laws. The board then approved a grant of \$118,000 for the foundation to hold a conference in Israel “with the organization’s top lobbyists to enable the concentration of efforts and the construction of a common strategy among all members.” Attendees would also meet with Israeli leaders, from whom they would be “expanding and deepening the relevant knowledge, creating and strengthening ties.”

FARA experts consulted by the Forward said that if such knowledge-expanding involved Israeli leaders telling IAF staff or American lawmakers what strategy Israel preferred, it could leave the group and perhaps the individuals liable for FARA registration. The fact that a request was made outside the United States would not matter if it was related to activities back home, they explained, especially since the Israeli government had helped pay for the trip.

In December 2019, the IAF indeed held a conference in Jerusalem, convening 24 lawmakers from 21 countries, including one American: state Rep. Alan Clemmons, the original sponsor of the IAF’s anti-BDS law in South Carolina.

The attendees met with several Israeli leaders, including Netanyahu; the opposition leader, Yair Lapid; and a member of Knesset named Orit Farkash-Hacohen, who five months later became Minister of Strategic Affairs. They also met with Eugene Kontorovich, the Israeli lawyer who wrote the anti-BDS law that Clemmons and the IAF had helped get passed back in 2015.

Clemmons, who was first elected in 2002, is also on the board of the American Legislative Exchange Council, a group that creates and disseminates “model legislation” to a network of conservative politicians around the country. After the success of his anti-BDS campaign, Clemmons was focused on getting colleagues in other states to pass bills equating anti-Zionism with antisemitism, as he had already done in his state.

In the two months after the IAF conference in Jerusalem, legislators introduced such bills in eight statehouses. In five of them, the bill’s primary sponsor is, like Clemmons, involved with ALEC.

Clemmons abruptly resigned in June, a month after winning his party primary, saying he wanted to spend more time with his family. In July, he was appointed to the board of the state’s Revenue & Fiscal Affairs Office. He did not respond to a request for comment.

Campus advocacy

Documents also show that Concert in May 2019 gave more than \$1 million to support Hasbara Fellowships, the program run by the Orthodox group Aish Hatorah that takes college students to Israel and trains them to advocate for the Jewish state on campus. Concert’s subsidy followed a similar grant, of \$882,000 from the Strategic Affairs Ministry to Aish in 2016.

“The ministry is satisfied with the activities of the organization that creates the necessary infrastructure for pro-Israel activities on U.S. campuses and with the training of students for this activity,” Concert said in a May 2019 memo, making clear the connection between Hasbara’s Israel tours and their participants’ campus activism, as well as the ties back to the Israeli government.

Aish Hatorah and Hasbara Fellowships did not respond to requests for comment.

A review of Hasbara's [website](#) does not show any indication that it is backed by the Israeli government (unlike, say, Birthright Israel, which is [open](#) about the subsidies it receives). Nor has Hasbara, or its parent group, Aish Hatorah, filed FARA disclosures.

If the trips were solely to educate students about Israeli history, culture, and even politics, Hasbara Fellowships would not need to register under FARA. But if those trips contained instructions for how participants should conduct pro-Israel campus activities, lawyers interviewed for this article said, they could be investigated as unregistered agents of a foreign principal.

Public records and politics

The reason so much about Concert's activities are coming to light is that the Ministry of Strategic Affairs' leadership changed once Israel finalized its new coalition government in May. Erdan of the right-wing Likud, who had run the ministry since 2015, was given the much higher-profile role of representative to the United Nations, with a promise to be the next ambassador to the United States. He was replaced by Farkash-Hacohen, of the centrist Blue and White alliance.

Erdan had argued that the ministry should be exempt from the country's public-records laws, and spent years fighting activists and journalists seeking information on its activities. Soon after Farkash-Hacohen took office, she dropped the ministry's objections, allowing years of Erdan-era documents to be released.

Among the things they show is that Concert never quite lived up to its promise.

Finding private donors proved difficult, in part because of FARA concerns, so Concert only ever got \$5.2 million in matching grants from the ministry, about 15% of the originally allocated \$37.5 million.

Concert's performance was "unsatisfactory," Manelis, the ministry's new director-general, told the Knesset oversight hearing this summer. Concert's activities are thus expected to be revamped, [Haaretz reported](#).

Still, the combined public and private funds gave Concert a total of around \$10.5 million – at least \$6 million of which was given to American groups. Whatever the group's future, the ministry maintains the portfolio of fighting BDS and the delegitimization of Israel around the world.

"The ministry will continue to work with the pro-Israel network in tackling some of the biggest issues facing the Jewish People and the Jewish State through legal means and partnerships wherever possible," it said in a statement.

But if more funding of American groups is brought to light – whether via Concert or the ministry itself – questions will likely continue about their legality under American law.

"The U.S. and Israel are two different countries," said Jones, the FARA attorney, adding that the fact that they're allies is "not supposed to" change the enforcement of the law.

Molly Boigon contributed reporting.

Aiden Pink is the deputy news editor of the Forward. Contact him at [pink@forward.com](mailto:aidenpink@forward.com) or follow him on Twitter [@aidenpink](https://twitter.com/aidenpink)

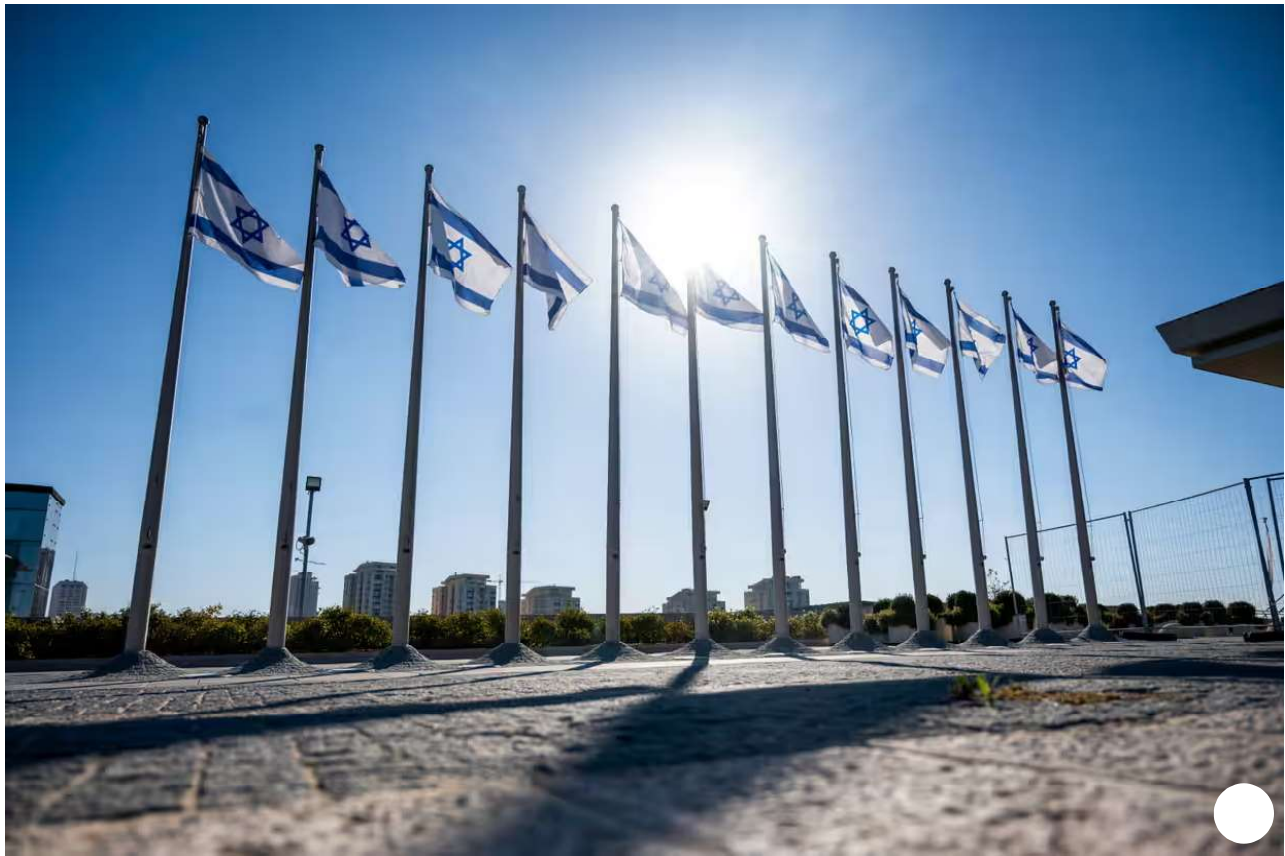

Aiden Pink is the Deputy News Editor for the Forward. Contact him at [pink@forward.com](mailto:aidenpink@forward.com) or on Twitter, [@aidenpink](https://twitter.com/aidenpink).

✉ [pink@forward.com](mailto:aidenpink@forward.com)

✕ [@aidenpink](https://twitter.com/aidenpink)

נספח י'

Israel

🕒 This article is more than **8 months old**

Israel feared legal trouble over US advocacy efforts, leaked files suggest

Exclusive: officials concerned by foreign agent law proposed creation of American nonprofit to avoid scrutiny

Lee Fang and Jack Poulson

Sat 17 Aug 2024 11.00 BST

The [Israeli](#) government sought legal advice on a US federal law requiring the disclosure of foreign-backed lobbying campaigns, out of concern that mounting enforcement of the law could ensnare American groups working in coordination with the Israeli government, leaked documents reviewed by the Guardian suggest.

Emails and legal memos originating from a hack of the Israeli justice ministry show that officials feared that the country's advocacy efforts in the US could trigger the US law governing foreign agents. The documents show that officials proposed creating a new American nonprofit in order to continue Israel's activities in the US while avoiding scrutiny under the law.

A legal strategy memo dated July 2018 noted that compliance with the Foreign Agents Registration Act (FARA) would damage the reputation of

several American groups that receive funding and direction from Israel, and force them to meet onerous transparency requirements. A separate memo noted that donors would not want to fund groups registered under Fara.

Fara requires people working on behalf of a foreign government to register as foreign agents with the US justice department.

In listing reasons for avoiding Fara, the memo says that the law compels registrants to “flag any piece of ‘propaganda’ that is distributed to two or more parties in the US, with a disclaimer stating that it was delivered by a foreign agent and then submit a copy of the ‘propaganda’ to the US Department of Justice within 48 hours”.

To prevent Fara registration, and the stigma and scrutiny associated with it, the legal advisers suggested channeling funds through a third-party American nonprofit.

Liat Glazer, then a legal adviser to Israel’s ministry of strategic affairs, writes that even though the nonprofit would not be formally managed from Israel, “we will have means of supervision and management” - for example, through grant-making and “informal coordination mechanisms” including “oral meetings and updates”.

The discussions around circumnavigating Fara focused on a “**PR commando unit**” formed by the strategic affairs ministry in 2017 to improve Israel’s image abroad. The group, a private-public partnership, was originally known as “Kela Shlomo” (which translates to “Solomon’s Sling”) before being rebranded as “Concert” in 2018 and “Voices of Israel” in 2021. Its initial mission was to undermine the BDS movement targeting Israel with boycott, divestment and sanctions campaigns in protest of its policies towards Palestinians.

Over the course of its history, the group has **supported** American nonprofits advocating for anti-BDS laws and **coordinated** campaigns to push back against pro-Palestinian activities on US campuses.

The emails and documents were released by Distributed Denial of Secrets, or **DDoSecrets**, a US-based nonprofit responsible for disseminating a number of high-profile hacks in recent years. The original source for the documents was a group calling itself “Anonymous for Justice”, a self-described “hacktivist collective” that **announced** in April it had infiltrated Israel’s ministry of justice and retrieved hundreds of gigabytes of data.

Amnesty International’s security lab analyzed the data set and “determined the files are consistent with a hack-and-leak attack targeting a series of email accounts”. The group said: “It was not possible to cryptographically verify the authenticity of the emails, as critical email metadata was removed by the hackers during a pre-processing step before release.”

It added: “Technical indicators in other files from the leak, including a sampling of PDFs and Microsoft Word documents reviewed by Amnesty International did not

show obvious signs of having been tampered with.”

Previous [reporting](#) in the Guardian on the hacked archive revealed Israeli government attempts to thwart discovery in a lawsuit brought by WhatsApp against the infamous spyware company NSO Group. Following the leak, Israel imposed a gag order to prevent the documents from being publicized.

Earlier this year, the Guardian [exclusively](#) reported that Voices of Israel was rebooted shortly after the outbreak of the Gaza war following the 7 October terror attacks by Hamas. Amichai Chikli, the Likud minister of diaspora affairs, who oversees the latest iteration of the project, informed the Knesset that the group was set to go “on the offensive” against American students protesting against the [Gaza war](#).

The heightened concern over Fara around 2018 was sparked in part by a series of enforcement [actions](#) against Trump administration officials for unregistered lobbying for foreign interests.

The July 2018 Israeli legal memo noted that “in the past, Fara was applied to countries hostile to the US”, such as Russia and Pakistan. Glazer warned that the new atmosphere of enforcement, given the ties between the Israeli prime minister [Benjamin Netanyahu](#) and [Donald Trump](#), could lead to a formal investigation by the US justice department.

In response, the documents show, the Israeli government retained Sandler Reiff, a prominent election and campaign law firm in Washington, to analyze the Fara risks posed by Concert and other Israeli advocacy efforts to shape American policy and opinion. The two primary contacts for the engagement were Joseph E Sandler, the former in-house general counsel to the Democratic National Committee, and Joshua I Rosenstein, a widely cited expert on Fara.

Another memo from 2018, which summarized a discussion led by then deputy attorney general Dina Zilber, noted increased public attention to Fara due to “the investigation into Donald Trump and officials in his government suspected of operating as ‘foreign agents’ for the Russian government”.

The document notes advice from senior Israeli advisors who assert that “donors are not interested in donating to groups registered under Fara”. The memo recommended creating a new American nonprofit which Kela Shlomo/Concert could funnel money through, thereby providing distance between US nonprofits and the Israeli government - though the head of the nonprofit would also serve in Kela Shlomo’s leadership.

It also notes potential downsides of creating such an American intermediary: both weaker Israeli government control, and a mechanism that could be interpreted for what it was: an attempt to sidestep Fara.

The documents reference concerns on the part of US groups over triggering Fara enforcement, concerns that officials say hindered their ability to conduct advocacy in the US.

In 2018, the news outlet the Forward **reported** that several Jewish American organizations had rejected funding from Concert due to concerns over Fara risk.

In Glazer's December 2019 email, she noted that if it became public that Israel sought legal advice on Fara, this could "raise claims that the state of Israel wants to unacceptably interfere in US matters and spark a public debate on a sensitive issue in Israel-US relations".

To avoid the potential public relations fallout, Glazer urged secrecy surrounding the Israeli government's hiring of Sandler Reiff, the American law firm retained to study the issue. "Exposing the name of the law firm could thwart the entire relationship," she cautioned, "as I understand it was agreed with them that the engagement with [Israel] would not be revealed."

Multiple memos and emails show that Sandler Reiff analyzed Fara-related questions from 2018 through at least 2022. Sandler and Rosenstein did not respond to requests for comment.

Brig Gen Sima Vaknin-Gill, a former intelligence officer and former chief military **sensor** for the Israel Defense Forces who was intimately involved in the creation of Kela Shlomo, was copied on many of the emails and named in key documents concerning how to avoid Fara.

Vaknin-Gill is now a board member of the Kansas-based nonprofit Combat Antisemitism Movement (Cam). Cam was set up one year after the ministry of strategic affairs, where Vaknin-Gill was director-general, proposed its strategy to mitigate Fara risk by setting up an American nonprofit funded by Concert.

Cam has publicly disclosed that it is a partner of Concert and Israel's ministry of diaspora affairs, but the organization has **refused** requests from journalists to disclose its funders. When reached for comment, Cam stated that it "was not established by, nor is it influenced by, the Israeli government" and emphasized that Cam is "a global interfaith coalition that unites over 850 partner organizations".

"If there is a deliberate effort by Israeli governmental officials to influence American policy and/or public opinion on foreign affairs," noted Craig Holman, a lobbying expert with Public Citizen, "this would constitute a Fara violation not just by the US agents serving the Israeli government, but also by any person or nonprofit organization in the US who is a knowing participant."

Glazer, the author of one of the Fara memos who helped organize several meetings around the issue, left the government in 2021 and **joined Google** as one of the

company's lobbyists in Israel. Glazer did not respond to a request for comment through Google.

The secrecy surrounding the ministry of strategic affairs' US-focused advocacy campaigns was **challenged** through freedom of information requests by Israeli news outlets, **particularly** the independent media watchdog Seventh Eye. After years of denied requests, the newsrooms eventually prevailed and obtained a series of Concert-related funding documents from the ministry.

The documents showed Kela Shlomo/Concert grants to several American advocacy groups, including Christian Zionist organizations such as Christians United for Israel and the Israel Allies Foundation. The latter was involved in helping to pass anti-BDS state laws penalizing Americans from engaging in certain forms of boycotts targeting the Israeli government.

In 2018, the ministry of strategic affairs also **approved** a \$445,000 grant to the Institute for the Study of Global Antisemitism and Policy (Isgap), which totaled about 80% of the organization's reported annual budget. The nonprofit initially disputed the precise amount but **conceded** Israeli **government support** when reached by the Forward. Fara includes an exemption for "academic" projects that do not entail political activity.

Last year, Vaknin-Gill, the Israeli intelligence officer involved in the formation of Kela Shlomo/Concert and the discussions about avoiding Fara registration, joined Isgap as its managing director.

Isgap has expanded its advocacy role in recent months. The group took credit for influencing the contentious December 2023 congressional hearing with elite college presidents, which preceded Harvard president Claudine Gay's **resignation**. In recent months, Isgap has met with congressional leaders regularly as the group has urged investigations of pro-Palestinian student demonstrators.

In an email sent in December 2019, Glazer emphasized the need to find a solution that would alleviate Fara-related concerns on the part of American groups.

"There have already been requests by the US Department of Justice made of a number of pro-Israeli entities in the past," the email says. "The ministry already faces real challenges in operating with groups in the US, and this could hurt the various groups that are willing to work with the ministry or with [Concert] and ultimately harm the office's activities in dealing with the phenomenon of delegitimization and boycotts."

נספח יא'

ארכיון המדינה

הנחיות לניהול והפקדת חומר ארכיוני בלשכות שרים

[תאריך פרסום: יוני 2021]

[תוקף הנהל: סוף קדנציית הממשלה ה-36]

1. רקע

- 1.1. מסמכים ומידע אחר בכל פורמט שהוא, כגון: תצלומים, הקלטות, סרטים, קבצי מחשב, הודעות דוא"ל וכו', אשר נוצרו על ידי השר או יועציו ואנשי לשכתו, או התקבלו בלשכתו של שר (להלן-הלשכה), שחדל לכהן בתפקידו ואשר קשורים במישרין או בעקיפין לפעולותיו כשר - שייכים למדינה.
- 1.2. הוא הדין לגבי מסמכים מקצועיים שבמהלך עבודתו נטל עמו השר לביתו או למקום אחר ולא החזיר ללשכה.
- 1.3. בהתאם לכך, כל מסמך מקצועי/ממלכתי המצוי בלשכתו של שר - יישאר בלשכה וכל חומר ומסמכים המצויים בביתם, או במקום אחר, של שר ועוזריו - יוחזר ללשכה.
- 1.4. מחמת חשיבות החומרים המנוהלים בלשכת השר ובהתאם לסעיף 4 לחוק הארכיונים, התשט"ו-1955, על חומרים אלו חלה חובת הפקדה בארכיון המדינה.
- 1.5. בנוסף למסמכים בדבר פעילותו הממלכתית של השר, יועציו ואנשי לשכתו, עשויים להימצא בלשכה מסמכים בדבר פעילותו האישית והמפלגתית. חומר זה פרטי ושייך לשר, ואין חובה להפקידו בארכיון המדינה.
- 1.6. עובדי ארכיון המדינה ייעצו וידריכו את השרים ועובדי לשכותיהם בכל הנוגע לביצוע נוהל זה.
- 1.7. מנהלי לשכות השרים הם האחראיים למימוש הוראות נוהל זה.

2. מטרת הנוהל

מתן הנחיות בדבר טיפול בחומר ארכיוני דיגיטלי שנוצר במהלך העבודה השוטפת בלשכות השרים.

3. הבסיס החוקי לנוהל

- 3.1. חוק הארכיונים תשט"ו-1955, תקנותיו והנחיותיו.
- 3.2. הנחיות היועץ המשפטי לממשלה, 1 מאי 1975 – מספר הנחיה 3.1003 (60.215). – "הפקדה בגנזך המדינה".

3.3. החלטה מספר 237 של הממשלה מיום 25.12.1983 – "נוהל טיפול ברשומות המצויות בלשכות שרים והטיפול בחומר פרטי של שרים ושרים-לשעבר".

4. קהל היעד

לשכות שרים ועוזריהם.

5. אחריות וסמכות

5.1. ארכיון המדינה – אגף ממשל, מחלקת הפקדות.

6. הגדרות

6.1. שר- לרבות שר לשעבר, סגן שר וסגן-שר לשעבר.

6.2. חדל לכהן בתפקידו - בין אם סיים את תפקידו ובין אם עבר לכהן בתפקיד אחר בממשלה.

6.3. חומר ארכיוני - כמשמעו בסעיף 1 בחוק הארכיונים תשט"ו-1955 על מצע ניירי ולא

דיגיטלי.

6.4. חסימה - הפסקת תיוק קבצים בתיקיות הקיימות ופתיחת מחזור תיוק נפרד.

6.5. ביעור - כמשמעותו בסעיף 12 של חוק הארכיונים תשט"ו-1955.

6.6. הפקדה - כמשמעותה בסעיף 4 לחוק הנ"ל.

7. גוף הנוהל

7.1. עקרונות תיוק החומר הארכיוני:

חומר ארכיוני, בין שנוצר דיגיטלית או הומר לפורמט דיגיטלי (תוצר סריקה), מצריך ניהול מבוקר לשם שמירה על מהימנותו, שלמותו ומקוריותו. ועל כן, עליהם להישמר בהתאם לתוכן המרכזי שבו הם עוסקים:

7.1.1. עניינים ממלכתיים - ממשלה, ועדות שרים והכנסת, ענייני המשרד, נאומים ודברי

השר בממשלה, בוועדות שרים ובוועדות אחרות שהממשלה מינתה את השר

להיות חבר בהן.

7.1.2. נושאים ציבוריים-מקצועיים - פעילות ציבורית-מקצועית של השר, תצלומים

מאירועים ציבוריים-מקצועיים.

7.1.3. חומר פרטי ומפלגתי - חומר אישי, חומר מפלגתי, נאומים באירועים פרטיים או

מפלגתיים, קטעי עיתונות, תצלומים מאירועים פרטיים או מפלגתיים.

7.1.4. חומר מסווג - מסמכים סודיים ינהלו לפי עקרונות החלוקה המתוארת לעיל, ויישמרו במערכות הדיגיטליות בהתאם לנהלי אבטחת מידע מסווג ולא רגיש.

7.2. עם תחילת כהונתו של השר יש לפעול כדלקמן:

7.2.1. עם כניסתו לתפקיד של השר החדש, יש לוודא קיומו של אחראי רשומות במשרד או למנות את אחד העובדים בהתאם לסעיף 62.12 בתקשי"ר.

7.2.2. חסימה – תיקיות החומר הארכיוני שיצר השר הקודם יחסמו לעריכה. במקביל, ייפתחו תיקיות חדשות, שיישאו תאריך עדכני ואת שם השר החדש.

7.2.3. יצירת התיקיות (ספריות נושאיות), יתבצע מול בעל הרשאה מתאימה וזאת כדי למנוע מצבים של כפילות בשמות התיקים, יצירת רמות תיוק מיותרות ומתן שמות לא משמעותיים.

7.2.4. יש לבחור בשם תיק מתמצת שמתאר באופן מיטבי את נושא המסמכים שבתיקייה. על כל תיק (ספרייה) להכיל תיעוד שלם של חומרים ארכיונים (מסמכים) המבטאים את פעילות הארגון במסגרת הנושא / תחום פעילות בו עוסק התיק.

7.2.5. אין להשתמש בשם יוצר התיקייה בתור שם התיקייה, אין להשתמש בשמות תיקיות שאינן נושאיות ושאין מצביעות על תוכן המסמכים שבתיקייה, כגון: "שונות", "שוטף", "כללי", "מסמכים חשובים", "מסמכים לדיון", תאריכים (שנים, חודשים) וכד'. אין להשתמש בשם פורמט המסמכים ככותרת התיקייה, כגון: "EXCELL", "אקסלים", "WORD", "POWERPOINT", "מצגות" וכד'.

7.2.6. ארגון מסמכים לתיקיות הנושאיות, נועד להשיג סדר והתמצאות בחומר הארכיוני - כל חומר ארכיוני יתויק בתיקיית נושא יחד עם מסמכים קשורים כדי לאפשר איתור מהיר של כל התיעוד הרלוונטי ולהקל על הבנת משמעות המסמך בתוך ההקשר לו. קרי: מי יצר את החומר, מתי נוצר, באיזה תהליך הוא נוצר, מהם המסמכים ששמשו בסיס לכתיבתו וכו'.

7.2.7. תחת כל תיקיית נושא-אב ייפתחו תיקיות נושאיות ספציפיות שתכיל את המסמכים הדיגיטליים הנכנסים והיוצאים הקשורים באותו נושא.

7.3. יצירת מסמכים דיגיטליים וניהולם:

- 7.3.1. כל מסמך מקצועי (כולל מסמך סרוק) המעיד על פעילות הלשכה ואשר נוצר, נשלח או התקבל בלשכת השר - הוא חומר ארכיוני, ויתויק בתיקייה הנושאת הרלוונטית כאמור לעיל.
- 7.3.2. מומלץ ליצור מסמכים חדשים במערכת על בסיס תבניות. העבודה עם תבניות מייצרת אחידות וסדר, ומבטיחה הכנסת מידע רלוונטי (מטה דאטה) חשוב שימש את השר והלשכה, ובעתיד גם את הציבור, כגון: שם המשרד, שם היחידה, תאריך, נושא, שם הנמען, תפקידו, שם הכותב, תפקידו ומידע נוסף שעליו יוחלט בלשכה.
- 7.3.3. לכל מסמך יינתן שם המעיד על תוכנו באופן ברור ומוכן לכל.
- 7.3.4. עם סיום עריכת המסמך, מומלץ להגביל את זכות עריכתו לעובדי הלשכה בלבד באמצעות מתן הרשאות.
- 7.3.5. יש להתאים את סיווג הביטחוני ורגישותו של המסמך לתוכנו, ולתייקו במערכת שמותאמת לסיווג.
- 7.3.6. בספריות המקצועיות יתויק חומר מקצועי בלבד. חומר אישי יתויק בספרייה ייעודית בשם "אישי".
- 7.3.7. הספריות המקצועיות יפקדו בתום הקדנציה בארכיון המדינה, ואילו הספריות הנושאות את השם "אישי" יישארו בלשכה ויוכלו להימסר לשר על פי הוראת תקשיר 62.145 או להימחק.
- 7.3.8. חל איסור לבער חומר ניירי או למחוק חומר ארכיוני דיגיטלי ללא אישור ארכיון

המדינה

- 7.4. הודעות דואר אלקטרוני וניהולן:
- 7.4.1. הודעות דואר אלקטרוני שנשלחו או התקבלו בלשכת השר שייכות למדינה והן חומר ארכיוני כהגדרתו בסעיף 1 לחוק הארכיונים.
- 7.4.2. דואר אלקטרוני יוצא ונכנס הכולל מידע בנוגע להחלטות המתקבלות בלשכת השר יתויק ככל מסמך מקצועי בספרייה נושאית.
- 7.4.3. חל איסור למחוק דואר מקצועי שלא באישור ארכיון המדינה.

- 7.4.4. התכתבות מקצועית המכילה מידע רגיש מבחינת צנעת הפרט תישמר בספרייה נושאת ייעודית, שתישא שם ברור וחיווי ברור לגבי היותה רגישה מבחינת צנעת הפרט.
- 7.4.5. תיבת הדואר האלקטרוני של השר ועובדי הלשכה היא כלי ארגוני-מקצועי, ואין לנהל בה התכתבות פרטית. דוא"ל פרטי ינהל בתיבות דוא"ל פרטיות של השר ושל עובדי הלשכה, אשר יפתחו עבור עצמם.
- 7.5. סריקה של מסמכים
- 7.5.1. ככלל אין לגרוס (לבער) מסמכי נייר שנסרקו למערכת המחשב.
- 7.5.2. יש לתייק את המסמכים הסרוקים בתיקה נושאת רלוונטית.
- 7.5.3. את הנייר שנסרק יש לשמור בתיק ניירי מקביל ובסיום הקדנציה יש להפקידו בארכיון המדינה.
- 7.6. עם סיום כהונתו של שר, תינקטנה הפעולות הבאות:**
- 7.6.1. השר ויועציו יחזירו אל הלשכה כל חומר מקצועי המצוי מחוץ ללשכה בכל מקום שהוא.
- 7.6.2. התיקיות הנושאות יופקדו בארכיון המדינה.
- 7.6.3. התיקיות האישיות ניתנות למחיקה או לשימוש אישי ככל שיחפצו יוצריהן.
- 7.6.4. שר המעוניין להשתמש, לאחר סיום תפקידו, בחומר ממלכתי בלמ"ס שיצר במהלך כהונתו רשאי, בתיאום עם הגזת, לקבל העתק ממנו בהתאם להנחיית התקשי"ר בסעיף 62.145 (ח). לתשומת הלב, מדובר בחומר בלמ"ס בלבד.
- 7.6.5. לשכת שר במשרד שבוטל ונסגר תתאם מול גזת המדינה העברת החומרים הארכיוניים ממנה אל ארכיון המדינה.
- 7.6.6. עובדי ארכיון המדינה ייעצו וידריכו את השרים ועובדי לשכותיהם בכל הנוגע לביצוע נוהל זה.
- 7.6.7. מנהלי לשכות השרים יהיו אחראיים לביצוע הוראות נוהל זה

נספח יב'

משרד ראש הממשלה
ארכיון המדינה
יחידה
- בלמ"ס -

נספח יב'

ארכיון המדינה -
הנחיות לניהול מסמכים דיגיטליים ודוא"ל

[אוגוסט 2020]

[אוגוסט 2021]

[03-05]

רקע:

1. עובדי השירות הציבורי מייצרים, מעבירים, מעדכנים ומקבלים מידע. מידע זה, הוא הבסיס למשילות ובשמירתו גלום טיבה.
2. המידע נוצר בפורמטים מגוונים ויכול להיות כתוב, מצולם ומוסרט, הוא יכול להיות משורטט כמפה, תוכנית או ציור, הוא יכול להיות מכתב, מייל, סיכום פגישה, תוכנית עבודה, טבלה, מצגת, סרטון, הערה על מסמך וטיוטה של מסמך.
3. המידע מאפשר קבלת החלטות, מעיד על דרכי העבודה, מהווה אסמכתה לפעולות שנעשו ומהווה בסיס לעבודה עתידית.
4. מידע כזה אשר נוצר, נשלח או התקבל בהקשר של עבודת עובד המדינה הוא מידע ממלכתי, השייך למדינה, וככזה יש לנהל אותו באופן שניתן יהיה לאחזרו ולעשות בו שימוש בכל שעה שיהיה בכך צורך.

מטרת הנוהל:

הנחיות ליצירה וניהול התיקים והמסמכים הדיגיטליים, שנוצרים במהלך העבודה השוטפת ומהווים בסיס, תוצר ותיעוד לעבודת עובד המדינה

הבסיס החוקי לנוהל:

1. חוק הארכיונים תשט"ו-1955, תקנותיו והנחיותיו.
2. הנחיות היועץ המשפטי לממשלה 1 מאי 1975 – מספר הנחיה 3.1003 (60.215). – "הפקדה בגנזך המדינה".
3. החלטה מספר 237 של הממשלה מיום 25.12.1983 – "נוהל טיפול ברשומות המצויות בלשכות שרים והטיפול בחומר פרטי של שרים ושרים-לשעבר".
4. החלטה מספר 1076 של הממשלה מיום 17.11.1985 – "נוהל טיפול ברשומות המצויות ברשותם של עובדי מדינה".
5. החלטת ממשלה מספר 4473 מיום 25.03.2012. – "רפורמה בתיעוד עבודת הממשל..."
6. החלטת ממשלה מספר 911 מיום 17.11.2013. – "רפורמה בארכיון המדינה..."
7. נציבות שירות המדינה כללים נהלים והנחיות למנהלים כלליים ומוקבליהם בשירות המדינה – התשע"ה 2015 – פרק שביעי – הוראות מנהליות שונות.

קהל היעד:

מוסדות מדינה כהגדרתם בסעיף 1 לחוק הארכיונים.

אחריות וסמכות:

אגף ממשל – מחלקת הפקדות.

הגדרות:

1. חומר ארכיוני – כל כתב על גבי כל מצע (נייר/דיגיטלי/אור קולי) המצוי, או היה מצוי, ברשותו של מוסד ממוסדות המדינה או בכל מקום שהוא ויש בו עניין לחקר העבר, העם, המדינה או החברה, או שהוא קשור לזכרם או לפעולתם של אנשי שם
2. מוסד מדינה – לרבות תאגיד ממלכתי או ממשלתי וכן מוסד ממלכתי שהוקם על פי חיקוק, שהממשלה, באישור ועדת החינוך והתרבות של הכנסת, הכריזה עליהם בצו כמוסד המדינה לעניין חוק זה.

הנחיות לניהול מסמכים דיגיטליים ודוא"ל

1. טיפול בדוא"ל:

- 1.1. הודעות דואר אלקטרוני שנשלחו או התקבלו במהלך פעילות ארגונית, הינן רשומות השייכות למדינה ולא לעובד המדינה שייצר אותם, ונחשבות לחומר ארכיוני כהגדרתו בסעיף 1 לחוק הארכיונים, על כן, חובה לשמור אותן בהתאם לתקנות והנחיות בדבר החזקת חומר ארכיוני ובהתאם להנחיות הארגון.
- 1.2. מוסד המדינה ייצור כללים והנחיות לגבי ניהול הדואר האלקטרוני, במסגרת המדיניות שלו בתחום ניהול הרשומות האלקטרוניות, על פי צרכיו של המוסד ואופי פעילותו ועל בסיס הנחיות ארכיון המדינה – מסמך הנחיות מתומצת מופיע באתר ארכיון המדינה.
- 1.3. התכתבות מקצועית: דואר אלקטרוני - יוצא ונכנס – שכולל מידע בנוגע להחלטות המתקבלות יתויק ככל מסמך מקצועי-ארגוני אחר: בתיקייה נושאת על-פי נושא ההודעה ועל-פי מפתח התיוק (יפורט בהמשך), המגדיר כללים המשמשים לסידור התיקים ולהתמצאות בהם.
חל איסור על מחיקת דואר מסוג זה שלא על פי הכללים הקבועים לכך בדין ובאישור ארכיון המדינה.
- 1.4. התכתבות מקצועית המכילה מידע רגיש מבחינת צנעת הפרט, כגון התכתבות אודות עובדים, תנאי השירות שלהם, הערכת עבודתם וכד', התכתבות אישית בנוגע לתנאי

עבודה בארגון וכן התכתבות המכילה פרטים אישיים רגישים אודות אדם שאינו עובד הארגון, תישמר בתיקייה נושאת ייעודית, שתישא שם ברור וחיווי ברור לגבי היותה רגישה מבחינת צנעת הפרט.

- 1.5. התכתבות פרטית: תיבת הדוא"ל המשרדית היא כלי ארגוני-מקצועי, ואין לנהל בה התכתבות פרטית. במקרה שהשתרבב מידע פרטי לתיבת הדואר הארגונית, על העובד להפרידו ולשמרו בתיקייה אישית נפרדת **מחוץ למערכת הדוא"ל**. מסמכים פרטיים של העובד, ובכלל זה הודעות דוא"ל בנושאים פרטיים, יישמרו בספרייה ייעודית ובכונן ייעודי שייפתח במיוחד לצורך זה, ויישאו שם ברור שיעיד על היות המסמכים שבהם אישיים.
- 1.6. חל איסור להשתמש בתיבת דוא"ל פרטית (כגון Gmail, Hotmail וכד') לצרכי העבודה. שימוש בדוא"ל פרטי מהווה סכנה, הן מבחינת היבטי אבטחת המידע והן מבחינת אובדן מידע יקר ערך, אשר לא יתועד במערכות הארגוניות. ככל שנעשה שימוש בתיבת דוא"ל פרטית יש לכתב גם את כתובתו המקצועית על מנת שהמידע יישמר.
- 1.7. הודעת דואר שאינה מקצועית ואינה פרטית כדוגמת פרסומות, spam, הודעות שאינן משמשות לעבודה המקצועית – לא ליידוע ולא להמשך פעולה – תימחק. מחיקה של אלו אינה מצריכה קבלת אישור מארכיון המדינה
- 1.8. מערכת סע"ר שפרוסה במספר רב של משרדי ממשלה מכילה את יכולות ניהול הדואר האלקטרוני המתוארות לעיל
- 1.9. תיבות דוא"ל המקצועיות, הרלוונטיות לשמירה לצמיתות, יופקדו בעתיד בארכיון המדינה על פי נהלי ההפקדה המופיעים [באתר ארכיון המדינה](#).

2. יצירה וארגון מסמכים דיגיטליים בתיקיות מחשב

2.1. כללי:

- 2.1.1. חומר ארכיוני דיגיטלי – הינו מכלול תעודות/מסמכים אלקטרוניים (מסמכי Office, הודעות דואר אלקטרוני, מסמכים סרוקים, קובצי מולטי מדיה ותמונות) שנוצרו במהלך הפעילות השוטפת של מוסד המדינה ומשמשים כתיעוד/עדות על התנהלותו.
- 2.1.2. כל מסמך דיגיטלי ארגוני, אשר נוצר, נשלח או התקבל בהקשר של עבודתו המקצועית של עובד המדינה, מוגדר כחומר ארכיוני.
- 2.1.3. חומר ארכיוני דיגיטלי, בין שנוצר דיגיטלית או הומר לפורמט דיגיטלי (תוצר סריקה), מצריך ניהול מבוקר לשם שמירה על מהימנותו, שלמותו ומקוריותו.

2.1.4. עץ התיק (מפתח תיק) – הינו הבסיס לניהול מסמכים (דיגיטליים/פיסיים). עץ התיק מורכב מרשימה היררכית של תיקיות נושאות, ובכל תיקיה יישמרו המסמכים שקשורים לאותו נושא.

2.1.5. עץ התיק ישמש גם במקרים בהם הארגון מנהל תיקי נייר לצד התיקים הדיגיטליים.

2.2. פתיחת תיקיות מחשב חדשות:

2.2.1. יצירת התיקות (הספריות), על פי מפתח תיק היררכי, יתבצע מול בעל הרשאה מתאימה וזאת כדי למנוע מצבים של כפילות בשמות התיקים, יצירת רמות תיק מיותרות ומתן שמות לא משמעותיים.

2.2.2. יש לבחור בשם תיק מתומצת שמתאר באופן מיטבי את נושא המסמכים שבתיקיה. על כל תיק (ספרייה) להכיל תיעוד שלם של חומרים ארכיוניים (מסמכים) המבטאים את פעילות הארגון במסגרת הנושא / תחום פעילות בו עוסק התיק.

2.2.3. אין להשתמש בשם יוצר התיקיה בתור שם התיקיה, אין להשתמש בשמות תיקיות שאינן נושאות ושאין מצביעות על תוכן המסמכים שבתיקיה, כגון: "שונות", "שוטף", "כללי", "מסמכים חשובים", "מסמכים לדיון", "תאריכים (שנים, חודשים) וכד'. אין להשתמש בשם פורמט המסמכים ככותרת התיקיה, כגון: "EXCELL", "אקסלים", "WORD", "POWERPOINT", "מצגות" וכד'.
2.2.4. ארגון מסמכים לתיקות הנושאות, נועד להשיג סדר והתמצאות בחומר הארכיוני - כל חומר ארכיוני יתיק בתיקיית נושא יחד עם מסמכים קשורים כדי לאפשר איתור מהיר של כל התיעוד הרלוונטי ולהקל על הבנת משמעות המסמך בתוך ההקשר לו. קרי: מי יצר את החומר, מתי נוצר, באיזה תהליך הוא נוצר, מהם המסמכים ששמשו בסיס לכתיבתו וכו'.

2.3. יצירה וניהול מסמכים דיגיטליים:

2.3.1. כל מסמך ארגוני (כולל מסמך סרוק), המעיד על פעילות מוסד המדינה, אשר נוצר, נשלח או התקבל בהקשר של עבודתו המקצועית של עובד המדינה - מוגדר כחומר ארכיוני, ויתויק בספרייה הנושאת הרלוונטית של עץ התיק

2.3.2. אופן ניהול מסמכים, נועדו לשמור בצורה מיטבית על הזיכרון הארגוני והערך המחקרי וההיסטורי של תיעוד ארכיוני לאורך זמן. מוצע שמסמכים דיגיטליים

חדשים ייווצרו בתבניות קבועות כפי שמציעות מערכות לניהול מסמכים (כדוגמת מערכת סע"ר)

2.3.3. העבודה עם תבניות מבטיחה אחידות במראה המסמכים הרשמיים, מקלה על עובד המדינה ליצור מסמך חדש ומעניקה מס' חד-ערכי אוטומטי המאפשר אחזור שיטתי של המסמך

2.3.4. דוגמאות לרישום מטה-דאטה ומאפייני מסמך:

- עובד המדינה יגדיר את נושא המסמך ("נושא" או "הנדון") באופן ברור ובמלל חופשי.
- יש להקפיד על תאריך כתיבת המסמך (אם הוגדר בתבנית – יישתל באופן אוטומטי כמטה-דאטה של המסמך).
- יש להקפיד על שם כותב המסמך ותפקידו (אם הוגדר בתבנית – יישתל באופן אוטומטי כמטה-דאטה של המסמך)

2.4. רמות סיווג המידע:

2.4.1. הנחיות כלליות:

- החומר הארכיוני האלקטרוני יאוחסן במקום מרכזי (שרת).
- הארגון יודא שהגישה לחומר הארכיוני מותרת רק לגורמים מורשים.
- הארגון יודא שהחומר הארכיוני נגיש, שלם, מהימן (גרסאות סופיות של חומר ארכיוני ינעלו מפני עדכון) ומוחזק בהתאם לתקופת הזמן שנקבעו בתקנות ובהנחיות חוק הארכיונים.
- הארגון יודא שנעשה גיבוי תקופתי לחומר הארכיוני.
- יש להקפיד על סיווגו של המסמך בהתאם לתוכנו, ובהתאם לכך ליצירתו ולתיוקו במערכת המתאימה לו.

2.4.2. סיווג מידע בטחוני ייעשה בהתאם להנחיות גופי הביטחון השונים אשר מנחים

את המשרד, ובהתאם לערכים הבאים:

- **"בלמ"ס"** – מידע שחשיפתו לא תגרום נזק לביטחון המדינה או ליחסי החוץ שלה.
- **"מוגבל"** – מידע שחשיפתו תגרום לנזק קל לטווח קצר והניתן לתיקון, לביטחון המדינה או ליחסי החוץ שלה. (בפועל, סיווג זה כמעט ואינו בשימוש לצרכים ביטחוניים אלא משמש להגדרת תכתובת פנימית או להגדרת תכתובת חיצונית המיועדת לגורם המקבל (בלבד).

- "שמור" – מידע שחשיפתו תגרום לנזק מסוים/בינוני לביטחון המדינה או ליחסי החוץ שלה.
- "סודי" – מידע אשר חשיפתו תגרום לנזק חמור לביטחון המדינה או ליחסי החוץ שלה.
- "סודי ביותר" – מידע אשר חשיפתו תגרום לנזק חמור מאוד לביטחון המדינה או ליחסי החוץ שלה.

2.4.3. סיווג מידע רגיש (צנעת פרט) – בנהלי המשרד ייקבעו רמות התייחסות למידע

שאינו בטחוני, אך הינו רגיש בהקשר של צנעת הפרט, בהתאם לרמות הבאות:

- "פנימי": מידע שחשיפתו באופן בלתי מורשה או שיבוש שלו עשויים לגרום נזק לאינטרס ציבורי, או מידע שלא הותר לפרסום בהתאם להליך המקובל.
- "חסוי" ובכלל זה "חסוי אישי": מידע אשר פגיעה בחסיונו, שלמותו, מהימנותו, זמינותו ושרידותו עלולה לגרום לפגיעה בניהולו התקין של המשרד ו/או משרדי ממשלה אחרים ו/או במדינה או בגופים ציבוריים אחרים ו/או לפגוע בפרטיות על-פי הגדרת החוק.
- "חסוי ביותר": מידע אשר פגיעה בחסיונו, שלמותו, מהימנותו, זמינותו ושרידותו עלולה לגרום לפגיעה קשה ומתמשכת בניהולו התקין של המשרד ו/או משרדי ממשלה אחרים ו/או במדינה או גופים ציבוריים אחרים.
- **מסמכים ללא סיווג**: מידע הפתוח לעיון הציבור; מידע שחשיפתו באופן בלתי מורשה או שיבוש שלו לא יגרמו נזק; או מידע אשר יש לפרסמו על-פי דין, למעט "מידע" וידיעה על ענייניו הפרטיים של אדם, כמשמעותם בחוק הגנת הפרטיות.

2.5. נעילת מסמך בפני שינויים:

2.5.1. הארגון ינחה את העובדים לא לשנות תוכן של חומר ארכיוני בגרסה סופית.

2.5.2. יש לנעול את המסמך מפני שינויים ברגע שעריכת המסמך הסתיימה והוא מוכן לצאת להפצה. (דוגמא לביצוע נעילה – על ידי שינוי מאפיין הקובץ לקריאה בלבד).

2.5.3. נעילת המסמך תעיד על היותו הגרסה הרשמית של הארגון.

2.6. שמירת גרסאות של מסמך:

2.6.1. כל גרסה של קובץ תסומן ככזו עפ"י חוקיות שיקבע הארגון.

2.6.2. מומלץ להשתמש באופציית שמירת גרסאות קודמות, כאשר נדרש.

3. יצירה וארגון מסמכים דיגיטליים במערכת לניהול מסמכים:

3.1. הנחיות כלליות:

- 3.1.1. יצירת תיקים נושאיים, תתבצע מול עץ תיוק מוסדר (ראה סעיף 1)
- 3.1.2. לכל מסמך יינתן שם שיתאר את תוכנו ויתויק בתיקיה נושאית ייעודית לאחר שימולאו לגביו כל שדות מטה דאטה הנדרשים על ידי המערכת (ראה סעיף 2).
- 3.1.3. חומר פרטי יתויק בנפרד מהחומר הארגוני, בתיקיה שתישא את השם: "חומר אישי" או "חומר פרטי".
- 3.1.4. תיקים מסווגים (ביטחוני) ו/או רגישים (צנעת פרט) ינוהלו על-פי נוהלי אבטחת מידע (ראה סעיף 3).
- 3.1.5. במידה והמערכת לניהול מסמכים מאפשרת שמירת מסמך בגרסאות שונות (דוגמת מערכת סע"ר), יש להשתמש באפשרות זו כאשר לא רוצים לאבד את הגרסה הקודמת.

3.2. ניהול מסמכי Office כגון: מסמך Word, גיליון אלקטרוני, מצגת ועוד:

- 3.2.1. כל מסמך במערכת ילווה בשדות מטה דאטה מובנים המתארים את תוכן המסמך כגון: נדון, נושא, יוצר, תאריך יצירה, תאריך עדכון ועוד.
  - 3.2.2. פעולת התיוק תתבצע ישירות במערכת, או בעזרת רכיב תוכנה המקשר בין תוכנת ה-Office למערכות, או על ידי יבוא הקובץ לתוך המערכת.
- 3.3. ניהול הודעות דואר אלקטרוני:
- 3.3.1. העובד יתייק במערכת את הודעות הדואר האלקטרוני כולל הקבצים המצורפים ותוכן ההודעה. כל הודעה המצורפת למערכת, תלווה בשדות מטה דאטה המתארים את תוכן ההודעה כגון: תאריך, מכותבים, נושא, ועוד.
  - 3.3.2. פעולת התיוק תתבצע על ידי העתקת ההודעה מתוכנת הדואר האלקטרוני או על ידי תיוק ישירות במערכת או בעזרת רכיב תוכנה המקשר בין תוכנת הדואר למערכת.

3.4. ניהול מסמכים סרוקים, קובצי מולטי מדיה ותמונות:

- 3.4.1. העובד יתייק מסמכים סרוקים, שרטוטים, תמונות, קובצי שמע ומפות במערכת. כל מסמך ילווה בשדות מטה דאטה המתארים את תוכן המסמך כגון: כותרת, נושא, יוצר, תאריך יצירה, תאריך עדכון, זכויות יוצרים ועוד.

- 3.4.2. פעולת התיק תתבצע ישירות במערכת ניהול המסמכים או בעזרת שירות אוטומטי (ככל שהוא קיים) המקשר בין תוכנת הסריקה/ השרטוט/ הציור/ השמע למערכת ניהול המסמכים או על ידי יבוא הקובץ לתוך המערכת.
4. מידע ממלכתי המתנהל ברשתות חברתיות (אתר אינטרנט, פייסבוק, אינסטגרם, וואטסאפ וכד')
- 4.1. מידע שמוסד מדינה מעלה לידיעת הציבור ברשתות חברתיות צריך להישמר גם במערכות המחשוב המשרדיות. אלמלא כן ישנו חשש מבוסס, שהמידע יימחק עם הזמן מהרשתות החברתיות ללא זכר.
- 4.2. בהקשר זה, סוגי התיעוד שיש לוודא שמירתם גם במערכות המשרדיות הם: פרסומים, נהלים, קולות קוראים, הנחיות, הודעות וכד'.
5. הפקדה בארכיון המדינה:
- תיקיות מקצועיות, הרלוונטיות לשמירה לצמיתות, יופקדו בארכיון המדינה על פי נהלי הפקדה המופיעים באתר ארכיון המדינה
6. סריקת מסמכים:
- 6.1. ההחלטה על סריקת חומר פיסי קיים (באופן גורף או חלקי) נובעת מהצורך של הארגון לעבור לשיטת עבודה ללא נייר (מעבר לשימוש במערכת מחשב לניהול מסמכים) או מצרכים מנהליים אחרים.
- 6.2. על סריקת המסמכים להתבצע באופן נכון העונה על דרישות החוק והתקנות ועל פי הנחיות ארכיון המדינה המופיעים באתר ארכיון המדינה

נספח יג'

ארכיון המדינה

אוקטובר 2015

הנחיות ארכיון המדינה לניהול המידע

הקדמה

בשני העשורים האחרונים הפך תחום ניהול המידע לכלי מרכזי בניהול ארגון באשר הוא. יחד עם זאת, נהלים לניהול מידע עודם מצרך נדיר, ועל כן הבלבול והרבגוניות רבים.

ארכיון המדינה מביא בפניכם נהלים מעשיים, שמטרתם הקניית שיטה להטמעת מערכת חדשה לניהול מידע, או לעדכון מערכות קיימות לניהול מידע כך שיעמדו בדרישות הארכיון.

מסמך זה בא להקנות קווים מנחים לניהול המסמכים עבור מוסדות מדינה בבואם להחיל מערכת לניהול מסמכים ביחידותיהם ו/או להחיל כללים להתנהלות נכונה במערכת קיימת.

המסמך נערך בארכיון המדינה על ידי מחלקת הפיקוח וההדרכה, בשיתוף עם רשות התקשוב הממשלתי.

המסמך בנוי משלושה חלקים עיקריים:

חלק ראשון:

פונה להנהלת המוסד ומנחה כיצד על המוסד לפעול בעת שיחליט לעבור את השינוי הארגוני המתבקש, מתוך כוונה לעבוד באופן נכון בניהול המידע.

חלק שני:

פונה לכל רמות הארגון ומכיל קווים מנחים לעבודה סדורה במערכת לניהול מסמכים.

חלק שלישי:

פונה אל מנהל הפרויקט והאחראים בפועל על הטמעת המערכת בכל יחידה ארגונית ומכיל מסמך אפיון יחידתי המתאר כיצד ימומש ניהול המידע ביחידה.

ארכיון המדינה

במסמך משולבים מספר נספחים:

נספח א' : הכנת מפתח תיוק למערכת לניהול מסמכים

נספח ב' : תקציר לעובד: הנחיות לניהול מסמכים.

נספח ג' : ניהול דואר אלקטרוני.

נספח ד': תקנות העדות בדבר סריקה ממוחשבת

להלן דרכי התקשרות עם ארכיון המדינה:

שם	תפקיד	דוא"ל	טלפון
ירון אביב	מנהל הצלה דיגיטאלית	yaron@archives.gov.il	02-5680609 058-4455667
שי כהאן	מרכז בכיר פיקוח והדרכה	shaik@archives.gov.il	050-6205416

ארכיון המדינה

תוכן עניינים

4	..... חלק ראשון – שלב הקמת ועדת ההיגוי	
4	..... כללי	1.
6	..... צוות ניהול הפרויקט:	2.
8	..... המלצות לשלב ההתארגנות:	3.
10	..... חלק שני - קווים מנחים לעבודה סדורה במערכת לניהול מסמכים:	
10	..... ארגון התיקים ועץ התיוק : (העזר בנספח א')	(1)
12	..... עריכת מסמכים :	(2)
13	..... סריקה של מסמכים :	(3)
13	..... טיפול בדואר אלקטרוני נכנס, דואר יוצא :	(4)
14	..... הפקדת מסמכים דיגיטאליים בארכיון המדינה :	(5)
17	..... ביעור חומר דיגיטלי :	(6)
	..... חלק שלישי - מסמך אפיון הכנת יחידה ארגונית לקראת הטמעת השימוש במערכת דיגיטלית לניהול מסמכים	
19	.....	
24	..... נספח א': הכנת מפתח תיוק עבור יחידות לקראת מעבר עבודה סדורה במערכת לניהול מסמכים	
24	..... מהם שימושי עץ התיוק?	1.
25	..... מהו תיק?	2.
25	..... מי הם הגורמים העיקריים המעורבים בניהול עץ התיוק?	3.
26	..... כיצד בנוי עץ התיוק?	4.
26	..... מהן השיטות למיפוי ולבניית הנושאים בעץ התיוק?	5.
27	..... מדיניות ניהול המידע בעץ התיוק :	6.
27	..... נהלים, הנחיות וקביעת תחומי אחריות :	7.
28	..... הדרכה והטמעה :	8.
29	..... נספח ב': הנחיות לניהול מסמכים	
30	..... נספח ג': הנחיות עבודה בדוא"ל	
31	..... נספח ד': תקנות העדות	

חלק ראשון – שלב הקמת ועדת ההיגוי

1. כללי

הצעד הראשון הנדרש בפרויקט שמשמעותו שינוי ארגוני בכל הנוגע לניהול המידע הוא הקמה של ועדת היגוי בראשות בכיר במשרד (רצוי – בכיר מהמגזר העסקי של המשרד) שתנהל את השינוי הארגוני ואת הפרויקט ותפקח על יישומו התקין.

בעלי תפקידים המומלצים לכהן בוועדה:

- סמנכ"ל – יו"ר וועדת ההיגוי
- מנמ"ר
- מנהל רשומות
- ראש וועדת המעקב אחר הפרויקט
- מנהל הפרויקט

תחומי אחריותה של ועדת ההיגוי:

- על הוועדה לוודא כי הנחיות ארכיון המדינה, כפי שמובאים במסמך זה, ייושמו.

• גיבוש קווים מנחים לניהול הפרויקט:

- לוחות זמנים
- סדר עלייה לאוויר של יחידות
- תדירות פגישות ועדת ההיגוי וצוות ניהול הפרויקט
- קביעת הנושאים בהם תדון הוועדה ואופן ותדירות קבלת דיווחים מצוות ניהול הפרויקט.
- מינוי אנשי קשר עם גורמי חוץ ונוהלי עבודה מולם (כגון, רשות התקשוב הממשלתית וארכיון המדינה)

ארכיון המדינה

- פיקוח ומעקב אחרי יישום הפעלת המערכת ביחידות השונות
- גיבוש קווים מנחים לצוות ניהול הפרויקט בדבר הסבה ממערכות קיימות למערכת לניהול מסמכים:
  - מיפוי מקורות המסמכים להסבה.
- קבלת החלטה בדבר מאגרי מסמכים אשר יוסבו למערכת ניהול המסמכים החדשה.
- גיבוש תכנית הטמעה:
  - גיבוש צוות הטמעה
  - אופן הכשרת המטמיעים
- מינוי צוות הפרויקט וקביעת תפקידיו
- טיפול בתשתיות:
  - מעקב הטיפול בהכנת התשתיות הנדרשות לשם ביצוע הפרויקט.
- קביעת סדרי עדיפות ביצוע בהתאם לתקציב הפרויקט.

2. וועדת המעקב על הפרויקט:

ועדת המעקב היא וועדה יישומית שתיפגש בתדירות גבוהה יותר מוועדת ההיגוי, בהתאם לצורך, והיא האחראית הישירה על ביצוע הפרויקט. בראשה יעמוד מנהל הפרויקט.

בעלי תפקידים המומלצים לכהן בוועדה:

- מנהל וועדת המעקב – ייקבע ע"י וועדת ההיגוי
- מנהל הפרויקט – ימונה על ידי וועדת ההיגוי
- ממונה על הפרויקט מטעם האגף למערכות מידע
- מנהל הרשומות בארגון

תפקידי וועדת המעקב:

- מעקב אחרי התקדמות הפרויקט ופתירת בעיות העולות בעת יישום הפרויקט
- הגדרת נושאים משותפים (הגדרת תיקיות משותפות לשתי יחידות ויותר)
- הגדרת רמות הרשאה
- יישום תקופות שמירה למסמכים במערכת, בהתאם להנחיות ארכיון המדינה.
- אחידות בהמשגה של נושאים בתחום אחריות המשרד (שמות תיקים אחידים)
- מבנה עץ התיקיות ועומקו.
- הגדרת המסמכים שיש לשמור במערכת
- יישום הנחיות ארכיון המדינה:
  - קביעת מפתח עץ התיוק
  - אופן קליטת מסמכים למערכת
  - טיפול בדואר נכנס ויוצא.
  - טיפול בחומר פרטי ואישי.

ארכיון המדינה

- טיפול בחומר מסווג ואו רגיש.
- הפקדה של מסמכים דיגיטאליים בארכיון המדינה.
- ביעור/מחיקה של מסמכים דיגיטאליים, על פי חוק.
- סריקת מסמכים למערכת, לרבות שימוש/אי שימוש ב-OCR.

3. המלצות לשלב ההתארגנות :

- סדר עליה לאוויר:
 יישום מערכת או לחילופין יישום של כללים לעבודה נכונה במערכת, בארגון יכול להתבצע בבת אחת או בהדרגה בין היחידות השונות. המלצת מגבשי מסמך זה היא לממש את היישום בהדרגה, יחידה אחרי יחידה, ולא בבת אחת. לעניין זה ראה גם את ההמלצות הבאות:
- אפיון יחידה במערכת:
 הצלחת הפרויקט תלויה לא מעט בהתאמת המערכת למשתמש. על מנת לממש באופן הטוב ביותר את המערכת לניהול המסמכים בכל יחידה ולהביא למיצוי מקסימאלי של היכולות שלה לטובת עבודת היחידה, נדרש מסמך אפיון הרלוונטי לעבודתה. המסמך יפרט את עץ התיוק, ניהול ההרשאות, סוגי המסמכים ביחידה, תבניות המסמכים, תקופות השמירה ועוד. הכנת המסמך דורשת משאבים וזמן.
- משאבי ההטמעה:
 למרות שמערכת לניהול מסמכים פשוטה להפעלה – בתחילת העבודה בה נדרש מאמץ הטמעה ראשוני. משום שההטמעה היא קצרה (הערכתנו, עד יום לאדם). - הטמעה בו זמנית בכלל המוסד דורשת גיוס משאבים גדול לטווח קצר.
- יצירת מומנטום:
 כדי להצליח ליישם את השינוי רצוי ליצור תחושת הצלחה אצל המשתמשים. לכן בחירת סדר היחידות שעולות לאוויר חשובה. מוצע להתחיל ביחידות שיש בהן תרבות ארגונית של שיתוף וכן מנהל מגויס שמודע לחשיבות הנושא .
- טיפול ב"חבלי לידה":
 בכל עליה לאוויר של מערכת חדשה, צפויות להיות בעיות (כגון: בעיות תשתית, בעיות תהליכיות או שינויים באפיון) ולכן רצוי להתחיל במספר יחידות מצומצם (1-3 יחידות) ולפתור את כל הבעיות שמתגלות טרם הטמעה מסיבית של כל היחידות בארגון.
- יכולת הפקת לקחים:
 בסיכום תהליך עליה לאוויר של המערכת ביחידה ארגונית, או הסדרת עבודתה במערכת קיימת, נדרש לקיים תהליך הפקת לקחים, שישפיע וישפר את ההטמעה ביחידות הבאות.

ארכיון המדינה

- תקופות השמירה:

מוצע להתאים את אופן ניהול מסמכי המשרד כך שיתאימו לתקופות השמירה בחוק הארכיונים. פעולה כזו תקל על יישום נכון של מדיניות המידע של מוסד המדינה ועל החזקה נכונה של המידע המנוהל במערכת.

- הפקת דוחות בקרה:

על מנהל הפרויקט להפיק דוחות בקרה על השימושים בה. הדבר יסייע בזיהוי תדירות השימוש ביכולות המערכת ונקודות החיזוק שיש לעבוד עליהן בתהליך ההטמעה בעתיד, מתוך ניתוח התוצאות.

ארכיון המדינה

חלק שני - קווים מנחים לעבודה סדורה במערכת לניהול מסמכים:

הנחיות לניהול מסמכים במערכת לניהול מסמכים

ההנחיות המובאות להלן מיועדות להנחות את עובדי המדינה כיצד לנהל את התיקים והמסמכים במערכת דיגיטלית לניהול מסמכים:

- ארגון התיקים ועץ התיוק
- עריכת מסמכים
- טיפול בדוא"ל
- הפקדת מסמכים דיגיטאליים בארכיון המדינה
- מחיקה/ביעור של מסמכים דיגיטאליים על פי חוק.

להלן פירוט הנושאים:

1) ארגון התיקים ועץ התיוק: (העזר בנספח א')

כללי

המרכיב העיקרי במערכת הינו עץ התיוק שמהווה בסיס לארגון מסמכי המוסד. כל תיק יכול את המסמכים אשר יחד מבטאים את פעילות הארגון בנושא המתועד. ככל שמנוהלים תיקי נייר לצד התיקים הדיגיטליים, הם יאורגנו במקביל ובהתאמה על פי מבנה המערכת הדיגיטאלית.

ארכיון המדינה

ארגון עץ התיק:

- עץ התיק הוא מבנה של מערכת תיקיות מובנית ומסודרת על פי היררכיה נושאית שנקבעת על ידי גורם אחראי במוסד.
- על מנת למנוע יצירת תיקיות מיותרות, כפולות או לא ברורות, יוגדרו שמות התיקים בעץ התיק ומיקומם ע"י גורם אחראי אחד (שייקבע ע"י הארגון) בעל הרשאה, ו/או נציגיו, הבקיאים בפעילות הארגון ויחידותיו.
- אין להשתמש בשמות תיקיות כגון: "שונות", "שוטף" ו"כללי", ואין לציין את שם יוצר התיקיה כשם התיקיה.
- ליצירת תיקיות מומלץ להיעזר בהנחיות ארכיון המדינה (נספח א').

תיק מסמכים:

- במערכת לניהול המסמכים יתויק חומר ארגוני בלבד ולא חומר פרטי.
- חומר אישי יתויק בתיק אישי-ייעודי המופרד מהחומר הארגוני.
- תיקים מסווגים ו/או רגישים ינוהלו בהתאם לכללים האמורים במסמך זה, אולם יוחזקו בנפרד, בהתאם לנוהלי אבטחת רשומות ומידע.
- מסמך שיתויק במערכת, ימולאו לגביו שדות החובה.
- רוב ערכי שדות החובה יוזנו על ידי המערכת באופן אוטומטי ללא צורך בהזנה על ידי המשתמש. בחלק מהשדות קיימות ברירות מחדל כגון רגישות וסיווג בטחוני.
- על מנת לייעל את אחזור המסמכים, ארכיון המדינה ממליץ למלא את פרטי המטה דאטה על כל מסמך באופן תמציתי וברור, לרבות סוג המסמך.

2) עריכת מסמכים :

יצירה:

- מומלץ כי יצירת מסמכים חדשים במערכת תיעשה אך ורק על בסיס תבניות. העבודה עם תבניות מאפשרת למוסד להבנות את תהליך היצירה ולשפר את איכות המסמך. במסמכים רשמיים יופיע לוגו הארגון. כל מסמך המופק במערכת מקבל מספר אוטומטי חד ערכי. מומלץ שמספר זה יוצג בתבנית.

רישום מסמך: (עריכת מאפייני המסמך במערכת)

- הנדון/שם המסמך יוגדר באופן ברור ומובן. היה ומידת הרגישות של המסמך וסיווגו הביטחוני שונה מהמוגדר, נדרש לשנותה לערך הנכון.
- מומלץ לציין עבור כל מסמך את הסטטוס שלו (טיוטה, בטיפול, וכו')
- מומלץ להשתמש בשדה "סוג המסמך" כדי לציין נושא משני (כמו חוצץ בתיק ניירי).

תיוק מסמך:

- כל מסמך ארגוני (כולל מסמך סרוק) יתויק בתיק הנושאי המתאים בעץ התיוק.

נעילת מסמך בפני שינויים

- ככל שהמערכת מאפשרת לנעול מסמך מפני שינויים באמצעות ניהול הרשאות המתייחס למסמך. השתמש באפשרות זו כאשר ברצונך להגן על מסמך משינויים.

שמירת גרסאות של מסמך:

- ככל שהמערכת מאפשרת שמירת מסמך בגרסאות שונות, השתמש באפשרות זו כאשר אינך רוצה לאבד את הגרסה הקודמת.

3) סריקה של מסמכים :

על סריקת המסמכים להתבצע באופן נכון העונה על דרישות החוק והתקנות ומבוצע על פי הנחיות ארכיון המדינה.

בנספח ד' ניתן לעיין בתקנות העדות אשר חובה לעמוד בהן כדי שתוצר הסריקה יבוצע כהלכה.

4) טיפול בדואר אלקטרוני נכנס, דואר יוצא :

טיפול בדואר אלקטרוני נכנס ובדואר אלקטרוני יוצא:

הודעות דואר אלקטרוני, שנשלחו או התקבלו במהלך פעילות ארגונית, הינן מידע השייך לארגון בהיותו מוסד מדינה, וחובה לשמור ולנהל הודעות אלה בהתאם להנחיות האמורות במסמך זה. (ראה נספח ג')

• **שים לב:**

תוכנת הדואר שבה מתנהלת התכתובת השוטפת אינה מתוכננת להחליף את המערכת לניהול מסמכים. לפיכך כל הודעת דואר בעלת חשיבות מקצועית-ארגונית תיגרר לתיקיה הנושאת המתאימה של המערכת לניהול מסמכים.

תייק בעץ התיק כל הודעת דואר בעלת חשיבות מקצועית (הרלוונטית לעבודת היחידה)

5) הפקדת מסמכים דיגיטאליים בארכיון המדינה :

על מוסדות המדינה מוטלת החובה ליזום העברה לארכיון המדינה של תיקים ומסמכים שארכיון המדינה הגדירם כבעלי ערך לשמירה לצמיתות מפאת ערכם המנהלי, המשפטי או המחקרי.
התיקים והמסמכים יועברו לארכיון המדינה לאחר תיאום מוקדם וקבלת אישור מראש.

תהליך ההפקדה כולל שלושה שלבים עיקריים:

1. התארגנות: התנעת התהליך ותיאום צפיות הדדי.
2. הכנת החומר להפקדה: הערכת החומר, הגדרת מאפייני החומר להפקדה, יצירת קובץ תכולת ההפקדה.
3. קליטת החומר בארכיון: קליטה, בדיקה, אחסון.

הגדרת מאפייני ההפקדה:

ארכיון המדינה בשיתוף פעולה עם מוסד המדינה, יגדיר את החומר שיופקד בארכיון עפ"י מאפייני ההפקדה שלהלן:

- א. יחידות המוסד.
  - ב. שמות התיקים והמסמכים.
  - ג. טווח התאריכים.
  - ד. סיווג התיקים והמסמכים (בלמ"ס, שמור, סודי וכו').
  - ה. פורמט המסמכים: מסמכים, אודיו, וידאו.
  - ו. סוג המסמך: בהתאם להגדרות היחידה יוצרת החומר.
  - ז. תדירות ההפקדה.
- כמו כן ייבחנו מאפיינים נוספים בהתאם לצורך.

מדיה מגנטית בה תועבר ההפקדה:
ההפקדה תועבר לארכיון המדינה בהתאם לסיכום שייקבע בין הארכיון לממונה על מערכות המידע במוסד.
הערה: חומר בסיווג שמור ומעלה יועבר לארכיון המדינה באופן מאובטח.

אופן ארגון החומר:
מפקח מטעם ארכיון המדינה ינחה את המוסד להכין הפקדות דיגיטאליות עפ"י דרישות ארכיון המדינה. ההפקדות יופרדו על פי סיווגן- בלמ"ס לחוד ושמור ומעלה לחוד ויוגדרו עפ"י יחידות ארגוניות.
במערכת ניהול מסמכים העומדת בדרישות הארכיון קיים הליך של "הפקדות" ומתבקש להפעילו בעת ההפקדה.

הערכת החומר:
על בסיס הגדרת מאפייני ההפקדה, המפקח יבצע הערכה של החומר המיועד להפקדה.

הכנת קובץ מלווה להפקדה (רשימת הפקדה):
על מכין ההפקדה להכין את רשימת ההפקדה על פי ההנחיות הייעודיות שנמסרו למנמ"רי המשרדים (נוהל טכנולוגי). המפקח ינחה את המוסד כיצד להכין את הרשימה המכילה את פרטי ההפקדה.

העברת ההפקדה:
לאחר שהמפקח אישר את תקינות הכנת החומר ואת קובץ ההפקדה, יכין המוסד את ההפקדה על מדיה מגנטית בהתאם לסיכום עם המפקח מטעם ארכיון המדינה, שייערך קרוב למועד העברת ההפקדה.
ההפקדה תימסר לידי המפקח מטעם ארכיון המדינה.

הערה: חומר בסיווג שמור ומעלה יועבר לארכיון המדינה באופן מאובטח.

היזון חוזר:
עם קבלת אישור כי החומר נקלט באופן תקין במערכת ארכיון המדינה, יזין האחראי במוסד, את מספר ההפקדה בארכיון המדינה במערכת לניהול המסמכים של המוסד בטבלת ההפקדות שתוקצה לטובת רישום זה.

הפקדה דיגיטלית ממערכת שאיננה מערכת לניהול מסמכים:

ארכיון המדינה

בשרתי הגופים הממשלתיים שמורים קבצים דיגיטליים ותיקיות, שלא נוצרו במערכת לניהול מסמכים, אולם הם חשובים מבחינה היסטורית. גם מסמכים אלה נדרש להפקיד בארכיון המדינה.

התהליך כולל שלושה שלבים עיקריים:

1. התארגנות: התנעת התהליך, תיאום צפיות מול המפקיד, מיפוי פונקציונאלי.
2. הכנת החומר להפקדה: הגדרת מאפייני החומר להפקדה, הערכת החומר, העלאת החומר על גבי מדיה מגנטית והעברתו לארכיון.
3. קליטת החומר בארכיון: בדיקה, קליטה.

תיאום ציפיות:

- המפקח על המשרד בארכיון המדינה יזום פגישה עם נציגי הגוף המפקיד.

מיפוי פונקציונאלי:

- הגוף המפקיד ימפה את המשרד, תפקידיו ובעלי התפקידים בו: יחידות ארגוניות, בעלי תפקיד, ומקורות המידע במשרד. (המיפוי מחויב המציאות במקום בו מתבצע שינוי ארגוני יסודי הנובע מהכנסת מערכת לניהול מסמכים. על כן חייבים לבצע מיפוי לפני תחילת העבודה במערכת).

מיפוי מאגרי אחסון:

- מיפוי אמצעי האחסון בהם הגוף המפקיד מאחסן מידע ארכיוני: דיסק קשיח במחשב נייד, דיסק קשיח, שרת קבצים, cd, disk on key, במחשב נייד, דיסק קשיח נתיק, מערכת ניהול מסמכים, מערכת לניהול דואר אלקטרוני או כל אמצעי אחר.

הפקדה ראשונה / פיילוט:

- הפקדה הדיגיטלית הראשונה שתתוכנן תוכרז כפיילוט, שממנו נלמד על ההפקדות הבאות. להפקדה זו ייבחר מדגם קטן ומייצג את הפקדות המשרד.

קובץ מלווה להפקדה:

- הגוף המפקיד יכין קובץ הסבר להפקדה בהתאם להנחיית ארכיון המדינה (ראה נספח ב' בפרק המתייחס לדרישות טכנולוגיות- הנחיות למנמ"רים).

העברת החומר:

המפקח יאשר את תקינות ארגון החומר המיועד להפקדה. הגוף המפקיד יעביר את החומר בהתאם לאופן שסוכם עם הארכיון.

ארכיון המדינה

- קליטת החומר בארכיון המדינה

לאחר קבלת החומר מהגוף המפקיד, המפקח יבצע תהליך קליטה של החומר בארכיון המדינה.

(6) ביעור חומר דיגיטלי:

ביעור/מחיקה של חומר ארכיוני-דיגיטלי ממערכת לניהול מסמכים:

מחיקת קבצים שבהם מידע ארגוני כמוה כביעור חומר ארכיוני אשר מותר רק באישור ארכיון המדינה.

שים לב:

רק קבצים שתקופת השמירה שלהם חלפה מותרים למחיקה.

- כל מחיקת קבצים חייבת באישור ארכיון המדינה.

ביעור רשומות מהמערכת - מחיקה ללא יכולת אחזור, תעשה רק אם נתמלאו

התנאים הבאים:

1. האחראי על הרשומות במוסד הגדיר תיקיות מהן הוא מבקש למחוק מסמכים אשר תקופת שמירתם החוקית פגה.
2. האחראי על הרשומות קיבל את הסכמת היחידה יוצרת המסמכים לבצע המחיקה.
3. הוגשה בקשה לארכיון המדינה, שבה מתואר תהליך קבלת האישורים הפנים-ארגוני. (בטופס אקסל)
4. הארכיון אישר את הביעור בכתב תוך ציון מועד ממנו ואילך, ניתן לבער את החומר הארכיוני.
הערה: בתום פעולת המחיקה על המוסד לשלוח לארכיון המדינה פרוטוקול המתעד את ההליך שבוצע בפועל.

ארכיון המדינה

ביעור רשומות משרתי אחסון - מחיקה ללא יכולת אחזור - שלא באמצעות מערכת ניהול מסמכים:

בשרתי מוסדות המדינה שמורים קבצים דיגיטליים שנוצרו באמצעות מערכות ישנות שאינן נתמכות יותר בשל החלפתן במערכות חדשות, או שנוצרו ב- file-system, outlook או באחרות, ולא פעם עולה הצורך לפנות שטחי אחסון יקרים בשרתים הללו. פרק זה מתייחס לביעור מסמכים דיגיטליים שלא מתוך מערכת לניהול מסמכים.

- טיפול במחלקות מנהלה כגון: בנא"ם כספים, רכב וכד':

המידע המנוהל במחלקות אלו נדרש לטווח שמירה קצר ולכן יהיה בטוח למחקר מהשרתים בהתאם לתקופות השמירה שהוגדרו. הביעור יתבצע בתיאום עם ארכיון המדינה.

- טיפול במחלקות שמתבססות על תיקי הנייר כמקור המידע המוסמך:

אחת השאלות שיש לשאול את היחידות השונות היא היכן מצוי המידע המלא עליו הם מסתמכים בבואם לקבל החלטה לביצוע. ישנן יחידות שמתנהלות מול המחשב רק לצורך יצירת המסמכים היוצאים ולא סורקות אליו את המסמכים הנכנסים, אלא מתייקות אותם בקלסרים שלהן, יחד עם היוצאים.

במקרים אלה, אין בעיה לפנות את השרתים מהקבצים הרלוונטיים (אם כי רצוי לשמור כשלוש שנים אחרונות לצורכים מעשיים), ללא התחשבות בתקופות השמירה. יחד עם זאת יש לוודא שהחומר הניירי יישמר בהתאם לחוק.

- טיפול ביחידות כגון לשכת שר, מנכ"ל ומנהלים:

התיקים והמסמכים הדיגיטליים מיחידות אלה יופקדו בארכיון המדינה. מאחר שלא מדובר בחומר ממערכת לניהול מסמכים, יש לקבוע עם ארכיון המדינה כיצד להכין את המידע להפקדה.

- טיפול ביחידות מקצועיות אחרות:

יש לבחון כל יחידה המתנהלת באופן דיגיטלי מול תקופות השמירה שהוגדרו לנושאים שבטיפול. על בסיס מידע זה ניתן יהיה להחליט אלו תיקים ניתן לבער מהשרתים מידית, אלו תיקים ניתן יהיה לבער בעתיד ומתי. הביעור יתבצע בהתאם להנחיות ארכיון המדינה. החומרים הנדרשים להפקדה יופקדו. ככל שניהול החומר הדיגיטלי הוא איכותי יותר באותן יחידות, כך יקל יותר על ביצוע המשימה.

ארכיון המדינה

דואר אלקטרוני:

יחידות שונות בגופים ממשלתיים משתמשים ב-outlook כבמערכת לניהול מסמכים. המידע שהן צוברות בתיקיות ה-outlook הוא מידע ארגוני שחלקו מחויב בהפקדה בארכיון המדינה. יחד עם זאת, הניסיון מוכיח שפקידי מדינה רבים עושים בכתובות הדוא"ל הממשלתי שימוש פרטי, שעליו חלות מגבלות צנעת הפרט, המונעות פתיחתו לעיון רחב.

במטרה למנוע טעויות וחשיפה של חומר פרטי בפני ציבור רחב, ממליץ ארכיון המדינה להנחות את עובדי המשרד על פי ההנחיות הייעודיות לנושא הדוא"ל בנספח ג'.

חלק שלישי - מסמך אפיון הכנת יחידה ארגונית לקראת הטמעת השימוש במערכת דיגיטלית לניהול מסמכים

המסמך שלהלן מציע מבנה, שיישומו יאפשר הטמעת מערכת באופן מובנה ונכון.

להלן תבנית מסמך אפיון של יחידה ארגונית:

שם היחידה: _____

שם מנהל היחידה: _____

מנהל עץ התיוק ביחידה (רפרנט): _____

עורך המסמך: _____

תאריך עריכת המסמך: _____

ארכיון המדינה

תיאור פעילות:

תחומי האחריות של היחידה:

חלק זה ייכתב בעקבות פגישה בין עורך המסמך לנציג היחידה, רצוי העומד בראשה. ניתן להסתמך על מקורות כגון אתר האינטרנט של המשרד, או דו"ח בדבר חוק חופש המידע הרלוונטי.

יעדי היחידה:

א. _____.

ב. _____.

ג. _____.

1. בעלי התפקידים ביחידה:

שם	תפקיד (על פי התפקידים המוגדרים ביחידה עצמה)
	מנהל
	סגן
	מזכירה
	מנהלת תחום

2.2 מספר העובדים/ המשתמשים, ביחידה:

כ- __ עובדים

מספר קבוצות המשתמשים-לצורך ניהול הרשאות:

קבוצה 1 (לדוגמה: מורשים להפקת חשבוניות)

קבוצה 2 – מורשים לביטול חשבוניות

• קבוצה 3 – מורשים לצפייה בחשבוניות

ארכיון המדינה

1. הקמת מערך התיוק ביחידה :

2. ניתן להיעזר בנספח א', וההמלצות בחלק 2 סעיף 1)

3.1 עץ התיוק – פתיחת תיקיות

*תוכן הטבלה הוא לצורך המחשה בלבד

נושא אב:	תת נושא רמה 1: (לפי הצורך)	תת נושא רמה 2: (לפי הצורך)	הרשאות (על פי קבוצות המשתמשים) שדה חובה
הקצאת שעות	הקצאת שעות לעולים זכאים		קבוצה 1
	תוספת למסגרות אולפניות		קבוצה 2
הקצאת תכניות	שעל		קבוצה 1
	משעולים		קבוצה 3
הקצאת כוח אדם ייעודי	מורות חיילות		
	מורות חיילות בחמ"ד		
פרויקטים	פרויקט א	מסמכי חוזה ורכש	
		מסמכי אפיון	
	פרויקט ב	מסמכי חוזה ורכש	
		מסמכי אפיון	
...			

ארכיון המדינה

3.2 סוגי מסמכים (תוכן הטבלה הוא לצורך המחשה בלבד)

שם מאפיין	קוד	ערכי הטבלה לבחירה
סוג מסמך	10001	החלטות ועדת
	2	פרוטוקולים
	3	תקצירים עומק
	4	הגדלות
	5	שינוי פרטי בנק

3.3 תקופות שמירה: (תוכן הטבלה הוא לצורך המחשה בלבד)
לשם הקלה על השליטה בנושא הביעורים, הארכיון מציע לקבוע 4 תקופות בלבד.

תקופת השמירה בחוק הארכיונים:	סוג המסמכים:
5 שנים	הקצאת שעות
לצמיתות	פרויקטים
10 שנים	התכתבות בנושאי מנהלה וכוח אדם
שנה אחת	אישורים שנתיים

3. שלב התקמה:

הסעיפים הבאים מטרתם לבחון וליישם הסבת מסמכים קיימים במערכות קיימות שונות לתוך מערכת לניהול המסמכים

- בסיס עץ התיק: מקור התיק: (היכן נמצאים הקבצים - המסמכים כיום?)
לדוגמה: כל התיקיות שנמצאים ב-file system ובמייל בתיבת ה inbox.

3.3 בסיס עץ התיק:

במערכת יוגדר עץ תיקיות בהתאם להגדרות רשימת התיקים כפי שהוגדרו במסמך זה (להלן עץ התיק בסעיף 3.1). תיקים נוספים ייפתחו במערכת בשלבי עבודה מאוחרים יותר. פתיחתם תיעשה באמצעות פנייה למנהל עץ התיק. תיק חדש ייפתח רק לאחר שנמצא כי לא קיים תיק מקביל, וכי הוא ממוקם במקום ההיררכי המתאים בעץ התיק.

ארכיון המדינה

3.4 תיוק ראשוני במערכת במעבר לעבודה סדורה:

המשתמש יעביר לתיוק את קבוצת הרשומות/מסמכים שהוא מוצא לנכון להעביר לתיקיות במערכת. מקור המסמכים יכול להיות מהאאוטלוק, מה-file system או כל מקור אחר. עבור כל מסמך שיתיוק ימולאו פרטי החובה של המטה דאטה לפחות. ניתן להעביר מסמך בודד או לחילופין קבוצת מסמכים. יש לשים לב למילוי נכון של המטה דאטה בעת תיוק קבוצת המסמכים.

3.5 תיוק מסמכים "משיטת העבודה הישנה":

כל בעל תפקיד רלוונטי ביחידה יחליט בתיאום עם מנהל האגף על טווח הזמן ממנו והלאה הוא מעביר מסמכים מהמקורות שלו לתיקיות המערכת.

3.6 הגדרת היחידות שתוסבנה:

(אפשרות אחת:) עבור האגף לתלמידים עולים אין צורך בפעולת הסבה! (אפשרות נוספת) : עבור האגף לתלמידים יורדים יש צורך לערוך פעולות הסבה ממערכת X שרת תיקיות... וכו'/המיקום המדויק ממנו יש להסב את הקבצים)

3.7 אתגרים לעתיד: (האם ליחידה קיים צורך שאינו מקבל מענה ממערכת סע"ר?)

בסעיף זה מבקשים מהיחידה לחשוב על דרישות שהמערכת לכאורה לו נותנת עליהן מענה. כגון, ניהול תהליך עבודה (work-flow) או התממשקות עם מערכת תפעולית כזו או אחרת, או עם יישום כזה או אחר במרשתת, התממשקות עם מערכת נתונים של האגף כפי שמצויים במערכת ועוד.

5. פרטי יישום היחידה (לשימוש מחלקת מערכות מידע- הערכים מולאו לצורך המחשה בלבד)

מס	פרמטר	תיאור	הערות
	שם המשרד	משרד ה_____	
	מספר סעיף	20	שתי ספרות ראשונות – ישמש למזהה המערכת
	שם היחידה	מחוננים ומצטיינים	ישמש כשם היישום
	מספר היחידה		סמל היחידה עד ארבע
	סוג היישום	***	
	שם המאגר	***	נפרד לכל המשרד
	קבוצת משתמשים	מנהל, מנהל עץ התיוק ועובדים	הקבוצה ראשית של היחידה כפי שמוגדרת ב-AD

נספח א': הכנת מפתח תיוק עבור יחידות לקראת מעבר עבודה סדורה במערכת לניהול מסמכים

הכנת מפתח תיוק עבור יחידות לקראת מעבר עבודה סדורה במערכת לניהול מסמכים

חלק מתהליך הכניסה של יחידה להתנהלות במערכת לניהול מסמכים, הוא גיבוש של רשימת הנושאים במסגרתם תנהל היחידה את המידע שלה. על מנת להגיע לניהול נכון ומאורגן של המידע במערכת יש לגבש מראש את עץ התיוק כך שיכלול את נושאי העבודה הנתונים בידי היחידה, גם מתוך ראיית התפתחויות צפויות, הגדרות ממצות, חד משמעיות ובהירות ומערכת נושאים הגיונית, קלה לזכירה ומותאמת לתוספות ולשינויים. עץ התיוק הינו אמצעי משותף לאחסון מסמכים המשמש את עובדי היחידה לארגון, איתור ואחזור רשומות. עץ התיוק מהווה בסיס לארגון רשומות היחידה בצורה מיטבית, כדי לתמוך בפעילות המשרד ובאחזור רשומותיו. בסביבה הדיגיטאלית הפך סיווג וארגון הרשומות לקריטי. סביבה זו יוצרת הזדמנויות חדשות להגדרה ולניהול של מפתחות תיוק.

מסמך זה מנחה את היחידות כיצד לגבש ולנהל את עץ התיוק.

1. מהם שימושי עץ התיוק?

עץ התיוק הינו רכיב מרכזי בניהול הרשומות, ותפקידו לשמש את הארגון באופנים הבאים:

- ממשק המשתמש: ממשק נוח וידידותי לתיוק רשומות / מסמכים ולארגונם, אחזור רשומות/ מסמכים וניווט בהם.

ארכיון המדינה

- אחסון: ארגון ושמירת מידע באותו נושא, תחום ועניין משותף, וההקשר בו נוצר המידע.
- תקופות שמירה: מסייע בניהול תקופת השמירה לרשומות / מסמכים.
- ביעור מסמכים: מסייע בביעור יעיל של מסמכים שסיימו את תרומתן לפעילות הארגון וניתן לבערם על פי חוק.
- אחזור: ניווט ואיתור מידע בצורה נוחה ומהירה.
- אבטחת מידע: מהווה כלי חשוב בניהול מערך האבטחה והגישה למסמכים.

2. מהו תיק?

- על מנת לקבל את ההחלטה הטובה ביותר בנוגע לנושא אותו מנהל בעל תפקיד, מומלץ כי יתבסס על המידע השלם שקיים באותו נושא. כך למעשה נוצר תיק.
- תיק: התיק כולל בתוכו את המסמכים הרלוונטיים לנושא המטופל בין אם מדובר במסמכים בפרמטי office השונים, תמונות וסרטים, דואר נכנס, יוצא, רשימות לתיק וכדומה.
- תיק משותף: ככל שמדובר בנושאים המשותפים למספר בעלי תפקיד- נושאי רוחב. יש להתייחס להרשאות. כלומר בשאלה מי רשאי לערוך איזו פעולה על התיק? הפעולה יכולה להיות: תיוק, מחיקה, קריאה, תיוק נוסף וכו'.

3. מי הם הגורמים העיקריים המעורבים בניהול עץ התיוק?

- מנהלים המגדירים את הדרישות ואת מבנה עץ התיוק.
- עובדים האחראים על תחזוקת עץ התיוק (הוספה, עדכון ועוד).
- עובדים המתייקים חומר בעץ התיוק.
- מטמיעים ו/או מדריכים המלמדים את העובדים כיצד להשתמש במערכת לניהול רשומות / מסמכים וכיצד להשתמש בעץ התיוק לאחסון ולאחזור מסמכים.
- אנשי מערכות מידע, האחראים למערכות המידע שמנהלות את המסמכים בארגון ובכלל זה את עץ התיוק. באחריותם לוודא שבעת הסבה, המרה, יצוא ויבוא של רשומות במערכת לניהול רשומות / מסמכים אין כשלים.

ארכיון המדינה ממליץ למנות גורם מקצועי שיהיה אחראי ליצירה, עדכון, מחיקה של ענפי תיוק ו/או תיקים בעץ התיוק. אין לאפשר לכל עובד להוסיף, לעדכן למחוק מידע מהעץ! זאת כדי למנוע שיבושים בניהול עץ התיוק הארגוני. לדוגמא: כפילויות, רמות מיותרות בעץ, מתן שמות לא משמעותיים ועוד.

ארכיון המדינה

4. כיצד בנוי עץ התיוק?

עץ התיוק הינו מבנה היררכי המותאם למבנה המשרד ופעילותו. העץ בנוי ברמות העליונות מענפים המבטאים את הנושאים הראשיים בהם עוסק הארגון ו/או תחומי הפעילות הראשיים (פונקציות). אח"כ מופיעות הפעילויות המתאימות לנושאים או תחומי הפעילויות ברמות העליונות של העץ. המלצת ארכיון המדינה לבנות עץ תיוק התומך לפחות בשלוש רמות מתחת לרמה הראשית. אין זה אומר שכל הענפים בעץ התיוק חייבים להיות בעלי אותו מספר רמות מתחת לרמה הראשית. לדוגמא: ניתן לבנות עץ תיוק ו/או ענפי תיוק רק עם רמה אחת או שתיים מתחת לרמה הראשית. חשוב לציין שבמקרים מסוימים אפשר להסתפק ברמה אחת מתחת לרמה הראשית, (עץ שטוח).

5. מהן השיטות למיפוי ולבניית הנושאים בעץ התיוק?

- כדי שעץ התיוק ישמש ככלי יעיל ונוח ליחידה, לניווט ולאחזור רשומות/מסמכים, חשוב להגדיר נכון את הנושאים בעץ התיוק. להלן מספר עקרונות למיפוי הנושאים בעץ התיוק:
- תיאור תהליכי העבודה ביחידה: (Processes) תהליכים. לדוגמא: טיפול בפניות ציבור, חידוש רישיונות נהיגה, גביית תשלומי ארנונה, פתיחת חשבון בנק ועוד.
  - תיאור השירותים שהיחידה נותנת או מקבלת: (Services). לדוגמא: שירות ייעוץ לאזרח, ניהול חקירה או בדיקה או ביקורת, פניות ציבור, שיקום אסירים ועוד.
  - מבנה ארגוני: שמות האגפים, המחלקות והמדורים ו/או שמות בעלי התפקידים המרכזיים ביחידה. עץ הבנוי על פי המבנה הארגוני עלול להשתנות במשך הזמן עקב שינויים ארגוניים או העברת תחומי פעילות ממשרד למשרד. דוגמא לענפי תיוק על פי מבנה ארגוני: כספים, כוח אדם, מחשוב, מנכ"ל, סמנכ"ל ועוד.
  - הנושאים בהם עוסקת היחידה: (Subject) נושאים. לדוגמא: תכניות עבודה שנתיות, הצעות חוק, תקציב ועוד.
  - תיאור תחומי העיסוק / הפעילות של היחידה: (Function) תחומי פעילות. תחומי הפעילות של היחידה נוטים להיות יציבים במשך הזמן ולא להשתנות. לדוגמא: ניהול משאבי אנוש, ניהול משאבים כספים, ניהול נדל"ן, ניהול תיק תושב, קשרי חוץ, מחקר ועוד.
  - שילוב בין שתי שיטות בכדי לנצל בצורה מקסימאלית: (Hybrid) משולבת את שיטה צורכי היחידה. שיטה זו הינה השיטה המקובלת כיום בעולם. לדוגמא:

ארכיון המדינה

מיפוי משולב של תחומי פעילות ונושאים כתוצאה מכך, הרמות העליונות יתארו את תחומי הפעילות והרמות התחתונות יתארו את הנושאים.

6. מדיניות ניהול המידע בעץ התיוק :

פעולה של תכנון או הקמה של עץ תיוק, מחייבת את היחידה לקבוע מדיניות ארגונית בנושא. זהו המפתח להצלחת המהלך.

- תכנון: מיפוי הרכיבים בעץ התיוק יעשה עפ"י אחת השיטות באופן שיאפשר להפחית את כמות השינויים בתכנים לאורך הזמן. לכן מומלץ לא לארגן את העץ עפ"י מבנה ארגוני שנוטה להשתנות לאורך הזמן.

- לשמור על האחידות והעקביות (סטנדרטיזציה) באופן שיחידה מנהלת ומגדירה הרכיבים בעץ התיוק.

- לשמור על הקשרים הסמנטיים בין הרמות בעץ והתיקים.

- לבצע פעולות אחזור יעילות.

- לשקף את כל הפעילות העסקית ביחידה.

- להגדיר מרחבי העבודה השונים: ציבורי (משותף לכלל העובדים), מחלקתי (משותף לעובדי האגף, חלקה, מדור או צוות) ומרחב אישי לעובד.

אם המשרד מרשה לנהל מרחב פרטי (לצורכי העובד), המלצת ארכיון המדינה היא לצמצם אותו למינימום, כדי למנוע תיוק פרטי של חומרים ארגוניים, וכדי לשמור על הזיכרון הארגוני. ארכיון המדינה ממליץ למשרד לשתף את נציגיו ו/או את מנהל הרשומות בתהליך המיפוי.

7. נהלים, הנחיות וקביעת תחומי אחריות :

הנהלת המשרד תגדיר נהלים והנחיות לכל הגורמים המעורבים בניהול עץ התיוק על בסיס האסטרטגיה הארגונית בתחום ניהול המסמכים והפעילויות הנגזרות.

הנהלים וההנחיות אמורים להתייחס ל:

- הגדרת תפקידים ותחומי אחריות בניהול "עץ תיוק" המבטיחים את האיכות, האמינות והשלמות של עץ התיוק. המלצת הארכיון היא למנות אחראי מקצועי לתחזוקת עץ התיוק ולא לתת לכל עובד אפשרות להוסיף, לעדכן למחוק מידע מהעץ. זאת במטרה למנוע מצב של כפילויות, רמות מיותרות בעץ, מתן שמות לא משמעותיים ועוד.
- הנחיות כיצד לתיק את הרשומות / מסמכים על פי עץ התיוק.

ארכיון המדינה

8. הדרכה והטמעה :

הגדרת תכנית הדרכה והטמעה בארגון. חיוני לחזור ולהסביר, ולהטמיע את חשיבות הבנייה והתחזוקה הנכונות של עץ התיוק והתיוק הנכון/הנכון על פיו. דוגמה לעץ תיוק:

נושא אב: (רמה 1)	תת נושא : (רמה 2)	(רמה 3)
מוסדות חינוך		
	בתי ספר יסודיים	
		תיכוני ממלכתי
נושאי חינוך		
	מתמטיקה	
	היסטוריה	
		כללית
	מדעים	

וכו'

ארכיון המדינה

נספח ב': הנחיות לניהול מסמכים

הנחיות לניהול מסמכים - נוהל לעובד

ארגון התיקים, מפתח התיק (עץ התיק)

- על שמות התיקים להיות ברורים להבנה ומהותיים. אין לכלול תיקים כגון: "שונות", "שוטף" "כללי".
- הגדרת שמות התיקים בעץ התיק בכל יחידה ארגונית תיעשה ע"י גורם אחראי אחד (שיקבע ע"י הארגון) שיהיה בעל הרשאה מתאימה, הבקיא בפעילות היחידה.

יצירה וארגון המסמכים, סידורם ואחזקתם

- בתיקי המערכת יישמרו המסמכים הארגוניים בלבד.
- מסמכים שייצרו מתוך המערכת ויקבלו זיהוי חד ערכי.
- יצירת מסמכים חדשים במערכת תיעשה על ידי שימוש בתבניות מובנות הקיימות במערכת. כל תבנית תכיל מספר מזהה ייחודי למסמך, שהמערכת יוצרת.
- שדה "הנדון" במסמך צריך להיות מנוסח באופן שיגדיר בצורה בהירה את מהות המסמך, לרבות זה המתייחס לדוא"ל.
- כל מסמך כולל ממסך סרוק ודוא"ל יישמר בתיק הרלוונטי בעץ התיק.

טיפול בדואר נכנס, דואר יוצא

- כל הודעת דואר בעלת חשיבות ארגונית (הרלוונטית לעבודת היחידה) תתיק בעץ התיק במערכת.
- שדה "הנדון" בדוא"ל נשלח צריך להיות מנוסח באופן שיגדיר בצורה בהירה את מהות הדוא"ל, כמסמך ארגוני.
- חומר אישי יופרד בתיקו ובארגונו מחומר רשמי, ארגוני.

ארכיון המדינה

נספח ג': הנחיות עבודה בדוא"ל

הנחיות לעבודה בדואר אלקטרוני ממשלתי - נוהל לעובד

הדואר האלקטרוני הוא כלי להעברת מידע ארגוני אשר מסייע בקבלת החלטות מקצועיות. הודעות הדואר האלקטרוני נחשבות למסמכי עבודה, וככאלה צריכות להתנהל כשאר המסמכים המקצועיים.

כלומר, הודעות דואר אלקטרוני שנשלחו או התקבלו במהלך פעילות ארגונית הן רשומות ממלכתיות השייכות למדינה ולפיכך חייבות להישמר בהתאם לחוק, לתקנות ולנהלים (תקנות הארכיונים בדבר ביעור חומר ארכיוני במוסדות המדינה וברשויות המקומיות; והנחיות בדבר החזקת חומר ארכיוני).

הנחיות לניהול הודעות דוא"ל:

1. ככל המסמכים המקצועיים, יתויקו הודעות הדוא"ל בספריות נושאיות במערכת הארגונית הממוחשבת לניהול מסמכים (כדוגמת סע"ר). במקרה שלארגון עדיין אין מערכת ממוחשבת לניהול מסמכים יתויקו הודעות הדוא"ל בספריות נושאיות שיפתח כל עובד ב outlook.
2. על עובד המדינה לנהל את הדוא"ל הארגוני שלו בתיבת הדואר הארגונית ולא בזו הפרטית.
3. על עובד המדינה ליצור הפרדה ברורה בין דוא"ל פרטי לדוא"ל ארגוני. העובד יפתח ב outlook ספרייה שתוגדר "אישית" או "פרטית" ובה ישמור את כל הודעות הדואר הפרטיות שלו במידה שישנן. מטרת הנחיה זו לשמור על צנעתו ופרטיותו של העובד ועל כן יש להקפיד בה הקפדה יתרה.
4. דואר שאינו מקצועי ואינו פרטי כדוגמת פרסומות, דואר שמוגדר spam, דואר שאינו משמש לעבודה המקצועית – לא ליידוע ולא להמשך פעולה – יימחק ולא יישמר.
5. בתום תקופה שתוגדר על-ידי ארכיון המדינה יועברו תיקיות הדוא"ל המקצועיות להפקדה לצמיתות בארכיון המדינה.
6. התיקיה האישית/פרטית לא תועבר לארכיון ולא ייעשה בה שימוש או צפייה על-ידי מי שאינו העובד עצמו.

נספח ד': תקנות העדות

תקנות העדות:

- על מוסדות המדינה מוטלת האחריות לסריקת המסמכים. על הסריקה להתבצע באופן שיבטיח את שלמותם והתאמתם למקור, כך שבהעתק הסרוק יופיעו כל הסימנים שהופיעו במסמך הנסרק.
  - 1 הסורק אישר שהמסמך נסרק מהמקור בשלמותו ונלווה לקובץ המחשב מידע המציין שהוא תוצר של סריקה ממוחשבת.
  - 2 ננקטו אמצעים סבירים כדי להבטיח את שמירת קובץ המחשב בצורה הנאמנה למקור.
  - 3 ננקטו באופן סדיר אמצעי הגנה סבירים מפני חדירה לקובץ המחשב ומפני שיבוש בעבודת המחשב העלולים לפגום בנאמנות קובץ המחשב למקור.
  - 4 אם חל מעבר מטכנולוגיה לטכנולוגיה, ננקטו אמצעים סבירים כדי להבטיח את נאמנות קובץ המחשב למקור.
  - 5 תועדו הפעולות המפורטות בפסקאות (1) עד (4).
  - 6 אם מוגש פלט של קובץ מחשב, הוא הופק כתוצאה מתהליך סריקה ממוחשבת הממלא אחרי התנאים בפסקאות (1) עד (5), והוכח הקשר בין אותו פלט לבין קובץ המחשב.
- ההנחיות לעיל מתייחסות לכל שלבי ביצוע הסריקה, ומחייבות את כל מוסדות המדינה בהתאם למפורט.

נספח ידי

The Guide to Freedom of Information

This does not prevent you voluntarily giving information to certain people outside the provisions of the Act.

Are we covered by the Freedom of Information Act?

The Act only covers public authorities. [Schedule 1](#) of the Act contains a list of the bodies that are classed as public authorities in this context. Some of these bodies are listed by name, such as the Health and Safety Executive or the National Gallery. Others are listed by type, for example government departments, parish councils, or maintained schools. Executive agencies are classed as part of their parent government department; for example, the DVLA is covered by the Act because it is part of the Department for Transport. However, arm's-length bodies are not considered part of the department sponsoring them, and they are listed individually in Part VI of Schedule 1.

Section 5 of the Act gives the Secretary of State the power to designate further bodies as public authorities. If in doubt, you can check the latest position at www.legislation.gov.uk.

Certain bodies are only covered for some of the information they hold, for example:

- GPs, dentists and other health practitioners only have to provide information about their NHS work;
- the BBC, Channel 4 and the Welsh channel S4C (the public service broadcasters) do not have to provide information about journalistic, literary or artistic activities; and
- some bodies that have judicial functions do not have to provide information about these functions.

In addition to the bodies listed in the Act, with effect from 1 September 2013 the definition of a public authority now also covers companies which are wholly owned:

- by the Crown;
- by the wider public sector; or
- by both the Crown and the wider public sector.

These terms are defined in more detail in the amended section 6 of FOIA.

For example, some local authorities have transferred responsibility for services (eg social housing) to a private company (sometimes known as an arm's-length management organisation or ALMO), which is wholly owned by the local authority. This type of company counts as a public authority in its own right and needs to respond to requests for information. Where a company is wholly owned by a number of local authorities it is also now a public authority for the purposes of FOIA.

Individual MPs, assembly members or councillors are not covered by the Act.

For further information, read our more detailed guidance:

Further Reading

[Public authorities under the Freedom of Information Act](#)

For organisations
PDF (246.26K)

When is information covered by the Freedom of Information Act?

The Act covers all recorded information held by a public authority. It is not limited to official documents and it covers, for example, drafts, emails, notes, recordings of telephone conversations and CCTV recordings. Nor is it limited to information you create, so it also covers, for example, letters you receive from members of the public, although there may be a good reason not to release them.

The Act includes some specific requirements to do with datasets. For these purposes, a dataset is collection of factual, raw data that you gather as part of providing services and delivering your functions as a public authority, and that you hold in electronic form. Your duties in relation to datasets are explained elsewhere in this Guide, where they are relevant.

Requests are sometimes made for less obvious sources of recorded information, such as the author and date of drafting, found in the properties of a document (sometimes called meta-data). This information is recorded so is covered by the Act and you must consider it for release in the normal way.

Similarly, you should treat requests for recorded information about the handling of previous freedom of information requests (meta-requests) no differently from any other request for recorded information.

The Act does not cover information that is in someone's head. If a member of the public asks for information, you only have to provide information you already have in recorded form. You do not have to create new information or find the answer to a question from staff who may happen to know it.

The Act covers information that is held on behalf of a public authority even if it is not held on the authority's premises. For example, you may keep certain records in off-site storage, or you may send out certain types of work to be processed by a contractor. Similarly, although individual councillors are not public authorities in their own right, they do sometimes hold information about council business on behalf of their council.

Where you subcontract public services to an external company, that company may then hold information on your behalf, depending on the type of information and your contract with them. Some of the information held by the external company may be covered by the Act if you receive a freedom of information request. The company does not have to answer any requests for information it receives, but it would be good practice for them to forward the requests to you. The same applies where you receive services under a contract, for example, if you consult external solicitors.

The Act does not cover information you hold solely on behalf of another person, body or organisation. This means employees' purely private information is not covered, even if it is on a work computer or email account; nor is information you store solely on behalf of a trade union, or an individual MP or councillor.

For further information, read our more detailed guidance:

Further Reading

[When is information caught by the FOI Act? !\[\]\(7277782321d6f2e42c325d711ac63699_img.jpg\)](#)

For organisations
PDF (51.62K)

[Information held by a public authority for the purposes of the Freedom of Information Act !\[\]\(bbba3fb584be3c0b0a251446b197baf8_img.jpg\)](#)

For organisations
PDF (396.78K)

נספח טו'

FOIA Bulletin Number: 21-01

Subject: Collecting Text Messages Responsive to Freedom of Information Act Requests

1. Purpose. This FOIA Bulletin outlines the methods records custodians may use to collect text messages that are responsive to Freedom of Information Act (FOIA) requests.

2. Effective Date. This policy is effective October 2, 2020.

3. Authorities.

- [Title 5 of the United States Code, Section 552](#)
- [National Archives Bulletin 2015-02, "Guidance on Managing Electronic Messages," issued July 29, 2015](#)
- [Secretary's Order No. 3378, "Improving the Department of the Interior Freedom of Information Act Program," issued January 7, 2020](#)
- [Secretary's Order No. 3371, "The Department of the Interior Freedom of Information Act Program," issued November 20, 2018](#)
- [Office of Information Policy FOIA Update, "'Agency Records' vs. 'Personal Records,'" issued January 1, 1984](#)

4. Coverage. This policy applies to all Department employees and supersedes any conflicting Departmental or bureau/office policies or procedures. Bureaus/offices may issue implementing procedures consistent with this policy after receiving written approval from the Departmental FOIA Office (DFO).

5. Policy. Text messages (including the contextual information such as the sender, recipient, date, and time) that are sent or received by Department employees with government-issued or personally-owned devices must be collected and processed for potential release under the FOIA if they pertain to agency business and are responsive to a pending FOIA request. The protocol for retention of text messages generally is addressed in the Office of the Chief Information Officer's "Guidance for Managing Text Messages under the Federal Records Act" ([see Attachment](#)). Record custodians (or their designees) may choose from the methods of collection and transmission outlined below, subject to any requirements or limitations prescribed by their bureau/office information technology (IT) office:

A. Screenshots

When utilizing the screenshot approach, the record custodian identifies the text messages that are responsive to the FOIA request; takes screenshots of those responsive text messages directly from the mobile device; and transmits the screenshots to the responsible FOIA office for processing, for example through email from the device itself.

B. Full Data Back-Up

When utilizing the full data back-up approach, the record custodian coordinates with their bureau/office IT office to physically collect the relevant mobile device. The IT office performs a

full data back-up, isolates all text message files, converts them to a portable document format (PDF), and provides the PDF of the messages to the responsible FOIA office for processing.

C. Print-to-File

Print-to-File means printing physical copies of only the relevant text messages. Record custodians may coordinate with their bureau/office IT office to transfer copies of the text messages on their mobile device to a computer; identify the text messages that are responsive to the FOIA request; print the messages to paper; and transmit them to the responsible FOIA office for processing, either in hard copy, or after scanning to an electronic format. The print-to-file approach may also be accomplished via an application on the custodians' mobile device, provided any such application has been approved in advance by the Department's Chief Information and Security Officer.

6. Responsibilities. Record custodians are responsible for collecting text messages in response to search requests from their FOIA offices by coordinating, as necessary, with the FOIA office and bureau/office IT office to implement the appropriate method of collection.

7. Distribution. This policy will be distributed to all FOIA personnel upon issuance. Bureau FOIA Officers are responsible for distributing it to all FOIA personnel new to the Department as part of their orientation materials. This policy will also be made available to all FOIA personnel on the Department's FOIA website accessible at <https://www.doi.gov/foia/news/guidance/>, which provides additional FOIA resources.

8. Rights and Benefits. This policy is not intended to, and does not, create any right or benefit, substantive or procedural, enforceable at law or equity by a party against the United States, its departments, agencies, instrumentalities or entities, its officers or FOIA personnel, or any other person.

Guidance for Managing Text Messages under the Federal Records Act

Text message created or received in the course of agency business may be Federal records and if so, agencies must manage them in accordance with Federal records management laws, regulations, and policies. The Frequently Asked Questions (FAQs) below provide general guidance for managing your text messages. Please consult with your [Bureau Records Officer](#) on specific questions and Federal record retention guidelines for your bureau.

FAQs

Q1. Can I conduct government business using text messages on a mobile device?

A. Yes. However, unlike emails, it is important to note that text messages are not automatically archived. Accordingly, as employees, we are responsible for retaining and archiving text messages and conversations that are evidence of the conducting of government business pursuant to the requirements of the Federal Records Act (44 USC § 3301). Therefore, it is recommended that text messaging be used only for brief notifications or non-substantive communications. When engaging in more comprehensive and substantive communications it is STRONGLY recommended that employees rely on email since all email sent and received from DOI.GOV email addresses is automatically archived, ensuring both retention and accessibility to meet the Department's legal and operational requirements.

Q2. Do I have to retain text messages that are Federal records?

A. Yes. Text messages, like anything else that meets the definition of a Federal Record, need to be retained according to an approved records schedule. Most text messages that meet this definition are likely to be classified as transitory records, which have limited retention periods. For additional information regarding Transitory Records, see Q3 below.

Federal Records (44 USC § 3301) are defined as follows:

(A) includes all recorded information, regardless of form or characteristics, made or received by a Federal agency under Federal law or in connection with the transaction of public business and preserved or appropriate for preservation by that agency or its legitimate successor as evidence of the organization, functions, policies, decisions, procedures, operations, or other activities of the United States Government or because of the informational value of data in them; and

(B) does not include—

(i) library and museum material made or acquired and preserved solely for reference or exhibition purposes; or

(ii) duplicate copies of records preserved only for convenience.

Recorded Information: includes all traditional forms of records, regardless of physical form or characteristics, including information created, manipulated, communicated, or stored in digital or electronic form.

Q3. Can I remove any text messages or conversations from my mobile devices?

- A. Yes, you may remove text messages and conversations that are not federal records or are federal records that are authorized for disposition, unless they are subject to an independent preservation obligation (such as a litigation hold or an active unfulfilled FOIA request). If an independent preservation obligation applies, then the message should be retained, regardless of its status as a federal record, until the preservation obligation no longer applies.

Under the Federal Records Act, personal messages that do not deal with the transaction of government business can be deleted. In addition, text messages that constitute transitory or intermediary records can also be deleted if you are confident the information in the text messages is no longer required. If you are unsure, consult your [Bureau Records Officer](#) before deleting.

Transitory Records: Records required to be preserved only for a short time (generally less than 180 days) and that are not required to meet legal or fiscal obligations, or to initiate, sustain, evaluate, or provide evidence of decision-making, which may be dispositioned when no longer needed for business use. Transitory Records include, but are not limited to:

- messages coordinating schedules, appointments, and events
- transmittal documents such as e-mail, letters, cover memos, and facsimile cover sheets that do not provide evidence of approval, concurrence, or decision-making, or include substantive comments
- received copies of circulated internal information such as agency instructions, notifications, circulars, newsletters, and email blasts to employees
- messages received from agency distribution lists or listservs
- “to-do” or task lists and assignments

Intermediary Records: Records of an intermediary nature, meaning that they are created or used in the process of creating a subsequent record. To qualify as an

intermediary record, the record must also not be required to meet legal or fiscal obligations, or to initiate, sustain, evaluate, or provide evidence of decision-making.

Records include:

- non-substantive working files: collected and created materials not coordinated or disseminated outside the unit of origin that do not contain information documenting significant policy development, action, or decision making. These working papers do not result directly in a final product or an approved finished report. Included are such materials as rough notes and calculations and preliminary drafts produced solely for proof reading or internal discussion, reference, or consultation, and associated transmittals, notes, reference, and background materials.
- audio and video recordings of meetings that have been fully transcribed or that were created explicitly for the purpose of creating detailed meeting minutes (once the minutes are created)
- input or source records, which agencies create in the routine process of creating, maintaining, updating, or using electronic information systems and which have no value beyond the input or output transaction: hardcopy input source documents where all information on the document is incorporated in an electronic system
- ad hoc reports, including queries on electronic systems, whether used for one-time reference or to create a subsequent report
- data files output from electronic systems, created for the purpose of information sharing or reference

Q4. Do I only have to produce those items that qualify as Federal Records for FOIA and/other information or document requests?

A. No. Under the FOIA you must produce any "agency records" that are responsive to the request, regardless of whether they are officially considered a Federal record or not and regardless of whether they could have been dispositioned. Courts generally consider recorded information to be an agency record if it is (1) either created or obtained by an agency, and (2) under agency control at the time of the FOIA request.

The legal basis for other valid requests for information or documents, such as in the discovery process in litigation, Congressional oversight, or OIG investigations, similarly do not rely on the Federal Records Act to define the scope of what may be requested or must be produced.

Please consult your FOIA Officer, the Office of the Solicitor, or the Office of Congressional and Legislative Affairs for additional information regarding any specific requests.

Q5. What messaging applications are approved for use on my Government issued mobile device?

Currently only the native IOS or Android messaging applications that come factory installed on your device, and messaging applications like Microsoft Outlook and Teams mobile applications which are deployed in conjunction with the implementation of Office 365, are authorized for use within DOI. No other messaging applications, such as "Snapchat" or "WhatsApp," are authorized for use on a DOI-issued mobile device.

Q6. Can I send government business related messages and other information using my personal mobile device?

- A. It is STRONGLY recommended to avoid doing any government related business on your personal computer or personal mobile devices. This is not only a Federal record keeping best practice but can also help prevent discovery being performed on personal devices in the event an action goes to litigation. Rare exceptions can be made as necessary for continuity of operations or other emergency needs. Any business conducted on a personal device must be forwarded back to government account as indicated in [OCIO Directive 2015-003: Notice of Disclosure Requirements for Official Business Conducted Using Non-Official Electronic Messaging Accounts](#)

נספח טז'

Search...

🏠 > Freedom of information > Your freedom of information rights >
Request an official document held by a minister

Request an official document held by a minister

Freedom of information

Your freedom of information rights

On this page

Can I access a minister's documents?

What is an official document of a minister?

We use cookies to analyse traffic and to improve your browsing experience on our website. To find out more, read our [privacy policy](#).

Close

What happens if there is a new minister?

What are my review rights and how does a review work?

Related pages

Last updated: 7 August 2024

Can I access a minister's documents?

Yes. The Freedom of Information Act 1982 (FOI Act) gives every person a legally enforceable right to access an 'official document of a minister', unless the document is exempt from disclosure.

The term '[document](#)' is broadly defined in the FOI Act and includes, but is not limited to, a piece of paper or other material on which there is writing, maps, drawings, photographs, sound recordings, films, video footage, messages on mobile devices and messaging applications, microfilm, and information stored on computer tapes, disks, DVDs and portable hard drives.

Under the FOI Act you can only ask for a document that exists at the time you make your FOI request. You can't ask for a document created after your request is made.

What is an official document of a minister?

An official document of a minister is a document in a minister's possession that relates to the affairs of an agency. 'Possession' can include a document held in the minister's office or a document that a minister is entitled to hold. A document may be an official document of a minister even if it is on a personal device.

'Relates to the affairs of an agency' is a broad term meaning that the document must relate to matters within the minister's portfolio responsibilities or the activities of an agency.

We use cookies to analyse traffic and to improve your browsing experience on our website. To find out more, read our [privacy policy](#).

What is not an official document of the minister?

Under the FOI Act, you cannot access documents held by a minister that do not relate to the affairs of an agency, such as:

- personal documents of a minister or the minister's staff
- documents of a party political nature
- documents held in a minister's capacity as a local member of parliament which do not deal with the minister's portfolio responsibilities.

The content of a document and the context in which it is created or held will be important in determining whether it is an official document of a minister.

Will the minister process my FOI request?

Ministers are independent of their portfolio department for the purposes of the FOI Act and they (or their staff) are responsible for processing FOI requests made to them.

However, sometimes the relevant department will provide assistance in processing FOI requests made to a minister. For example, they may search for documents if they share resources (for example, resources for storing ministerial correspondence).

There may be some cross-over between official documents held by a minister and documents held by the department. Sometimes, FOI requests made to a minister can be transferred to the department if the subject matter of the documents is more closely connected to the department's functions.

The FOI Act requires a minister to adopt a reasonable approach in interpreting your request. If your request is for official documents of a minister, the minister must take 'all reasonable steps' to find the official documents you have asked for. After taking all reasonable steps, if the minister is satisfied that the documents do not exist, they can refuse your FOI request.

Where there is a change of minister, obligations under the FOI Act continue. Although outgoing ministers will either transfer or destroy different categories of documents when ceasing office, agencies and ministers should take all reasonable steps to preserve the rights of access provided in the FOI Act. This includes continuing to process FOI requests on hand, preserving documents requested prior to the change of minister, and preserving an FOI applicant's review rights.

A document does not cease to be an 'official document of a minister' if the new minister does not have possession of the document. The status of the document as an 'official document of a minister' is to be decided by the facts and circumstances that existed at the time the FOI request was received.

What are my review rights and how does a review work?

You can ask the Information Commissioner to review a minister's decision if you disagree with the decision made in response to your FOI request. You cannot seek internal review of a minister's decision.

Find more information about [Information Commissioner reviews \(IC review\)](#).

If a minister is a party to an IC review and there is a change of minister during the course of the review, the new minister becomes the respondent.

Further, because an FOI decision to refuse access to a document is subject to review (and as a result, the decision may be set aside or varied) there is an obligation on ministers to preserve both the documents and the FOI applicant's review rights. In circumstances where the agency undertakes FOI functions on behalf of a minister and there is a change of minister those obligations also apply.

Related pages

[On accessing information under freedom of information](#)

We use cookies to analyse traffic and to improve your browsing experience on our website. To find out more, read our [privacy policy](#).

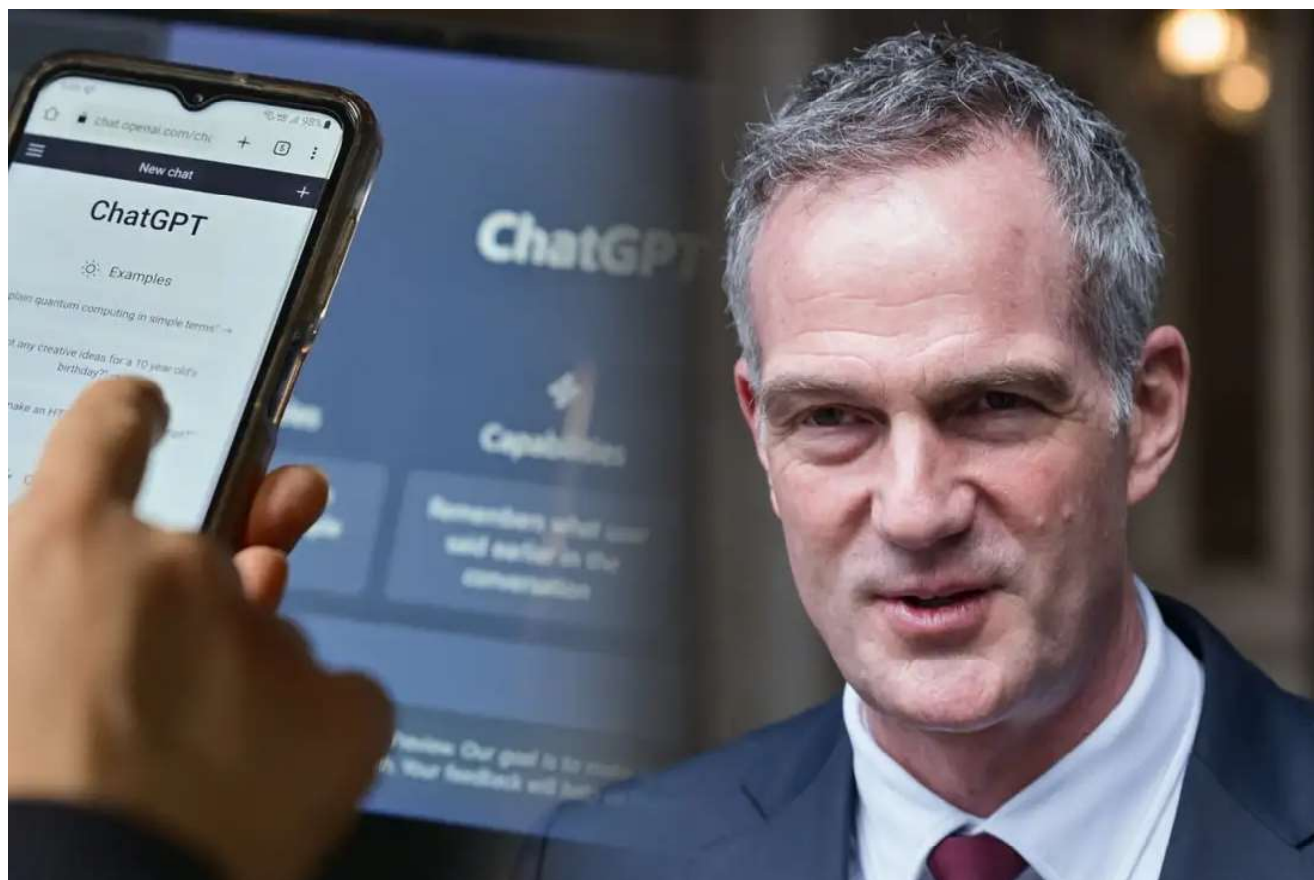
נספח יח'

Revealed: How the UK tech secretary uses ChatGPT for policy advice

New Scientist has used freedom of information laws to obtain the ChatGPT records of Peter Kyle, the UK's technology secretary, in what is believed to be a world-first use of such legislation

By [Chris Stokel-Walker](#)

📅 13 March 2025

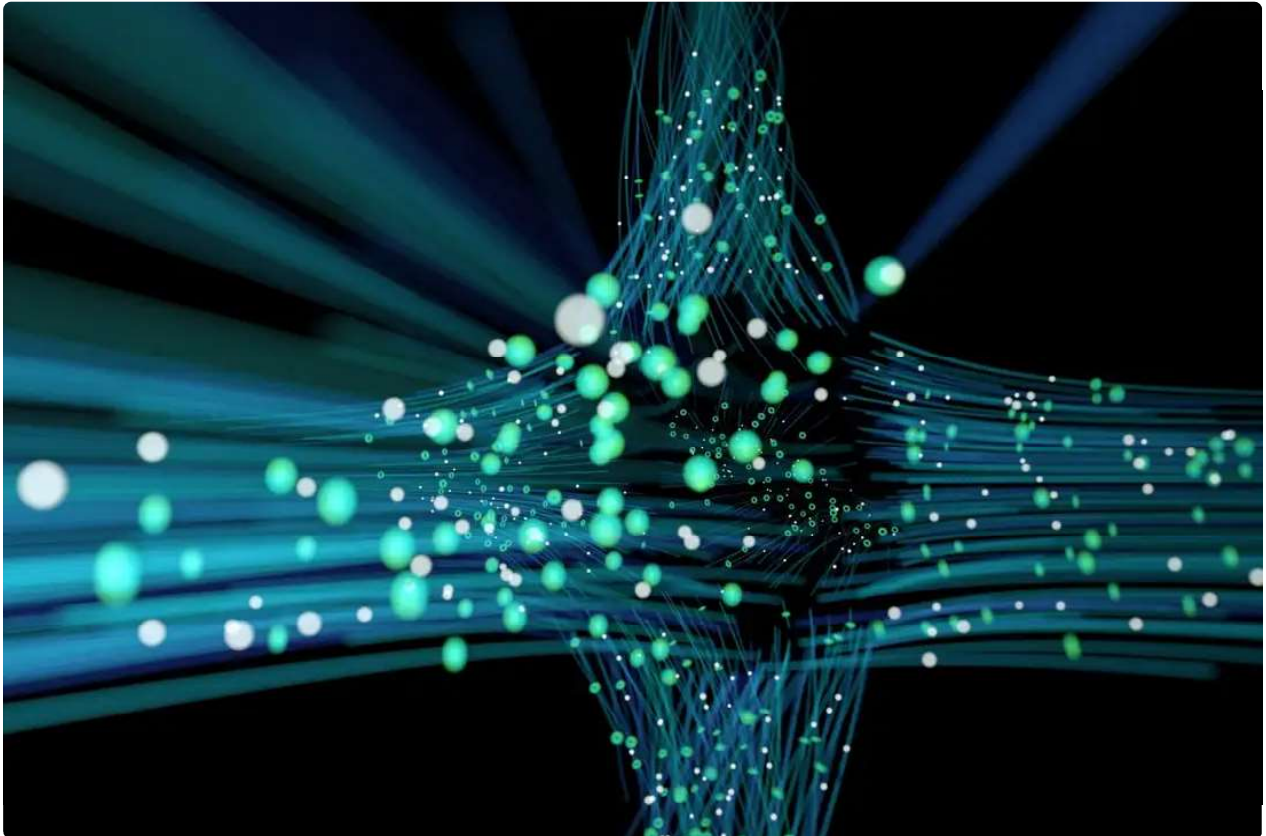
▲ Peter Kyle, the UK's secretary of state for science, innovation and technology, has said he uses ChatGPT to understand difficult concepts

Ju Jae-young/Wiktor Szymanowicz/Shutterstock

The UK's technology secretary, Peter Kyle, has asked ChatGPT for advice on why the adoption of artificial intelligence is so slow in the UK business community – and which podcasts he should appear on.

This week, Prime Minister Keir Starmer said that the UK government should be making far more use of AI in an effort to increase efficiency. “No person’s substantive time should be spent on a task where digital or AI can do it better, quicker and to the

Now, *New Scientist* has obtained records of Kyle's ChatGPT use under the Freedom of Information (FOI) Act, in what is believed to be a world-first test of whether chatbot interactions are subject to such laws.

How this moment for AI will change society forever (and how it won't)

There is no doubt that the latest advances in artificial intelligence from OpenAI, Google, Baidu and others are more impressive than what came before, but are we in just another bubble of AI hype?

 </article/mg25834352-800-how-this-moment-for-ai-will-change-society-forever-and-how-it-wont/>

These records show that Kyle asked ChatGPT to explain why the UK's small and medium business (SMB) community has been so slow to adopt AI. ChatGPT returned a 10-point list of problems hindering adoption, including sections on "Limited Awareness and Understanding", "Regulatory and Ethical Concerns" and "Lack of Government or Institutional Support".

The chatbot advised Kyle: "While the UK government has launched initiatives to encourage AI adoption, many SMBs are unaware of these programs or find them

significant hurdle. SMBs may worry about legal and ethical issues associated with using AI.”

“As the Cabinet Minister responsible for AI, the Secretary of State does make use of this technology. This does not substitute comprehensive advice he routinely receives from officials,” says a spokesperson for the Department for Science, Innovation and Technology (DSIT), which Kyle leads. “The Government is using AI as a labour-saving tool – supported by clear guidance on how to quickly and safely make use of the technology.”

Kyle also used the chatbot to canvas ideas for media appearances, asking: “I’m Secretary of State for science, innovation and technology in the United Kingdom. What would be the best podcasts for me to appear on to reach a wide audience that’s appropriate for my ministerial responsibilities?” ChatGPT suggested *The Infinite Monkey Cage* and *The Naked Scientists*, based on their number of listeners.

As well as seeking this advice, Kyle asked ChatGPT to define various terms relevant to his department: antimatter, quantum and digital inclusion. Two experts *New Scientist* spoke to said they were surprised by the quality of the responses when it came to ChatGPT’s definitions of quantum. “This is surprisingly good, in my opinion,” says [Peter Knight](https://profiles.imperial.ac.uk/p.knight) <https://profiles.imperial.ac.uk/p.knight> at Imperial College London. “I think it’s not bad at all,” says [Cristian Bonato](https://researchportal.hw.ac.uk/en/persons/cristian-bonato) <https://researchportal.hw.ac.uk/en/persons/cristian-bonato> at Heriot-Watt University in Edinburgh, UK.

New Scientist made the request for Kyle’s data following his recent [interview with PoliticsHome](https://www.politicshome.com/news/article/tech-secretary-says-take-flack-ai-expansion-goes-wrong) <https://www.politicshome.com/news/article/tech-secretary-says-take-flack-ai-expansion-goes-wrong>, in which the politician was described as “often” using ChatGPT. He said that he used it “to try and understand the broader context where an innovation came from, the people who developed it, the organisations behind them” and that “ChatGPT is fantastically good, and where there are things that you really struggle to understand in depth, ChatGPT can be a very good tutor for it”.

DSIT initially refused *New Scientist*’s FOI request, stating: “Peter Kyle’s ChatGPT history includes prompts and responses made in both a personal capacity, and in an official capacity”. A refined request, for only the prompts and responses made in an official capacity, was granted.

would have thought they'd be keen to avoid a precedent.”

This, in turn, poses questions for governments with similar FOI laws, such as the US. For example, is ChatGPT more like an email or WhatsApp conversation – both of which have historically been covered by FOI based on past precedent – or the results of a search engine query, which traditionally have been easier for organisations to reject? Experts disagree on the answer.

“In principle, provided they could be extracted from the department’s systems, a minister’s Google search history would also be covered,” says Jon Baines at UK law firm Mishcon de Reya.

“Personally, I wouldn’t see ChatGPT as being the same as a Google search,” says [John Slater](#) <https://x.com/amateurFOI>, an FOI expert. That is because Google searches don’t create new information, he says. “ChatGPT, on the other hand, does ‘create’ something based on the input from the user.”

With this uncertainty, politicians might want to avoid using privately developed commercial AI tools like ChatGPT, says Turner. “It’s a real can of worms,” he says. “To cover their own backs, politicians should definitely use public tools, provided by their own departments, as if the public might end up being the audience.”

נספח יט'

Department of Enterprise, Trade and Employment Freedom of Information Log: 2023

Reference Number	Date Received	Requester	Request Details	Decision Date	Decision
3 FOI-0001-2023	03/01/2023	Business/Interest Group	<p>Copy of the following documentation held by the Department of Enterprise, Trade and Employment (“Department”) and created between 01/12/2021 and 03/05/2022;</p> <ol style="list-style-type: none"> All communications between DETE officials/employees and executives/representatives of AerCap Ireland Limited, relating to potential, and actual, restrictive measures/sanctions to be imposed on Russia further to Russia’s aggressive actions towards, and later invasion of, Ukraine; All communications between DETE officials/employees and executives/representatives of the Irish Aviation Authority, relating to potential, and actual, restrictive measures/sanctions to be imposed on Russia further to Russia’s aggressive actions towards, and later invasion of, Ukraine; All communications between DETE officials/employees and executives/representatives of the Irish Aviation Working Group, relating to potential, and actual, restrictive measures/sanctions to be imposed on Russia further to Russia’s aggressive actions towards, and later invasion of, Ukraine; All communications between DETE officials/employees and executives/representatives of the Irish Business and General Aviation Association relating to potential, and actual, restrictive measures/sanctions to be imposed on Russia further to Russia’s aggressive actions towards, and later invasion of, Ukraine; 	03/02/2023	Access Part-Granted Sections: 28, 29, 33, 35, 36 and 37

Department of Enterprise, Trade and Employment Freedom of Information Log: 2023

3 Reference Number	Date Received	Requester	Request Details	Decision Date	Decision
			<p>5. All communications between DETE officials/employees and executives/representatives of the Department of Transport, relating to potential, and actual, restrictive measures/sanctions to be imposed on Russia further to Russia's aggressive actions towards, and later invasion of, Ukraine impacting the aircraft leasing industry in Ireland;</p> <p>6. All communications between DETE officials/employees and executives/representatives of the Department of Foreign Affairs relating to potential, and actual, restrictive measures/sanctions to be imposed on Russia further to Russia's aggressive actions towards, and later invasion of, Ukraine) impacting the aircraft leasing industry in Ireland;</p> <p>7. All communications between DETE officials/employees and executives/representatives of the Department of an Taoiseach relating to potential, and actual, restrictive measures/sanctions to be imposed on Russia further to Russia's aggressive actions towards, and later invasion of, Ukraine;</p> <p>8. All documentation created by DETE relating to potential, and actual, restrictive measures/sanctions to be imposed on Russia further to Russia's aggressive actions towards, and later invasion of, Ukraine specifically in relation to their relevance to/impact on the aircraft leasing industry in Ireland.</p> <p>Documentation includes, but is not limited to written reproductions of all records in electronic, photographic, computerised, audio-visual or any other format.</p>		

Department of Enterprise, Trade and Employment Freedom of Information Log: 2023

3 Reference Number	Date Received	Requester	Request Details	Decision Date	Decision
FOI-0002-2023	04/01/2023	Member of the Public	<p>This request is made pursuant to sections 11 and 12 of the Freedom of Information Act 2014.</p> <p>Under the FOI act I'm looking for the following: Internal and external communications (email, texts, Whatsapp) that discuss Altada and Allan Beechinor. From dates: August 10th 2022 to January 3rd 2023.</p>	01/02/2023	Access Part-Granted Sections: 35, 36 and 37
FOI-0006-2023	10/01/2023	Journalist	<p>Under the FOI Act 2014, I am seeking the following:</p> <ul style="list-style-type: none"> Any emails, notes, memos, briefings and/or records in relation to a meeting between Minister English, Senator Byrne and the Kavanagh brothers on 9 November, 2022. 	31/01/2023	Access Part-Granted Sections: 36 and 37
FOI-0007-2023	10/01/2023	Journalist	<p>Under the FOI Act 2014, I am seeking the following:</p> <ul style="list-style-type: none"> Any emails, notes, memos, briefings and/or records in relation to a meeting between Minister English and Musgraves on 15 November, 2022. 	02/02/2023	Access Part-Granted Sections: 35, 36 and 37
FOI-0019-2023	23/01/2023	Journalist	<p>I wish to make a request for records held by the Department of Enterprise, Trade and Employment under the Freedom of Information Act. The records are:</p> <p><i>Emails sent by Deliveroo to the department in relation to the EU platform work directive, outlined on the lobbying register.</i> https://www.lobbying.ie/return/90994/deliveroo-rooffoods-ltd</p>	31/01/2023	Access Granted
FOI-0005-2023	09/01/2023	Journalist	<p>Under the Freedom of Information Act, I am requesting all documents (including external and internal correspondence, meeting notes, briefing notes, WhatsApp messages etc) in respect of contacts between aviation lessors, IBEC/Aircraft Leasing Ireland or the Aviation Working Group and the Minister/Department of</p>	07/02/2023	Access Part-Granted Sections: 36 and 37

Department of Enterprise, Trade and Employment Freedom of Information Log: 2023

3 Reference Number	Date Received	Requester	Request Details	Decision Date	Decision
FOI-0009-2023	17/01/2023	Journalist	<p>Enterprise, Trade and Employment in respect of Russian sanctions on dates from February 24 to December 31, 2022.</p> <p>Section 11 (access to records) of the Freedom of Information Act 2014, I request access to records, which are: Non-Personal</p> <ol style="list-style-type: none"> All correspondence, including emails, texts and WhatsApp or other messages on messaging apps, (sent and received) between former Minister of State Damien English and other Department of Enterprise staff, advisors, the press office, or staff/advisors in other departments, in relation to his property interests/planning applications, between 1st December 2022 and 12th January 2023. All correspondence between staff of the Department of Enterprise's Press Office and Ministerial Advisors, in relation to former Minister of State Damien English's property interests/planning applications, between 1st December 2022 and 12th January 2023. 	15/02/2023	Access Part-Granted Section: 37
FOI-0012-2023	16/01/2023	Member of the Public	<p>Can you please provide me with a list of the names of the Irish delegates attending the WEF conference in Davos, Switzerland, the companies that they represent,</p> <p>What members of the Government will be in attendance, how are they getting there and who is paying for it.</p>	14/02/2023	Refused Section: 15
FOI-0013-2023	16/01/2023	Business/Interest Group	<p>This is an FOI request for all records held by the Department relating to the sale by IDA of Folio 27073F, County Cork, being a site at Drombrow, near Bantry. The date range of the records if from 1 January 2021 to date.</p> <p>The request includes, without limitation, any briefing materials prepared for or provided to the Minister for Enterprise or any Minister of State at the Department in relation to the grant or</p>	13/02/2023	Access Part-Granted Section: 37

Department of Enterprise, Trade and Employment Freedom of Information Log: 2023

3 Reference Number	Date Received	Requester	Request Details	Decision Date	Decision
FOI-0014-2023	17/01/2023	Journalist	<p>refusal of consent to the sale pursuant to section 3(4) of the Industrial Development Act 1995.</p> <p>Under the FOI Act 2014, I am seeking the following:</p> <ul style="list-style-type: none"> Any emails, notes, memos, briefings and/or records in relation to a meeting held between Tanaiste Leo Varadkar and Sky's CEO Dana Strong and Irish CEO JD Buckley. The meeting took place between September 1 and December 31, according to Sky Ireland (1 Sep, 2022 to 31 Dec, 2022), Public policy or programme - Lobbying.ie 	17/02/2023	Access Part-Granted Section: 37
FOI-0008-2023	25/01/2023	Journalist	<p><i>All correspondence to and from the Department pertaining to layoffs by tech and software giants in Ireland including Google, Facebook, Meta, Twitter, Dell in 2022 and so far in 2023.</i></p> <p><i>All correspondence to the Department about potential job losses in 2023 from all tech giants operating in Ireland.</i></p>	23/02/2023	Access Part-Granted Sections: 35, 36 and 37
FOI-0017-2023	24/01/2023	Journalist	<p>I request under the Freedom of Information Act the following records held by the Department of Enterprise:</p> <p>All briefing notes between the Department/it's ministers and the IDA in relation to job losses in the tech sector from November 10, 2022 to January 19, 2023.</p>	22/02/2023	Access Granted
FOI-0018-2023	19/01/2023	Journalist	<p>Under the FOI Act 2014, I am seeking the following:</p> <p>copies of all correspondence, whether via email or text message, between Minister Damien English and his special adviser referring or relating to either a/ the minister's register of interests, or b/ a</p>	15/02/2023	Access Part-Granted Section: 37

Department of Enterprise, Trade and Employment Freedom of Information Log: 2023

3 Reference Number	Date Received	Requester	Request Details	Decision Date	Decision
FOI-0020-2023	23/01/2023	Journalist	<p>declaration made by the minister in a planning application to Meath County Council.</p> <p>Searches of <u>any mobile phones, relevant private email addresses and/or messaging services</u> should be considered when processing this request.</p> <p>I request under the Freedom of Information Act the following records held by the Department of Enterprise:</p> <ul style="list-style-type: none"> - All correspondence between DETE and the US Embassy in Ireland and/or US government (including US Trade Ambassador Katherine Tai, US Department of Commerce, US Treasury Department or President Joe Biden) on the US Inflation Reduction Act (IRA) - All submissions made by DETE, including its ministers, to EU-US Trade and Technology Council (TTC), including the EU-US IRA Taskforce, on the IRA - All briefing notes compiled for Ministers Varadkar and Coveney in relation to same <p>The timeframe should cover the period of October 25 and December 25, 2022</p>	20/02/2023	Access Part-Granted Section: 33
FOI-0024-2023	01/02/2023	Journalist	<p>I wish to expand this request to include Minister Richmond.</p> <p>The new phrasing of the request is as follows:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a copy of any requests made by Simon Coveney or members of his personal staff with regard to office accommodation, computer equipment, accessories, appliances, artwork, or any other such changes to their accommodation at department headquarters. A copy of any correspondence referring or relating to the above requests. - a copy of any requests made by Neale Richmond or members of his staff with regard to office accommodation, computer 	20/02/2023	Access Refused Section: 15

Department of Enterprise, Trade and Employment Freedom of Information Log: 2023

3 Reference Number	Date Received	Requester	Request Details	Decision Date	Decision
FOI-0027-2023	01/02/2023	Journalist	<p>equipment, accessories, appliances, artwork, or any other such requests for his accommodation at department headquarters. A copy of any correspondence referring or relating to the above requests</p> <p>In accordance with section 12 of the Freedom of Information Act 2014, I wish to request access to the following records/details: – All correspondence between Leo Varadkar, An Tánaiste, two named Special Advisers and Irish Institutional Property (IIP) (between 1 Sep, 2022 and current date) in connection with the following entry on the Lobbying Register - https://www.lobbying.ie/return/91349/irish-institutional-property/ – Minutes from any meeting between Leo Varadkar, An Tánaiste, Special Advisers and Irish Institutional Property (IIP) (between 1 Sep, 2022 and current date)</p>	03/03/2023	Access Part-Granted Section: 37
FOI-0028-2023	02/02/2023	Member of the Public	<p>I would like to make a request for some documents/ records. The request is being made under the FOI Act. I am looking for any documents/ records surrounding the notification of (or plans for) a collective redundancy to the Minister for Enterprise, Trade and Employment by the following two companies: 1. Paypal Europe Services Limited 2. Sodexo Ireland Limited The date range of any notifications I am looking for are starting from between 01 June 2022 and up to the present day.</p>	03/03/2023	Access Part-Granted Sections: 35, 36 and 37
FOI-0016-2023	18/01/2023	Business/Interest Group	<p>We wish to request, under the FOI Act on behalf of our Client: Connect-Ireland Initiative Limited ("Connect Ireland"), Taxback and the Taxback Group copies (in hard and soft copy format) of the following records ("records" shall be read as including all records falling within the definition of "records" under the FOI Act including all letters, emails, memorandums, typed or handwritten notes of</p>	15/03/2023	Access Part-Granted Sections: 29, 31, 35, 36, 37 and 40

Department of Enterprise, Trade and Employment Freedom of Information Log: 2023

3 Reference Number	Date Received	Requester	Request Details	Decision Date	Decision
			<p>meetings/telephone conversations; minutes of meetings/teleconferences; texts; reports; documents and any correspondence);</p> <p>1. Any and all records (including drafts thereof) generated by or held by DETE ("the Department"), or any employee or agent thereof, including any representations/communications made to DETE, in relation to the Succeed-in-Ireland Initiative between 25 March 2022 and 19 December 2022;</p> <p>2. Any and all records (including drafts thereof) generated by or held by DETE, or any employee or agent thereof, including any representations/communications made to DETE, regarding any report requested by Taoiseach Leo Varadkar in his former capacity as Tánaiste and Minister for Enterprise, Trade and Employment from the Industrial Development Agency (Ireland) (the "IDA") between 1 September 2022 and 19 December 2022 regarding the Succeed-in-Ireland Initiative; and</p> <p>3. Any and all records (including drafts thereof) generated by or held by DETE or any employee or agent thereof, including any representations/communications made to DETE, in relation to the correspondence exchanged between Connect Ireland and Leo Varadkar in his former capacity as Tánaiste and Minister for Enterprise, Trade and Employment and/or the board members of the IDA between 1 September 2022 and 19 December 2022.</p> <p>4. The report prepared by the IDA at the request of DETE detailing the basis for the arbitration between Connect Ireland and the IDA; details of the present status of each of the modules involved in the arbitration process; and any conclusions that have been reached to date as mentioned in DETE's letter to Connect Ireland on 19 December 2022. Please be advised that a blanket application of the confidentiality exemption to the entire report will not be upheld. For the purposes of this FOI request, "person" shall be read as including a body corporate (whether a corporation aggregate or a</p>		

Department of Enterprise, Trade and Employment Freedom of Information Log: 2023

3 Reference Number	Date Received	Requester	Request Details	Decision Date	Decision
FOI-0032-2023	16/02/2023	Business/Interest Group	<p>corporation sole) and an unincorporated body of persons, as well as an individual).</p> <p>If any of the requested records are, to your knowledge, held by one or more other FOI bodies, such as the IDA, we ask that you give a copy of this request to the heads of such bodies under Section 12(3) of the FOI Act.</p> <p>Under the FOI Act 2014 I wish to request a copy of the notification in respect of the collective redundancy issued by Bluechip Financial Consultants on the 24th of November 2021.</p> <p>We require any documentation associated with that notification including an acknowledgement, automated or otherwise.</p>	15/03/2023	Access Refused Sections: 15 and 36
FOI-0033-2023	20/02/2023	Member of the Public	<p>Under the FOI Act 2014, I wish to request a copy of any notifications made to the Minister in respect of collective redundancy issued by Google Ireland or Alphabet in 2023.</p>	15/03/2023	Access Refused Section: 15
FOI-0037-2023	27/02/2023	Journalist	<p>I am writing to request access to records held by your organisation under the Freedom of Information Act, 2014.</p> <p>In accordance with section 12 of the Freedom of Information Act 2014, I wish to request access to the following records/details:</p> <p>Any communications, by letter between Insurance Ireland and the department from June 2022 to the current date.</p> <p>Any internal briefings prepared for the Minister by the Department between September 2022 and the current date on the impact of proposed Right To Be Forgotten Laws.</p>	27/03/2023	Access Granted
FOI-0038-2023	27/02/2023	Journalist	<p>In accordance with the Freedom of Information Act 2014, I request the following records which I believe to be held by the Department:</p>	28/03/2023	Access Part-Granted Section: 29

Department of Enterprise, Trade and Employment Freedom of Information Log: 2023

3 Reference Number	Date Received	Requester	Request Details	Decision Date	Decision
FOI-0040-2023	09/03/2023	Journalist	<p>Correspondence received by Minister Simon Coveney from the Minister for Social Protection concerning a communication from the EU Commission about the addition of COVID-19 to the list of reportable occupational diseases.</p> <p>All following correspondence related to same, and ministerial briefing notes on same.</p> <p>I'd like to request under the FOI Act 2014 access to the following records/documents:</p> <ul style="list-style-type: none"> • All correspondence between AWS, Microsoft or Google and Minister Simon Coveney between January 31 and the present day related to data centres • All correspondence between AWS, Microsoft or Google and officials at the Department of Enterprise above the grade of assistant secretary between January 31 and the present day related to data centres • All correspondence between Cloud Infrastructure Ireland and Minister Simon Coveney between January 31 and the present day related to data centres • All correspondence between Cloud Infrastructure Ireland and officials at the Department of Enterprise above the grade of assistant secretary between January 31 and the present day related to data centres • All records/minutes/briefing notes related to any meetings between officials above the grade of assistant secretary 	06/04/2023	Access Part-Granted Sections: 30 and 37

Department of Enterprise, Trade and Employment Freedom of Information Log: 2023

3 Reference Number	Date Received	Requester	Request Details	Decision Date	Decision
FOI-0041-2023	09/03/2023	Journalist	<p>and Cloud Infrastructure Ireland between January 31 and the present day</p> <ul style="list-style-type: none"> All records/minutes/briefing notes related to any meetings between Minister Simon Coveney and Cloud Infrastructure Ireland between January 31 and the present day 	05/04/2023	Access Part-Granted Section: 37
FOI-0042-2023	09/03/2023	Journalist	<p>I'd like to request under the FOI Act 2014 access to the following records/documents:</p> <ul style="list-style-type: none"> Minutes/briefing notes/records related to a meeting between officials at Dept of Enterprise and TikTok on February 2nd Minutes/briefing notes/records related to a meeting between Minister Simon Coveney and TikTok on March 1st 	06/04/2023	Access Part-Granted Section: 37

Department of Enterprise, Trade and Employment Freedom of Information Log: 2023

3 Reference Number	Date Received	Requester	Request Details	Decision Date	Decision
FOI-0043-2023	10/03/2023	Member of the Public	<p>01/2020: Procedures for Offsetting the Emissions Associated with Official Air Travel.</p> <p>Under the Circular, it is expected that registers contain details of individual flights, associated greenhouse gas emissions, and the monetary value calculated for each flight to be paid into the Climate Action Fund by the Department.</p> <p>I am submitting an FOI request under the Act for records which support and uphold the contention of Minister Simon Coveney, in a Dail reply to Deputy Carol Nolan on 7th March 2023 –</p> <p>ref 11268/23], that the state of 'non binary' exists and records which show that this state of non binary is a real and verifiable reality and that the state of non binary is recognised in the Irish Constitution and in the Gender Recognition Act 2015.</p> <p>I am also seeking records which provide a legal definition of and the authoritative source of that definition for the following terms referred to in the Minister's Dail reply you Deputy Nolan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gender 2. Gender identity 3. Gender expression 	05/04/2023	Access Refused Section: 15

Department of Enterprise, Trade and Employment Freedom of Information Log: 2023

3 Reference Number	Date Received	Requester	Request Details	Decision Date	Decision
FOI-0045-2023	10/03/2023	Journalist	<p>I am also seeking records which clarify if a person's sexual orientation is legally deemed to have changed when a person's sex and gender are legally deemed to have changed under Section 18 of the Gender Recognition Act 2015.</p> <p>REQUEST FOR ACCESS TO INFORMATION Freedom of Information Act 2014</p> <p>1. A breakdown or amount in fees paid to 'Rory's Stories' speaker Rory O'Connor, to provide guest talks to the department in 2022, between 1st August and 1st December 2022</p> <p>2. All department correspondence with Rory O'Connor in relation to any guest speaker appearance for the department for the above talks, between 1st August and 1st December 2022</p> <p>3. Internal department correspondence related to the selection and fees for guest speaker talks by 'Rory's Stories' speaker Rory O'Connor in 2022, between 1st August and 1st December 2022</p>	11/04/2023	Access Part-Granted Sections: 36 and 37
FOI-0046-2023	21/03/2023	Journalist	<p>I wish to make an application under the Freedom of Information Act.</p>	11/04/2023	Access Granted

Department of Enterprise, Trade and Employment Freedom of Information Log: 2023

3 Reference Number	Date Received	Requester	Request Details	Decision Date	Decision
FOI-0047-2023	21/03/2023	Journalist	<p>The application is for minutes of all meetings held to date of the Enterprise Digital Advisory Forum.</p> <p>Under the FOI Act 2014, I am seeking the following:</p> <ul style="list-style-type: none"> Any minutes and follow-on emails sent in relation to a meeting held between Minister English and Boliden Tara Mines on October 11. 	11/04/2023	Access Part-Granted Section: 37
FOI-0048-2023	22/03/2023	Journalist	<p>Under the FOI Act 2014, I am seeking the following:</p> <ul style="list-style-type: none"> Any correspondence sent to, or from, the offices of Leo Varadkar, or any of his private secretaries / advisors, that reference the name Barbie Kardashian, from June 2020 until December 2022. - Any other material which contains the name Barbie Kardashian and was created, received, or otherwise amended, from June 2020 until December 2022. 	20/04/2023	Access Refused Section: 15
FOI-0049-2023	23/03/2023	Business/Interest Group	<p>We wish to make an application under the Freedom of Information Act 2014 to seek a copy of a business case that was submitted by the Department of Enterprise, Trade and Employment to the Department of Finance in advance of Budget 2021 in relation to the introduction of the Section 481A Digital Games Tax Credit.</p>	12/04/2023	Access Granted
FOI-0050-2023	24/03/2023	Journalist	<p>Under the FOI Act 2014, I am seeking the following:</p>	24/04/2023	Access Part-Granted Section: 37

Department of Enterprise, Trade and Employment Freedom of Information Log: 2023

3 Reference Number	Date Received	Requester	Request Details	Decision Date	Decision
FOI-0052-2023	28/03/2023	Journalist	<ul style="list-style-type: none"> Any correspondence or records created (between 1/1/2021 and 24/3/23) within this Department which refer to the International Defence Exhibition and Conference (IDEX) for 2023 and also for 2025 held in Abu Dhabi, UAE 	26/04/2023	Access Part-Granted Sections: 30, 35 and 37
FOI-0053-2023	30/03/2023	Journalist	<p>Under the FOI Act 2014, I am seeking the following:</p> <ul style="list-style-type: none"> - copies of all correspondence between the department and either the IDA or D/PER with regard to terms and conditions, salary, contractual arrangements for the new CEO of the IDA. <p>Under the Freedom of Information Acts 2014 et al I would like to request copies of records showing details of the costs of travel and associated expenses for all Senior and Junior Ministers and their delegations for the St Patrick's Day trips to celebrate the day in 2023.</p> <p>To include, but not be limited to, the following:</p> <ul style="list-style-type: none"> Records showing the names, positions, titles of those who travelled and their official functions as part of the Department's delegations this year Records showing the costs of all travel for every member on each trip Records showing what class of travel was booked for all travellers individually Records showing the accommodation details and total costs for each person 	03/05/2023	Access Part-Granted Section: 37

Department of Enterprise, Trade and Employment Freedom of Information Log: 2023

3 Reference Number	Date Received	Requester	Request Details	Decision Date	Decision
FOI-0054-2023	11/04/2023	Journalist	<ul style="list-style-type: none"> Also, any other records showing any other costs organised or incurred by the department, e.g., gifts, presentations, receptions, guest hospitality, photography, flowers etc. <p>Under the FOI Act 2014, I am requesting the release of details of all pieces of email correspondence containing the terms "trans", "transgender", "transgenderism", "gender", and "sexuality" sent to Minister Simon Coveney's office from members of the public between 1 January and 31 March</p>	10/05/2023	Access Refused Section: 15
FOI-0055-2023	11/04/2023	Journalist	<p>Under the Freedom of Information Act, I am seeking access to the following records:</p> <p>Any correspondence between Minister Simon Coveney/Minister's Office and representatives of the following companies, dated between December 15, 2022 and April 5, 2022.</p> <ul style="list-style-type: none"> Elon Musk. Tesla Inc. Apple Inc. Intel. Facebook. Stripe. Paddy Cosgrave. Facebook/Meta. Microsoft. Amazon. 	13/05/2023	Access Part-Granted Section: 37

Department of Enterprise, Trade and Employment Freedom of Information Log: 2023

3 Reference Number	Date Received	Requester	Request Details	Decision Date	Decision
FOI-0056-2023	11/04/2023	Journalist	Under the FOI Act 2014, I am requesting the release of all pieces of email correspondence containing the terms public containing the terms "eviction", "eviction ban" sent to Minister Simon Coveney's office from members of the public between 1 January and 31 March	10/05/2023	Access Part-Granted Section: 37
FOI-0057-2023	11/04/2023	Journalist	Under the FOI Act 2014, I am requesting the release of details of all pieces of email correspondence containing the terms "trans", "transgender", "transgenderism", "gender", and "sexuality" sent to Minister of State Neale Richmond's office from members of the public between 1 January and 31 March	09/05/2023	Access Part-Granted Section: 37
FOI-0058-2023	11/04/2023	Journalist	Under the FOI Act 2014, I am requesting the release of all pieces of email correspondence containing the terms public containing the terms "eviction", "eviction ban" sent to Minister of State Neale Richmond's office from members of the public between 1 January and 31 March.	05/05/2023	Access Refused Section: 15
FOI-0060-2023	12/04/2023	Journalist	Under the Freedom of Information Act 2014, I request the following records: Copies of the minutes of the meeting, as well as any supplementary material provided at the meeting, between the Small Firms Association and Minister Simon Coveney which is detailed in this lobbying report: Small Firms Association (SFA) (1 Jan, 2023 to 30 Apr, 2023, Public policy or programme - Lobbying.ie	13/05/2023	Access Granted
FOI-0062-2023	12/04/2023	Journalist	Please find below a request under the Freedom of Information Act 2014 for: 1. Records relating to correspondence with or meetings with TikTok (including but not limited to minutes of meetings etc) 2. From 01 Oct 2022 to date	10/05/2023	Access Part-Granted Section: 37

Department of Enterprise, Trade and Employment Freedom of Information Log: 2023

Reference Number	Date Received	Requester	Request Details	Decision Date	Decision
3 FOI-0064-2023	18/04/2023	Member of the Public	<p>Can you supply me with the following details under the Freedom of Information Act 2014</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Copies of all receipts of hotel accommodation, flights, Transport costs eg buses, trains etc, Food costs related to Minister Coveney visit to Australia for St Patricks Day Events 2023 2) If any bills have yet to be paid regarding foreign trip as of end of business on 17 April 2023. If so please provide a brief description of why the bill has yet to be paid eg DFA have yet to invoice the DETE seeking to recoup their costs relating to hotel accommodation for this trip 3) Copies of all receipts of hotel accommodation, flights, Transport costs eg buses, trains etc, Food costs related to any staff member of Department of Enterprise, Trade and Employment that accompanied the Minister on this trip. 	17/05/2023	Access Part-Granted Section: 37
FOI-0065-2023	24/04/2023	Member of the Public	<p>I am making a request under the Freedom of Information Act 2014.</p> <p>I am requesting:</p> <p>Copy of the following documentation held by the Department of Enterprise, Trade and Employment (“Department”) and created between 01/03/2023 and 21/04/2023;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. All communications between DETE officials/employees and officials/employees of the National Cyber Security Centre, relating to potential, and actual, restrictive measures to be imposed on the use of TikTok on public servant devices or by public servants; 2. All communications between DETE officials/employees and officials/employees of the Department of An Taoiseach relating to potential, and actual, restrictive measures to be imposed on the use of TikTok on public servant devices or by public servants; 3. All communications between DETE officials/employees and 	22/05/2023	Access Part-Granted Section: 35

Department of Enterprise, Trade and Employment Freedom of Information Log: 2023

3 Reference Number	Date Received	Requester	Request Details	Decision Date	Decision
FOI-0066-2023	24/04/2023	Member of the Public	<p>and officials/employees of the Department of the Environment, Climate and Communications relating to potential, and actual, restrictive measures to be imposed on the use of TikTok on public servant devices or by public servants;</p> <p>4. All documentation created by DETE relating to potential, and actual, restrictive measures to be imposed on the use of TikTok on public servant devices or by public servants;</p> <p>Documentation includes, but is not limited to written reproductions of all records in electronic, photographic, computerised, audiovisual or any other format.</p>	25/05/2023	Access Refused Section: 37
FOI-0067-2023	24/04/2023	Member of the Public	<p>I wish to request access to the following records under the Freedom of Information Act:</p> <ul style="list-style-type: none"> - copies of all records relating to sanctions imposed on a department official over their use of social media, referred to by Minister Simon Coveney in response to PQ. 14510/23, to include details of the post that resulted in the sanction, and any subsequent disciplinary processes <p>I wish to request access to the following records under the Freedom of Information Act:</p> <ul style="list-style-type: none"> - all records, including internal emails and other correspondence involving the minister, his advisers and other department officials, relating to the preparation, drafting and finalisation of the response to PQ reference 14943/23 	23/05/2023	Access Part-Granted Sections: 37 and 42
FOI-0068-2023	03/05/2023	Journalist	<p>Section 11 (access to records) of the Freedom of Information Act 2014, I request access to records, which are: Non-Personal</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Copies of all lobbying correspondence between Minister for Enterprise Simon Coveney and the following organisations and individuals: 	31/05/2023	Access Part-Granted Sections: 36 and 37

Department of Enterprise, Trade and Employment Freedom of Information Log: 2023

3 Reference Number	Date Received	Requester	Request Details	Decision Date	Decision
FOI-0069-2023	25/04/2023	Journalist	<p>2. Minutes of meetings between the Minister for Enterprise Simon Coveney and the following organisations and individuals:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Twitter, including but not limited to Sinead McSweeney/ 2. TikTok, including but not limited to, Susan Moss. 3. Facebook/Meta, including but not limited to, Dualta O'Broin, Stephanie Anderson. 4. Microsoft, including but not limited to, Ciaran Conlon 5. Google, including but not limited to, Ryan Meade 6. Cloud Infrastructure Ireland 7. Amazon 8. Huawei <p>The time period for this request is records between 1st January and 24th April 2023. The request would also include copies of any documents attached to records/emails.</p> <p>Under the Freedom of Information Act 2014, I am seeking the following information:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A list of gifts/high value items kept by the Department. <p>This should include a list of items handed over to the Department by ministers, Oireachtas office holders, TDs and Senators - by name.</p> <p>Please include a description of the items and their estimated value. The FOI is to cover the period February 2020- present.</p>	26/05/2023	Access Refused Section: 15
FOI-0071-2023	26/04/2023	Journalist	<p>In accordance with the Freedom of Information Act, I request access to the following records which are non-personal and which I</p>	26/05/2023	Access Part-Granted Sections: 35, 36 and 37

Department of Enterprise, Trade and Employment Freedom of Information Log: 2023

Reference Number	Date Received	Requester	Request Details	Decision Date	Decision
3			<p>believe are held by the Department of Enterprise and Trade, dated between December 1, 2022 and the date of this request:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A record of correspondence between UPS and the Minister's office in relation to Dublin Airport. • A record of meeting minutes, notes, and associated documents arising out of and shared at meetings between the minister and UPS. 		
FOI-0072-2023	02/05/2023	Member of the Public	<p>I gcomhréir le hAit 12 de chuid an Acht um Shaoráil Faisnéise, iarraim rochtain ar thaifid: neamh-phearsanta. Seo iad na taifid atá iarraidh agam ná:</p> <p>Táim ag iarriadh gach leagan den Phlean Gníomhaithe ar son na hAeráide, atá de dhualgas ag gach eagraíocht a bheith acu de réir an Acht Aeráide, le</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sonraí iomlán de gach Phleann a bhí agat ó dul-i-bhfeidhm an Achta 2. Dáta ar a foilsíodh gach Plean 3. Dáta ar a chuaigh gach Plean i bhfeidhm 4. An méid airgead, míondhealaithe de réir cúiseanna na gcoastas, a caitheadh ar chruithú agus ar chur i bhfeidhm gach Plean 	02/06/2023	Access Refused Section: 15

נספח כ'

11/04/19

Text and WhatsApp messages accessible under Dutch Government Information Act. What to do?

On 20 March 2019, the Administrative Jurisdiction Division of the Dutch Council of State ('Division') rendered a judgment (**ECLI:NL:RVS:2019:899**) holding that text and WhatsApp messages fall within the scope of the current definition of 'document' given in the Dutch Government Information (Public Access) Act (Wet openbaarheid van bestuur, 'Wob') and are therefore accessible under the Wob. This applies to text and WhatsApp messages on work telephones and private telephones of administrators and civil servants. What practical implications does this have for the legal and administrative practices?

Under Section 3 of the Wob, anyone may apply to an administrative authority or to an agency, service or company carrying out work for which it is accountable to an administrative authority for information contained in documents concerning an administrative matter. The Wob defines 'document' as "a written document or other material containing data which is deposited with an administrative authority" and according to Parliamentary history this term must be interpreted broadly. Aside from written documents, the definition of 'document' also includes audio recordings, video recordings, punch cards, floppy disks, CD-ROMS, photo material, email messages and digital information.

As evidenced by Parliamentary history, the legislature took into account the fact that the development of computer engineering would likely lead to new data carriers. As such, the Division's ruling that given that the term 'document' must be interpreted broadly, the only possible conclusion is that text and WhatsApp messages are 'other' material containing data did not come as a surprise. What is interesting, however, about the judgment of 20 March 2019 is the ruling concerning the second element of the term, i.e. "deposited with an administrative body".

The Division held that text and WhatsApp messages on the work telephones and private telephones of administrators and civil servants are deposited with an administrative authority if the contents of the messages concern an administrative matter. Where such messages are on work telephones, these messages are already deposited with the administrative authority. In the case of private telephones, the text and WhatsApp messages should be deposited with

the administrative authority. According to the Division, an administrative authority may be expected to take all reasonable action to as yet trace these documents and in its capacity as employer the administrative authority is responsible for deciding how this will be given shape in its relationship with its employees. According to the Division, the administrative authority can draft work protocols on how to deal with messages on telephones and what to do with work-related messages.

To help practitioners, the Division has made two suggestions for such a work protocol: a) where necessary, employees who use their private telephones to send and receive work-related messages, must transfer these messages to their employers, or b) employees will only use their work telephones for work-related messages. However, these suggestions raise evidentiary problems.

In view of the great importance attached to public access, an administrative authority must clarify how it searched for the requested information. The Wob does not contain specific rules for that purpose.

If the administrative authority conducts a search and concludes that certain documents are not in its possession and that statement is not implausible, the party requesting the documents must make a plausible case that certain documents are in fact in that administrative authority's possession. Although having a work protocol may contribute to the plausibility of an administrative authority's position that it is not in possession of certain documents, we believe that the mere reference to the work protocol will not suffice to deem that position 'not implausible'. In our opinion, the mere fact of having a work protocol does not provide sufficient safeguards to ensure that all work-related text and WhatsApp messages will in fact be deposited with the administrative authority, since even a detailed work protocol does not exclude the possibility that work-related text and WhatsApp messages will – in violation of that work protocol – still be sent from private telephones or that not all text and WhatsApp messages will be transferred to the administrative authority. Moreover, how can the administrative authority guarantee that work-related text and WhatsApp messages will not be deleted? And who will monitor that?

The Wob deems the importance of disclosure for a proper and democratic decision-making process to be a stand-alone interest whose weight is not dependent on the subject to which the documents relate, since openness and public access make it easier for citizens and companies to participate in the decision-making process and, as a corollary, guarantee greater legitimacy of administrative authorities in respect of citizens and companies in a democratic system. As such, it strengthens the principles of democracy and respect for fundamental and other rights.

To offer a requesting party a genuine chance to make a plausible case that certain documents are in fact in the administrative authority's possession, we believe the administrative authority must provide verifiable and reproducible details about the search conducted. This must be possible where it concerns the administrative authority's own systems. Given that the

administrative authority knows it owns systems, it can conduct an exhaustive search in those systems.

In that connection, we refer to unrequested advice recently given by the Advisory Division of the Dutch Council of State about the effects of digitisation on relationships between the government and citizens. In its advice, the Advisory Division recommends developing and using a new principle of proper administration, being the right to access and have meaningful contact with the government. We believe that principle could also be relevant for situations such as the one discussed here where citizens in all likelihood do not and the administrative authority in all likelihood does know the way around the government's digital and other systems. It follows from the aforementioned advice that the right to access and have meaningful contact with the government must play a role in ensuring that citizens are able to exercise their rights (the advice concerned access to personal data) in a simple and effective manner.

The new principle could draw on the UK's Freedom of Information Act. According to the Guidance to that Act, an independent commissioner is appointed in cases involving alleged incomplete searches, which certainly include these types of digital situations. The commissioner must assess the credibility of the administrative authority's position and must in that connection devote attention to:

- the scope, quality, thoroughness and the results of the searches; and
- other explanations that the administrative authority has given for the non-existence of the information or the information no longer being available.

The commissioner must also examine the question of whether the administrative authority has searched for the correct information based on the request for disclosure.

This way it can be determined objectively whether the values we all stand for are met: the right to access and have meaningful contact with the government.

Where it concerns private telephones of civil servants, this will probably lead to challenges on account of employment law and privacy rules. Therefore, we have our doubts about the Division's statement that the privacy aspect does not present a problem because searches do not concern the entire private telephone, but only the information on those telephones in so far as it concerns administrative matters and is intended for the administrative authority.

Massive numbers of text and WhatsApp messages are not expected to be made public in the period ahead, since the grounds for refusing access under the Wob still apply without restriction to text and WhatsApp messages on private telephones. The Division is therefore of the opinion that there is no need to fear that the administrative practice will be harmed to such an extent that confidential discussions can no longer be conducted via text and WhatsApp messages. Nevertheless, it is highly recommendable to keep work and private matters strictly separate, especially where text and WhatsApp messages are concerned.

נספח כא'

[Home](#) > [Decisions](#) > Decision 045/2024

Decision Notice 045/2024: WhatsApp and text messages

Authority: Scottish Ministers

Case Ref: 202101514 and 202101515

Summary

The Applicant, in two separate requests, asked the Authority for WhatsApp and text messages sent or received within specified periods by Cabinet Secretaries or Government Ministers on Government business. The Authority

informed the Applicant that it did not hold the information requested. The Commissioner investigated and found

that the Authority had breached FOISA by informing the Applicant that it did not hold any relevant information

Relevant statutory provisions

Freedom of Information (Scotland) Act 2002 (FOISA) sections 1(1), (2) and (4) (General entitlement); 17(1) (Notice

that information is not held); 47(1) and (2) (Application for decision by Commissioner)

The full text of each of the statutory provisions cited above is reproduced in Appendix 1 to this decision. The Appendix forms part of this decision.

Background

1. On 14 October 2021, the Applicant made two separate requests for information to the Authority:

- The first request sought, for March 2021, any WhatsApp or text messages sent or received by any Cabinet

Secretary of the time on Government business

- The second request sought, for August 2021, any WhatsApp or text messages sent or received by any

Government Minister on Government business.

2. The Authority responded, separately, to both requests on 11 November 2021 with a notice, under section 17 of FOISA, that it did not hold the information requested. The Authority explained that the information requested

was not retained beyond business need in accordance with its standard records management practice and statutory

data protection obligations.

3. On 15 November 2021, the Applicant wrote, separately, to the Authority requesting a review of its decision for both of his requests. The Applicant stated that he was dissatisfied with the respective decisions because he

was concerned that they suggested WhatsApp and text messages, which may be relevant to Government business, are

deleted within a couple of months or within a year, and that he believed the Authority did hold information relevant to his requests.

4. The Authority notified the Applicant of the outcome of its reviews on 7 and 8 December 2021, respectively, upholding its original decision for both requests.

5. On 13 December 2021, the Applicant wrote to the Commissioner, applying for a decision in terms of section 47(1) of FOISA for both of his requests. The Applicant stated that he was dissatisfied with the outcome of the Authority's reviews because it "defied belief" that it held no information relevant to his requests.

Investigation

6. The Commissioner determined that both applications complied with section 47(2) of FOISA and that he had the power to carry out an investigation.

7. The Authority was notified in writing that the Applicant had made valid applications, and the cases were subsequently allocated to an investigating officer.

8. Section 49(3)(a) of FOISA requires the Commissioner to give public authorities an opportunity to provide comments on an application. The Authority was invited to comment on both applications and to answer specific

questions. These related to the searches carried out by the Authority to identify and locate any information falling within the scope of the Applicant's requests.

9. During the investigation, the Authority withdrew its reliance on section 17(1) of FOISA and expressed its intention to provide the Applicant with new responses to his requirements for review other than in terms of section 17(1).

10. The Authority subsequently issued a revised review response (covering both requests) to the Applicant, disclosing information to him and withholding some information under various exemptions under FOISA.

Commissioner's analysis and findings

11. The Commissioner has considered all of the submissions made to him by the Applicant and the Authority.

Section 17(1) – Notice that information is not held

12. Section 1(1) of FOISA provides that a person who requests information from a Scottish public authority which holds it is entitled to be given that information by the authority, subject to qualifications which, by

virtue of section 1(6) of FOISA, allow Scottish public authorities to withhold information or charge a fee for it.

The qualifications contained in section 1(6) are not applicable in this case.

13. In terms of section 1(4) of FOISA, the information to be provided in response to a request under section 1(1) is that falling within the scope of the request and held by the authority at the time the request is received. This is not necessarily to be equated with information an applicant believes the authority should hold.

If no such information is held by the authority, section 17(1) of FOISA requires it to give the applicant notice in writing to that effect.

14. As rehearsed earlier, the Authority, during the investigation, withdrew its reliance on section 17(1), issued a revised review response in terms other than section 17(1) and disclosed information to the Applicant.

15. The Commissioner can, therefore, only conclude that the Authority was not entitled to inform the Applicant, either in its initial request or in its review responses, that it did not hold information relevant to the requests in terms of section 17(1) of FOISA, and therefore breached section 1(1) of FOISA in doing so.

Handling of the request

16. In the circumstances, the Commissioner must comment on how the Authority handled the Applicant's requests,

both in terms of its interpretation of the first request and the searches it carried out for both requests.

Interpretation of the first request

17. In its submissions, the Authority stated that it had limited its searches for the first request to individuals who were Cabinet Secretaries in March 2021 (the time period covered by the request) who remained Cabinet Secretaries in October 2021 (when the request was made).

18. The Authority explained that it had done so because the election in May 2021 had changed the make-up of the Cabinet between March 2021 and October 2021.

19. The Commissioner finds this interpretation inexplicable. Consequently, he considers that the Authority failed to reasonably interpret the Applicant's request, and therefore breached section 1(1) of FOISA in doing so.

20. During the investigation, the Authority accepted that the searches it had carried out were not sufficient to identify any information held by those individuals who were Cabinet Secretaries in March 2021, but were no longer Cabinet Secretaries in October 2021.

21. The Authority confirmed that the further searches it would carry out would fully address the terms of the request.

The searches carried out

22. In its submissions, the Authority provided copies of the internal emails sent to the relevant persons requesting they confirm whether any relevant information is held and their respective responses.

23. In those internal emails, the Authority wrote:

"A reminder that Government business related messages on Ministers' personal or work phones should only be retained for as long as required and then removed, therefore we expect any response is likely to be a NIL return."

24. The Commissioner is concerned, particularly given that the Authority subsequently withdrew its reliance on

section 17(1) of FOISA and disclosed information to the Applicant, that the above requests were framed in a way

that invited a negative response, and that some of the responses were returned very quickly.

25. The Commissioner can see no good reason why the information that has now been located was not capable of

being identified at either the initial response or review outcome stage.

26. The Commissioner would therefore urge the Authority to ensure that it carries out adequate and proportionate searches in response to information requests to establish what information is held (or is not held),

and that it is able to explain and evidence, if challenged, why those searches were reasonable and likely to identify all relevant information. Failure to do so undermines FOI law and the confidence of the public in its utility.

27. When issuing its revised review response to the Applicant, the Authority provided further submissions to the Commissioner where it noted the following failures in how it handled the Applicant's requests:

- The original search requests sent to Ministerial private offices should have been clearer on the expectation that Ministers search their personal mobile devices for any information held relating to Government business, not just their Government devices
- Clearer, specific guidance should have been provided at the time of the searches to ensure they were carried out properly first time
- While not its intention, it acknowledged that the text in the search request may have appeared to be pre-empting the results of the searches and be construed as such
- There was a lack of understanding of the relevant provisions of FOI law by some individuals being asked to conduct searches
- Searches should extend to all storage locations likely to hold information, including, where appropriate, personal devices, and guidance to this effect should have been provided to those carrying out searches
- Adequate records of the searches carried out during the original request were not kept, meaning it did not have enough evidence to be confident in the robustness of the searches at the point of appeal.

28. As a result of these failures, the Authority explained that the Ministerial Private Office, who deal with requests of this nature, have put in place a number of actions to improve their procedures when dealing with FOI

requests seeking Ministerial WhatsApp and text messages, including:

- providing guidance and information to newly appointed Ministers about their responsibilities when it comes to FOI requests and Government-related information on mobile messaging applications

- increasing the resource available to deal with FOI requests within the Ministerial Private Office
- introducing step-by-step guidance to support staff in responding to FOI requests
- working with the FOI unit to improve knowledge of handling, reviewing, redacting and applying exemptions
- appropriately to FOI responses, and on the best way to evidence Ministerial searches
- conducting one-to-one sessions with Ministers on the need for good record management, appropriate use of WhatsApp and other mobile messaging applications and how they relate to FOI
- writing to all Cabinet Secretaries and Ministers reminding them of the available guidance on FOIs, their responsibilities and how similar FOI requests will be approached in future
- delivering a series of FOI awareness and training sessions to potential FOI case handlers, including on how to undertake appropriate searches in response to an FOI request
- improving the trawl text that is sent to Ministers and their Private Offices to be clear on what is required and what locations should be searched, e.g. not just Government devices and ERDM (the Authority's corporate record system)
- building in evidence of searches undertaken by Ministers, so there is a clear audit trail
- providing support and advice early on in the FOI process to ensure staff understand their responsibilities and what they are being asked to do.

29. While the Commissioner welcomes these changes, he has nevertheless recorded the aforementioned failures in his case-management system and he will consider them further as part of his recently announced Level 3 intervention relating to the Authority.

Decision

The Commissioner finds that the Authority failed to comply with Part 1 of the Freedom of Information (Scotland) Act 2002 (FOISA) in responding to the information requests made by the Applicant.

The Commissioner finds that, by incorrectly informing the Applicant that it did not hold information falling within the scope of the requests, the Authority failed to comply with section 1(1) of FOISA.

Given that the Authority has since issued revised review responses in terms other than section 17(1) of FOISA and has disclosed information to the Applicant, the Commissioner does not require the Authority to take any action in respect of this failure, in response to the Applicant's application.

The Applicant has the right to appeal to the Commissioner if he is dissatisfied with the revised review response.

Appeal

Should either the Applicant or the Authority wish to appeal against this decision, they have the right to appeal to the Court of Session on a point of law only. Any such appeal must be made within 42 days after the date of intimation of this decision.

David Hamilton
Scottish Information Commissioner

27 March 2024

Appendix 1: Relevant statutory provisions

Freedom of Information (Scotland) Act 2002

1 General entitlement

(1) A person who requests information from a Scottish public authority which holds it is entitled to be given it by the authority.

(2) The person who makes such a request is in this Part and in Parts 2 and 7 referred to as the “applicant.”

...

(4) The information to be given by the authority is that held by it at the time the request is received, except that, subject to subsection (5), any amendment or deletion which would have been made, regardless of the

receipt of the request, between that time and the time it gives the information may be made before the information

is given.

...

17 Notice that information is not held

(1) Where-

(a) a Scottish public authority receives a request which would require it either-

(i) to comply with section 1(1); or

(ii) to determine any question arising by virtue of paragraph (a) or (b) of section 2(1),

if it held the information to which the request relates; but

(b) the authority does not hold that information,

it must, within the time allowed by or by virtue of section 10 for complying with the request, give the applicant

notice in writing that it does not hold it.

- (2) Subsection (1) is subject to section 19.
- (3) Subsection (1) does not apply if, by virtue of section 18, the authority instead gives the applicant a refusal notice.
- ...

47 Application for decision by Commissioner

- (1) A person who is dissatisfied with -
- (a) a notice under section 21(5) or (9); or
- (b) the failure of a Scottish public authority to which a requirement for review was made to give such a notice.

may make application to the Commissioner for a decision whether, in any respect specified in that application, the

request for information to which the requirement relates has been dealt with in accordance with Part 1 of this Act.

- (2) An application under subsection (1) must -
- (a) be in writing or in another form which, by reason of its having some permanency, is capable of being used for subsequent reference (as, for example, a recording made on audio or video tape);
- (b) state the name of the applicant and an address for correspondence; and
- (c) specify -
- (i) the request for information to which the requirement for review relates;
- (ii) the matter which was specified under sub-paragraph (ii) of section 20(3)(c);
- and
- (iii) the matter which gives rise to the dissatisfaction mentioned in subsection (1).

[Back to top](#) ↑

Sign up for our Open Update email newsletter

<input type="text" value="Enter first name"/>	<input type="text" value="Enter email address"/>
<input type="text" value="Enter last name"/>	<input type="button" value="Sign up"/>

Please read [our privacy notice](#) for more information about what we do with personal data.

[Accessibility](#)
[Us](#)

[Contact](#)

[Cookies](#)

[Privacy](#)
[Notice](#)

[Publication](#)
[Scheme](#)

[Sitemap](#)

[Terms](#)
[and](#)
[Conditions](#)

נספח כב'

[Home](#) > [Decisions](#) > Decision 065/2025

Decision Notice 065/2025: Communications relating to Court of Session appeal

Authority: Scottish Ministers

Case Ref: 202400276

Summary

The Applicant asked the Authority for all communications relating to a specified appeal to the Court of Session.

The Authority disclosed some information and withheld other information as it considered it was legally privileged

or would (if disclosed) cause substantial prejudice to the effective conduct of public affairs. The Commissioner

investigated and found that the Authority had not been entitled to withhold the information requested and that it had failed to satisfy him it held no further relevant information. He required the Authority to disclose the wrongly withheld information and to carry out further searches for relevant information.

Relevant statutory provisions

Freedom of Information (Scotland) Act 2002 (FOISA) sections 1(1), (2), (4) and (6) (General entitlement); 2(1)(b) (Effect of exemptions); 30(c) (Prejudice to the effective conduct of public affairs); 36(1) (Confidentiality); 47(1) and (2) (Application for decision by Commissioner).

Background

1. On 7 December 2023, the Applicant made a request for information to the Authority. They asked for:

“all emails, text messages, whatsapps, minutes and other forms of communications of/between Ministers, SPADs,

civil servants and other Scottish Government officials regarding/referencing/discussing the court case known as

The Scottish Ministers v The Scottish Information Commissioner (case reference number [XA10/23](#)) up to and including 6 December 2023.”

2. The Authority responded on 9 January 2024. It disclosed a small amount of redacted correspondence and confirmed that it had otherwise withheld:

- a small amount of personal information under sections 38(1)(a) and (b) of FOISA (variously)
- a small amount of information confirming the source of its legal advice under section 30(c) of FOISA
- other information it considered was subject to legal professional privilege in terms of section 36(1) of FOISA.

3. On 17 January 2024, the Applicant wrote to the Authority requesting a review of its decision. They stated that they were dissatisfied with the decision because they considered:

- the public interest favoured disclosure of the withheld information
- the absence of any communication(s) prior to the date the Authority appealed the Commissioner's Decision 004/2023 to the Court of Session [14 March 2023] was not credible
- it was implausible that "at no point did anyone within the [Authority] discuss the case through WhatsApp across an 11 month period."

4. The Authority notified the Applicant of the outcome of its review on 8 February 2024, which fully upheld its original response without modification.

5. On 21 February 2024, the Applicant wrote to the Commissioner, applying for a decision in terms of section 47(1) of FOISA. They stated that they were dissatisfied with the outcome of the Authority's review because they considered the public interest favoured disclosure of the withheld information and because they did not believe the Authority had identified all information covered by their request.

Investigation

6. The Commissioner determined that the application complied with section 47(2) of FOISA and that he had the power to carry out an investigation.

7. On 12 March 2024, the Authority was notified in writing that the Applicant had made a valid application. The Authority was asked to send the Commissioner the information withheld from the Applicant. The Authority provided the information withheld under section 30(c) of FOISA but refused to provide the information withheld under section 36(1) as it did not consider it was legally required, under section 50(5), to do so.

8. The case was subsequently allocated to an investigating officer. The Authority was invited to comment on this application and to answer specific questions.

9. During the investigation, the Commissioner issued [Decision 193/2024](#) (in response to a separate application from the same Applicant) which required the Authority to disclose the legal advice it had received in relation to its appeal of Decision 004/2023 to the Court of Session. The Authority complied with the Commissioner's decision and [disclosed the legal advice](#) on 26 October 2024.

10. That information also fell within the scope of the Applicant's request in this case. During the investigation, the Applicant confirmed that they were content for that information to be excluded from this Decision Notice. The Commissioner will therefore not consider the application of the exemption in section

36(1)

of FOISA to that information further in this Decision Notice, or be influenced by the disclosure of that information in his determination of this case (equally, however, this decision can have no practical effect on the fact that the legal advice has been disclosed).

Commissioner's analysis and findings

11. The Commissioner has considered all of the submissions made to him by the Applicant and the Authority.

Section 1(1) – General entitlement

12. Section 1(1) of FOISA provides that a person who requests information from a Scottish public authority which holds it is entitled to be given that information by the public authority, subject to qualifications which, by virtue of section 1(6) of FOISA, allow Scottish public authorities to withhold information or charge a fee for it.

13. In terms of section 1(4) of FOISA, the information to be provided in response to a request under section 1(1) is that falling within the scope of the request and held by the authority at the time the request is received.

14. The standard of proof to determine whether a Scottish public authority holds information is the civil standard of the balance of probabilities. In determining where the balance of probabilities lies, the Commissioner considers the scope, quality, thoroughness and results of the searches carried out by the public authority.

15. The Commissioner also considers, where appropriate, any reason offered by the public authority to explain why it does not hold the information. While it may be relevant as part of this exercise to explore expectations about what information the authority should hold, ultimately the Commissioner's role is to determine what relevant recorded information is (or was, at the time the request was received) actually held by the public authority.

The Applicant's submissions

16. The Applicant submitted that their request encompassed the period the Authority took the decision to appeal the Decision 004/2023 of the Commissioner (issued on 31 January 2023) to the Authority's defeat in the Court of Session on 6 December 2023.

17. The Applicant argued that the public had a right to know what the "reactions and thoughts" of the Authority were in relation to "losing" an appeal to the Scottish Information Commissioner and the Court of Session.

18. The Applicant noted that the earliest communication disclosed in response to their request was dated 16 March 2023. They contended that the absence of communications prior to the Authority's formal appeal to the Court of Session was not credible. They submitted that the period from January 2023 to March 2023, which followed

publication of the Commissioner's decision, was "the most critical" in terms of the Authority's reactions to that decision and its preparations for its appeal to the Court of Session.

19. The Applicant further submitted that, given that the Authority was known to use WhatsApp (to the extent that the Commissioner had launched [his own intervention](#)), they did not believe that not a single message referenced or referred to case XA10/23 over an 11-month period.

The Authority's submissions

20. The Authority explained that it had received a number of related requests for information from the Applicant on this topic. In this instance, however, it noted that the Applicant had explicitly requested information relating to case XA10/23 – the case's official designation at the Court of Session – which only existed upon the lodging of the Authority's appeal with the Court on 14 March 2023.

21. The Authority stated that it had, therefore, interpreted the request as seeking all communications referencing, regarding and discussing the court case known as XA10/23 from the point that it was live in court (on 14 March 2023) to the date of the request (on 7 December 2023).

22. The Authority confirmed that, given the terms of the Applicant's request (and the specific reference to XA10/23), it did not consider any communications prior to 14 March 2023 fell within the scope of the request.

23. The Authority explained that to identify information falling within the scope of the request it had reviewed the case file for the original request for information from which Decision 004/2023 and court case XA10/23 had ultimately resulted. It stated that information relating to its appeal to the Court of Session would have been saved in this case folder.

24. The Authority further explained that it had conducted searches of Outlook folders held by its Freedom of Information Unit and undertaken a manual review of files held by its Digital and Information Law and Litigation teams.

25. The Authority submitted that, given the sensitivities in relation to this matter, relevant information would not have been shared widely. It explained that only a small number of officials (which it identified) might have held further information in relation to the request and provided evidence that these individuals had been asked to undertake searches (and evidence of the results of these searches).

26. The Authority also provided evidence to the Commissioner that these key officials had been asked to check mobile devices for relevant information. It submitted that no WhatsApp group had been set up to connect these officials.

27. The Authority stated that, as decision making and advice was limited to these individuals and teams that it had identified in submissions to the Commissioner, it was satisfied all relevant information had been identified by the searches it had undertaken.

The Commissioner's view

28. The Applicant's request relates to communications in respect of the Court of Session case with the

reference XA10/23, which the Applicant considered included “reactions and thoughts” of those within the Authority

in relation to “losing” an appeal to the Commissioner and to the Court of Session.

29. The Commissioner acknowledges that the Applicant identified the case by that reference in their request.

That was the reference given to the case by the Court and it appears to the Commissioner that reference in those

terms would be a reasonable way of identifying the case readily and concisely, whatever timeframe the requester

intended to attach to the request. In fact, the Applicant specified no starting point for the timeframe in this case – but clearly, in seeking a review and applying to the Commissioner, expected that their request would have

been interpreted to cover the Authority’s deliberations prior to an appeal being formally lodged with the Court.

30. While this question does not appear to have been addressed by the Authority when it carried out a review, it would have been surprising if the Applicant’s views on the timeframe were formulated afresh after they received

the Authority’s initial response to the request. In any case, as suggested in the preceding paragraph, the Commissioner considers this to be an entirely reasonable interpretation of the request. It is clear that the Applicant was interested in the whole of the Authority’s consideration and decision-making in relation to an appeal to the Court of Session, a crucial part of which would – of course – be communications in the period after

Decision 004/2023 was issued and before the appeal was actually lodged. Any interpretation focusing solely on the

period after an appeal with that reference existed would, in the Commissioner’s view, be unduly legalistic and limit unreasonably what an ordinary requester would expect in relation to this subject matter.

31. The Commissioner is not, therefore, satisfied that the Authority’s interpretation of the scope (and, in particular, the timeframe) of the request was reasonable

32. That said, the Commissioner does accept that the teams and individuals encompassed by the Authority’s searches would – being directly involved in matters relating to Decision 004/2023 and the Authority’s subsequent

appeal of that decision – be most likely to hold communications falling within the scope of the Applicant’s request.

33. However, while acknowledging that – broadly – the Authority appears to have searched in the right places, the Commissioner must note the Applicant’s concern that the information disclosed (or identified) in this case did

not include WhatsApp messages. It is, as the Applicant submitted, a matter of public record that the Authority has made use of informal communications channels such as WhatsApp.

34. In all cases, it falls to an authority to persuade the Commissioner, with reference to adequate, relevant descriptions and evidence, that it does not hold the information (or holds no more information than it has identified and located in response to the request).

35. In this case, the Commissioner considers that, notwithstanding the opportunity given to the Authority to

provide comments on, and provide evidence of, WhatsApp searches, he cannot be satisfied that adequate searches in

this respect were undertaken by those tasked with doing so.

36. In all the circumstances, therefore, the Commissioner cannot (based on the submissions he has received) uphold the Authority's claim that it does not hold any further information than that disclosed to (or withheld from) the Applicant in response to their request. He must therefore find that the Authority failed to comply with section 1(1) of FOISA, when it responded to the Applicant's request and requirement for review.

37. The Commissioner requires the Authority to carry out fresh searches for information relevant to the Applicant's request within the mobile devices and associated cloud accounts of those individuals and offices specified within its submissions to the Commissioner. These searches must encompass WhatsApp (including personal

devices and associated accounts, and business devices/accounts where used in any way for a business purpose) and

cover the whole period from receipt of the Decision 004/2023 up to and including 6 December 2023.

38. The Commissioner additionally requires the Authority to carry out further searches for relevant information within the locations (and of those individuals and offices) specified within its submissions, for the period **31 January 2023 up to and including 14 March 2023**, (i.e. where the Commissioner **has** accepted that the

Authority's searches encompassed relevant locations, individuals and offices (e.g. Outlook, eRDM and personal storage) he requires the Authority to carry out further searches for relevant information spanning the time period

above, which was not addressed in its original searches).

39. Evidence of these searches, which should be robust, should be retained in case of a further appeal to the Commissioner.

Section 30(c) – the effective conduct of public affairs

40. In this case, the Authority withheld a small amount of information under the exemption in section 30(c) of FOISA within the redacted documentation provided to the Applicant which, if disclosed, would reveal the source of

its legal advice in relation to its appeal of Decision 004/2023.

41. Section 30(c) of FOISA exempts information if its disclosure "would otherwise prejudice substantially, or be likely to prejudice substantially, the effective conduct of public affairs". The use of the word "otherwise" distinguishes the harm required from that envisaged by the exemptions in sections 30(a) and (b).

42. Section 30(c) of FOISA is a broad exemption and the Commissioner expects any public authority citing it to

show what specific harm would (or would be likely to) be caused to the conduct of public affairs by disclosure of

the information, and how that harm would be expected to follow from disclosure. This exemption is subject to the

public interest test in section 2(1)(b) of FOISA.

43. The standard to be met in applying the tests contained in section 30(c) is high: the prejudice in question

must be substantial and therefore of real and demonstrable significance. The Commissioner expects authorities to

demonstrate a real risk or likelihood of substantial prejudice at some time in the near (certainly foreseeable) future, not simply that such prejudice is a remote or hypothetical possibility. Each request should be considered

on a case-by-case basis, taking into consideration the content of the information and all other relevant circumstances (which may include the timing of the request).

The Applicant's submissions

44. The Applicant did not consider that the exemption at section 30(c) of FOISA was engaged as disclosure of the information would not, in their view, prejudice substantially, or be likely to prejudice substantially, the effective conduct of public affairs.

The Authority's submissions

45. The Authority submitted that disclosure of the identity of the source of its legal advice would be likely to prejudice substantially the effective conduct of public affairs.

46. Specifically, the Authority explained that disclosure of the source of the legal advice would be likely to lead to conclusions being drawn from the fact that any particular lawyer had (or had not) been asked for advice on

a particular matter. It submitted that this would in turn be likely to impair its ability to fully consider the

terms of decisions received from the Commissioner and, where appropriate, commence litigation proceedings, as was

its right to do under section 56(b)(ii) FOISA.

The Commissioner's view

47. Information can only be exempt under section 30(c) of FOISA if its disclosure would prejudice substantially, or be likely to prejudice substantially, the effective conduct of public affairs. As rehearsed earlier, the Commissioner takes the view that that it is important for public authorities to treat each request for information on a case by case basis. Release of information in one case should not be taken to imply that information of a particular type will routinely be released in future.

48. The Commissioner has considered the withheld information, together with the submissions made by both parties.

49. Having done so, he cannot agree that the withheld information reveals the definitive source of the Authority's legal advice in relation to its appeal to the Court of Session. While it indicates one source of legal support, it does not make clear whether other sources of legal advice had, or had not, been drawn upon previously (or would not be consulted in future).

50. As the Commissioner is not persuaded that the information would reveal the totality of the sources of the Authority's legal advice in respect of appeal XA10/23, he cannot accept the substantial prejudice the Authority has described would, or would be likely to, result from disclosure of the information withheld under section 30(c)

in this case. He does not believe that such a conclusion can be reached from the arguments provided for this information.

51. Given that the Commissioner does not accept the application of the exemption for the information withheld

under section 30(c) of FOISA, he is not required to consider the public interest test in section 2(1)(b) for that information. As no other exemption has been claimed by the Authority to justify the withholding of that information, the Commissioner requires the Authority to disclose it to the Applicant and he must find that it failed to comply with section 1(1) of FOISA by withholding it.

Section 36(1) – Confidentiality

52. Section 36(1) of FOISA exempts from disclosure information in respect of which a claim to confidentiality of communications could be maintained in legal proceedings.

53. The Authority explained that it considered all the withheld information to be either:

(a) communications subject to legal advice privilege between a lawyer and client about obligations under FOISA, or

(b) communications created by legal advisers or officials in contemplation of litigation proceedings under FOISA.

54. Legal advice privilege applies to communications in which legal advice is sought or provided. For legal advice privilege to apply, certain conditions must be fulfilled:

(i) The information must relate to communications with a professional legal adviser, such as a solicitor or advocate

(ii) The legal adviser must be acting in their professional capacity, and

(iii) The communications must occur in the context of the legal adviser's professional relationship with their client.

55. Litigation privilege is different and covers documents created in contemplation of litigation (also known as communications post litem motam).

56. Communications post litem motam are granted confidentiality to ensure that any person or organisation involved in or contemplating a court action can prepare their case as fully as possible, without the risk that their opponent, or prospective opponent, will gain access to the material generated by their preparations. The privilege covers communications at the stage when litigation is pending or in contemplation.

57. Whether a particular document was prepared in contemplation of litigation will be a question of fact, the key question generally being whether litigation was actually in contemplation at a particular time.

58. Litigation privilege will apply to documents created by the party to the potential litigation, expert reports prepared on their behalf and legal advice given (and sought) in relation to the potential litigation.

However, the communication need not involve a lawyer and the litigation contemplated need never actually happen

for the privilege to apply. It will continue to apply after any litigation has been concluded.

59. There is a further matter to be considered, however, before the Commissioner can determine whether, or

the

extent to which, the section 36(1) exemption in FOISA is applicable in the circumstances of this case.

60. The information cannot be privileged unless it is also confidential. For the section 36(1) exemption in FOISA to apply, the withheld information must be information in respect of which a claim to confidentiality of communications could be maintained in legal proceedings. In other words, the claim must have been capable of being sustained at the time the exemption is claimed.

61. A claim of confidentiality cannot be maintained where, prior to a public authority's consideration of an information request or conducting a review, information has been made public, either in full or in a summary sufficiently detailed to have the effect of disclosing the advice. Where the confidentiality has been lost in respect of part or all of the information under consideration, any privilege associated with that information is also effectively lost.

The Applicant's submissions

62. The Applicant submitted that it was for the Commissioner to decide whether the legal privilege exemption applied to the withheld information. However, they considered it did not.

63. The Applicant noted that the legal privilege exemption is not absolute and pointed to the [Scottish Ministerial Code](#), which recognises that there are exceptions to the convention of not disclosing legal advice.

The Authority's submissions

64. The Authority stated that 11 documents disclosed in response to Decision 193/2024 fell within the scope of

the Applicant's request for information in this case. It confirmed that the broader scope of the Applicant's request in this case also meant that further information was held (and was being withheld) in this case than comprised the legal advice disclosed in response to Decision 193/2024.

65. As indicated above, the Commissioner is not considering the legal advice itself in this case (and therefore will not consider submissions relating solely to that legal advice).

66. The Authority explained that the information withheld under section 36(1) of FOISA that was not the legal advice disclosed in response to Decision 193/2024 "comprised standard official level correspondence of a type expected when preparing for litigation".

67. The Authority submitted that section 36(1) of FOISA applied to the withheld information as it was either communications subject to legal advice privilege between a lawyer and client about obligations under FOISA or communications created by legal advisers or officials in contemplation of litigation proceedings under FOISA (i.e. the appeal of Decision 004/2023 to the Court of Session).

68. The Authority stated that it considered the relevant applicable period for contemplation of proceedings began when it received notification of Decision 004/2023 on 31 January 2023 and lasted until it took a final decision on 20 December 2023 on whether to appeal the decision of the Court of Session to the Supreme Court.

69. The Authority submitted that the withheld information had not at any time been shared with anyone beyond

the Authority and as such it remained confidential at the time it responded to the request and requirement for review (and it remained so at the time of the submissions). Accordingly, it considered that legal professional privilege had not been waived and that all of the necessary conditions for litigation privilege to apply were satisfied. Whilst the litigation in question had concluded, it considered that litigation privilege continued to apply to the withheld information.

70. The Authority further considered that legal advice privilege applied to some of the withheld information because it related to communications with, or references to communications with, in-house legal advisers acting in

their professional capacity and the Authority as their client, in which it sought, and was provided with, legal advice.

71. The Authority submitted that all of this information was either made, or effected for, the principal or dominant purpose of seeking or giving legal advice or evidenced by those communications. It considered that disclosure of this information would breach legal professional privilege by divulging information about the points

being considered by lawyers, the extent of their comments and the issues being flagged for further consideration.

It confirmed that all of the necessary conditions for legal advice privilege to apply were satisfied.

72. The Authority also explained that it did not consider it appropriate to confirm the source of its legal advice, but confirmed that the individuals who provided advice were acting in their professional capacity as legal

advisers when taking forward work for the Authority in relation to its appeal to the Court of Session.

73. The Authority submitted that a claim to confidentiality in legal proceedings could be maintained because the withheld information was only shared between the Authority and its legal advisers. The information remained

confidential at the time the Authority responded to the Applicant's request and requirement for review (and it remained so at the time of the submissions). Accordingly, legal professional privilege had not been waived.

74. The Authority further explained that it had refused to provide the information withheld under the exemption in section 36(1) of FOISA on the basis that the Commissioner was the opposing party in case XA10/23 and

sections 50(5)(a) and (b) of FOISA made clear that it was not in those circumstances obliged to do so.

75. The Authority submitted that where a request covered information falling within the scope of section 50(5), FOISA envisaged that the Commissioner may be required to issue a decision – including giving consideration

to the public interest assessment – without having sight of the withheld information in question. It referred the Commissioner to both relevant case law and decisions issued by the UK Information Commissioner, which it considered supported its position.

76. The Authority argued that, where authorities exercised their right under section 50(5) of FOISA to

withhold information, it should not be considered unreasonable, nor a shortcoming, given that section 50(5) recognised the importance of not providing the Commissioner with an unfair advantage.

The Commissioner's view

77. As rehearsed earlier, the Authority refused to provide the withheld information to the Commissioner as it did not consider it was legally required, under section 50(5) of FOISA, to do so.

78. Section 50(5) of FOISA provides that a Scottish public authority is not obliged, in response to receiving an information notice, to give the Commissioner information in respect of:

- a) a communication between professional legal adviser and client in connection with the giving of legal advice to the client with respect to that client's obligations under this Act; or
- b) a communication between professional legal adviser and client, or between such adviser or client and another person, made in connection with or in contemplation of proceedings under or arising out of this Act and for the purpose of such proceedings.

79. Not being provided the withheld information places obvious limitations on the Commissioner's ability to comment on it. However, the Commissioner accepts that, in view of the nature of the information requested and the circumstances in which it was created, the Authority would not have been obliged under section 50(5) of FOISA to provide the withheld information to him, had he issued an information notice (which, in this case, he did not do).

80. While the Authority was not obliged under section 50(5) of FOISA to provide the withheld information to him, the Commissioner does not consider that the Authority was legally prevented from providing the withheld information to him. He considers that public authorities have a choice – which should be informed by the specific circumstances and risks (which will vary in each case). As the independent public official responsible for enforcing FOI law in Scotland, the Commissioner considers it entirely appropriate to ask for withheld information when considering an appeal in respect of that information – even in the (rare) situation where the public authority is not obliged to provide it.

81. In all of the circumstances, and having considered the Authority's submissions, the Commissioner accepts that the exemption in section 36(1) of FOISA applies to the withheld information.

82. The exemption in section 36(1) is a qualified exemption, which means that its application is subject to the public interest test set out in section 2(1)(b) of FOISA. The exemption can only be upheld if the public interest in disclosing the information is outweighed by the public interest in maintaining the exemption.

The public interest test

83. The Commissioner has not fully reproduced the submissions of the Applicant or the Authority on the public interest, where they relate solely to the legal advice disclosed in response to Decision 193/2024. This is

because, as rehearsed earlier, this legal advice has been excluded from consideration in this Decision Notice.

The Applicant's submissions on the public interest

84. The Applicant submitted that understanding the Authority's preparations, what officials were discussing and their reactions to the case being appealed (and to the Authority's subsequent "defeat") was vital for transparency and scrutiny on the following grounds:

- the novelty of the appeal to the Court of Session, given the rarity of the Authority appealing a decision of its own independent Commissioner
- the significant cost to the public purse
- the speed at which the Court of Session reached its decision and that it did so without avizandum
- had the Authority's appeal been successful it would have enabled public authorities to block FOISA requests on similar grounds, which would have affected a large number of people.

The Authority's submissions on the public interest

85. The Authority recognised a public interest in disclosing the withheld information to promote openness and transparency. It also acknowledged that disclosure could enhance public understanding of its decision to appeal

Decision 004/2023 of the Commissioner.

86. However, the Authority considered there was a very strong interest in maintaining the exemption relating to legal professional privilege to ensure confidentiality of communications, for the following reasons:

- to ensure that any person or organisation involved in court action can take legal advice, consider options

and prepare their case as fully as possible without the risk that their opponent will gain access to the material generated by their preparations

- to protect the confidentiality of the withheld information, to ensure that the Authority can discuss and

take policy decisions in full possession of thorough and candid legal advice. This ensures that the Authority can

take decisions in a fully informed legal context, having received legal advice in confidence as any other client would.

87. The Authority also noted the unusual circumstances of this case, notably that the opposing party in the appeal in question was the Commissioner. As rehearsed earlier, it did not consider it appropriate, or envisaged

by the legislation, that material relating to an appeal against the Commissioner's decision should be shared with

the Commissioner in relation to an application for a decision made by a requester under section 47 of FOISA.

88. The Authority explained that it did not consider it to be in the public interest that a public authority should be required to share information with the Commissioner where the information in question related to legal

advice about litigation in which the Commissioner was the opposing party.

89. The Authority also stated that it did not consider it to be in the public interest for the Commissioner to

order disclosure of such material, as the effect of that order would be to enable access to the information not only to the requester but to the Commissioner. It submitted that this would be at odds with the intention of section 50(5) of FOISA.

90. The Authority noted that the substantive arguments in support of its appeal were part of the oral submissions made by Counsel in the public hearing in the Court of Session on 6 December 2023, which were further

outlined as part of the publicly available written judgment of the Court of Session. It explained that it considered its reasons for pursuing the appeal were made public via the court action, the hearing and the written

judgment, with the Authority's position having been publicly debated and the matter conclusively resolved in the Commissioner's favour.

91. While the Authority accepted that it was important for Government to be open and transparent in relation to the use of public resources, it submitted that litigation and determination of points of law were fundamental features of a democratic society.

92. The Authority also addressed the Applicant's specific arguments in the following terms:

- the rarity of an authority's appeals against the Commissioner should not weigh on the public interest – it being perverse if choosing to litigate (a right protected in FOISA) diminished an authority's litigation privilege on the basis that such an event was perceived as "exceptional"

- the speed of the Court's determination should not be a factor in assessing the public interest in the

legal advice/communications in this case – the practical implication being that the faster a decision, the weaker

a party's litigation privilege

- the Court made no criticism of the Authority's decision to appeal Decision 004/2023 and described the case as raising a "sharp and important question of statutory interpretation"

- it understood the Court's practice was to give decisions "at the time" whenever possible, and the lack of recourse to avizandum was not an exceptional factor indicating it had acted contrary to legal advice, nor that its prospects of success were intrinsically low

- its appeal was a legitimate use of public resource, properly informed by detailed legal advice (which had advised of a reasonable prospect of success) and the Court's judgement offered valuable technical guidance on

FOISA of ongoing assistance to both parties and Scottish public authorities generally

- the cost of the litigation should not weigh in favour of disclosure in the public interest – parties being unsuccessful in litigation being a feature of the court system and not an indication that anything improper had occurred

- it was inappropriate to construct public interest arguments on the hypothetical scenario that had its

appeal had been successful it would have affected other public authorities (and so a large number of people)

- where an authority is advised that it has reasonable prospects of success, it is fully entitled to take

the matter to Court, and that it was ultimately unsuccessful cannot be weighed as a factor in deciding whether to

override legal professional privilege.

93. The Authority argued that the public interest must, in line with [Montague v Information Commissioner \[2023\] 1 WLR 1565](#), be assessed at the time the request was originally refused (i.e. on 9 January 2024), not the date of any subsequent review.

94. More broadly, the Authority considered that there was a strong public interest in authorities that are subject to regulation by the Commissioner having confidence that the privilege attached to legal advice in respect

of their rights and obligations under FOISA, and in respect of litigation involving the Commissioner, will be respected.

95. The Authority argued that the Commissioner is not a “one-off” litigant but a regulator in a permanent and continuing relationship with the Authority and other public authorities, who might rule upon, or become party to, many future disputes concerning the disclosure of information by the Authority and in particular cases which include legal advice about FOISA.

96. The Authority submitted that the legal advice given in relation to any appeal decision or subsequent litigation could give the Commissioner an unfair advantage in future analogous cases involving the Authority or other public authorities.

97. The Authority further submitted that where information fell within the “special class” of documents covered by section 50(5) FOISA “exceptionally compelling” reasons were required to order disclosure given disclosure would, in effect, secure the Commissioner the unfair advantage Parliament sought to protect against when drafting section 50(5).

98. On balance, the Authority concluded that the public interest in maintaining the exemption outweighed that in disclosing the withheld information, given the overriding public interest in maintaining the confidentiality of communications between lawyers and their clients and the public interest in allowing for full and detailed internal consideration of the Commissioner’s decision and, in particular, the Authority’s right to appeal a decision where it considered it appropriate to do so.

The Commissioner’s view on the public interest

99. As the Commissioner has noted in several previous decisions, the courts have long recognised the strong public interest in maintaining the right to confidentiality of communications between legal adviser and client, on administration of justice grounds.

100. In a freedom of information context, the strong inherent public interest in maintaining legal professional privilege was emphasised by the High Court (of England and Wales) in the case of [Department for Business](#),

[Enterprise and Regulatory Reform v Information Commissioner and O'Brien \[2009\] EWHC164 \(QB\)](#) . Generally, the

Commissioner will consider the High Court's reasoning to be relevant to the application of section 36(1) of FOISA.

101. The Commissioner accepts that there is a considerable, in-built, public interest in maintaining the ability of the Authority to receive full, unhindered legal advice. However, he also acknowledges that there will be occasions where the significant in-built public interest in favour of withholding legally privileged communications may be outweighed by the public interest in disclosing the information.

102. As rehearsed earlier, the Commissioner is not considering in this decision notice the legal advice disclosed in response to Decision 193/2024. His assessment of the public interest is restricted to the remaining

information withheld under section 36(1) of FOISA, which he has not seen, and which the Authority has described as

“standard official level correspondence of a type expected when preparing for litigation”.

103. The Commissioner's [guidance on the exemption in section 36\(1\)](#) of FOISA provides that legally privileged

information (beyond legal advice) should be treated broadly and may include:

- advice about how best to present evidence
- communications where legal advice is sought
- notes made by a legal adviser
- precognitions (notes of an interview with someone who may be called to give evidence at trial or hearing)
- documents created in contemplation of legal action (by the party contemplating the action)
- communications when litigation is pending or being considered
- expert reports created on behalf of the party contemplating the action.

104. From the general description offered by the Authority in this case, the Commissioner presumes the withheld

information includes nothing particularly unusual or unexpected.

105. It is in this context that the Commissioner has considered the competing public interest arguments as they

apply to the withheld information in this case, which the Authority described as comprising “standard official level correspondence”.

106. The Commissioner has fully considered the Authority's submissions on the public interest, though his assessment of the public interest has not, of course, been helped by his inability to consider the withheld

information. He cannot agree with the Authority's assertion that information falling within the scope of section 50(5) of FOISA is automatically subject to some form of higher bar, where “exceptionally compelling reasons” are

required for disclosure. He can see no provision in FOISA (and has been offered no authority, there or elsewhere)

that supports such a conclusion.

107. The Commissioner would also observe, given the description of the information offered by the Authority,

that the arguments for maintaining confidentiality of communications for this information in isolation may be somewhat less compelling than if it were being considered as part of the full set of communications relating to the appeal case.

108. The Commissioner considers it important to note that the exemption in section 36(1) of FOISA is a qualified exemption. While he accepts that the public interest in maintaining confidentiality of communications is strong, it must be fully considered in each case – a consideration always fully open to the possibility that there may be relevant, and sufficiently weighty, countervailing arguments. When determining where the public interest lies, the Commissioner must make his assessment in relation to the specific circumstances of the case on

each occasion and, as recognised by the Court of Session in [Scottish Ministers v Scottish Information Commissioner](#)

[\[2006\] CSIH 8](#) (at paragraph [31]), at the time of the review (at the latest) (the Court has never taken a contrary view on this timing and decisions of the Upper Tribunal in relation to the Freedom of Information Act 2000 are not binding in relation to the application of FOISA).

109. The Authority issued its review outcome on 8 February 2024. By this point, proceedings had been conclusively resolved in the Commissioner's favour – and it was clear that the Court's decision would not be appealed further. He acknowledges that the circumstances are unusual, but he is concerned with whether disclosure of the withheld information would serve the interests of the public, not himself. In any case, he cannot see what practical value the information would have offered him in the actual circumstances of the case – particularly given the Authority's description of the information.

110. The Commissioner accepts in this case that the public interest in the reasons why the Authority appealed Decision 004/2023 has been met, to some extent, by information already in the public domain (as a result of the Court of Session hearing and subsequent decision). However, the Applicant has expressed a specific interest in the communications of the Authority in relation to its appeal of the Commissioner's Decision 004/2023 to the Court of Session. This is information that is not in the public domain.

111. The question the Commissioner must consider is whether the public interest favours disclosure of the withheld information in this case. His guidance on the exemption in section 36(1) of FOISA provides that whether disclosure would contribute to a debate on a matter of public interest is a factor which may be considered when weighing the public interest.

112. In the Commissioner's view, the subject matter of the request – which is well known and has been the subject of sustained and extensive discussion in the legal, media and political landscape for several years – remains a matter in which there is a clear public interest. (The Commissioner has published [information on his website](#) regarding these matters.) The withheld information is information that is not in the public domain, in relation to which there is a clear public interest, which can only be satisfied by disclosure of the withheld information.

113. Given the Authority's description of the withheld information, the Commissioner acknowledges that disclosure would be unlikely to enlighten the public to the same extent as disclosure of the legal advice disclosed in response to Decision 193/2024. However, he must consider the position at the time of the review (at the latest) – which predates the disclosure of the legal advice. In any event, the Commissioner considers that disclosure of the withheld information in this case would nevertheless cast further light on subject matter (and its handling by the Authority) that is, as set out earlier, of clear and sustained interest to the public.

114. The Commissioner has also noted the Authority's comprehensive rebuttal of the Applicant's public interest arguments. Consideration of the public interest in disclosure in this case is not an examination of the merits of the Authority's legal case, or of its claims to privilege in relation to the material held. It is not for the Commissioner to question the sincerity of the Authority's belief in the legal merits of its case. The Commissioner does, however, have to consider the relevance of the public interest arguments offered by the Applicant and he does not, even if they may not all bear the same weight, consider any of them can be dismissed.

In particular, it does not follow from the right to legal challenge – or even merit in doing so – that the relevant decision-making or public expense should be exempt from scrutiny.

115. As indicated above, the exemption in section 36(1) is a qualified one, subject to the public interest test in the same way as any other qualified exemption. There may be a strong public interest in maintaining this exemption, but the public interest test must still be applied with the same rigour as any other qualified exemption, in the particular circumstances of the case under consideration.

116. Having considered all relevant submissions, therefore, and given (while acknowledging that it is entitled to do so) that the Authority has refused to provide him with the withheld information, the Commissioner cannot conclude, in all the circumstances of this particular case, that the Authority has demonstrated that the public interest in maintaining the exemption in section 36(1) of FOISA outweighs that in disclosure of the withheld information.

117. For the reasons set out above, and having regard to the submissions of the parties in this case, the Commissioner has concluded, on balance in all the circumstances, that the public interest in disclosure of the information under consideration in this decision should be considered of sufficient substance to outweigh the in-built public interest in maintaining the exemption in section 36(1) of FOISA.

118. That said, the Commissioner acknowledges that there may, within the withheld information, be elements which should not be disclosed, specifically personal data (where it can legitimately be withheld under section 38 of FOISA) and (bearing in mind the subject matter of the original information request considered in Decision 004/2023) information the disclosure of which would constitute, or be punishable as, a contempt of court (and which could, therefore, be withheld under section 26(c) of FOISA). Information of both descriptions may be redacted from what is disclosed to the Applicant.

Decision

The Commissioner finds that the Authority failed to comply with Part 1 of the Freedom of Information (Scotland)

Act 2002 (FOISA) in responding to the information request made by the Applicant.

Specifically, the Commissioner finds that the Authority failed to comply with section 1(1) of FOISA in the following respects:

- the Authority was not entitled to withhold the requested information under sections 36(1) and 30(c) of

FOISA

- the Authority has failed to satisfy him that it does not hold any further information relevant to the request.

The Commissioner therefore requires the Authority to:

- disclose to the Applicant the information withheld under sections 36(1) and 30(c) of FOISA (subject to such redaction as is permitted by paragraph 118 of this decision notice).
- carry out adequate, proportionate searches which must:

- include WhatsApp and cover the whole period specified in paragraph 37 of this Decision Notice) for information falling within the scope of the Applicant's request, within both personal and official mobile devices (and related cloud storage accounts) of the individuals and offices specified within its submissions (including all individuals within those offices during the period covered by the request),

- include information falling within the scope of the Applicant's request within eRDM, Outlook and personal storage locations of the individuals and offices specified within its submissions (including all individuals within those offices during the period covered by the request) for the whole period specified in paragraph 38,

- reach a decision on the basis of these searches and notify the Applicant of the outcome (all in terms of section 21 of FOISA).

The Authority is required to comply by **2 May 2025**.

Appeal

Should either the Applicant or the Authority wish to appeal against this decision, they have the right to appeal to the Court of Session on a point of law only. Any such appeal must be made within 42 days after the date of intimation of this decision.

Enforcement

If the Authority fails to comply with this decision, the Commissioner has the right to certify to the Court of

Session that the Authority has failed to comply. The Court has the right to inquire into the matter and may deal with the Authority as if it had committed a contempt of court.

David Hamilton

Scottish Information Commissioner

18 March 2025

Sign up for our Open Update email newsletter

Please read [our privacy notice](#) for more information about what we do with personal data.

[Accessibility](#)

[Contact](#)

[Cookies](#)

[Privacy](#)

[Publication](#)

[Sitemap](#)

[Terms](#)

[Us](#)

[Notice](#)

[Scheme](#)

[and](#)

[Conditions](#)